SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 24 AĞUSTOS 1996 • SAYI:80 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

İsmet Özel- Hüseyin Ergün-
Necmiye Alpay- Veysi Sarısözen

Çeyrek yüzyıl sonra buluştular

Mahir Sayın ve Temel Demirer **Zapatistalar**'la birlikteydi

'Biz dünyayı istiyoruz'

'Kısasa kısas' yöntemi daha ne kadar gidecek?

20 Ağustos sabah saatlerinde bir operasyon yapılıyor... Senem Adalı ile Muhammet Kayalı öldürülüyor... Öldürülenler saat 9.00'da evden çıkartılıyor... Aynı gün Murat İnceoğlu ve Mustafa Özer adındaki Yeni Yüzyıl muhabirleri, polisten aldıkları bilgileri öğle saatlerinde gazetenin yazıişlerine veriyorlar.

Bu bilgiler arasında dikkat çekici olanı şöyle: "Silahların balistik incelemesi sonucunda, Beyoğlu'nda bir vatandaşa ateş edilmesi, Örnektepe Polis Karakolu'nun taranması, 25 Temmuz 1996'da Alibeyköy'de Başkomiser Emin İpşir ile polis memuru Hacı Ahmet Bahçeci'nin şehit edilmesi olaylarında kullanıldığı bildirildi."

Demek oluyor ki, polisler saat 9.00'da cesetlerle birlikte silahları evden çıkarıyorlar. Alibeyköy'den Aksaray'daki Emniyet Müdürlüğü'ne yarım saatte varıyorlar. Elbette burada olayla ve müsadere edilen silahlarla ilgili olarak ayrıntılı tutanaklar hazırlıyorlar. Bunları bir üst amirlerine, o da Emniyet Müdürü'ne onaylatıyor. Gerekli işlemlerin yapılması için emir veriliyor. Cesetler morga, silahlar ise balistik muayeneye gönderiliyor...

Sizce bütün bu işlemler yapıldığında saatlerimiz kaçı gösteriyor?

9.30'da Emniyet Müdürlüğü'nün kapısından giren silahların balistik muayeneye gitmesi -tüm bürokratik işlemler hesaba katılırsa- en erken iki saat sonra gerçekleşiyor...

Gazeteciler Emniyet'te beklerken, bu silahların bir dizi tarama, kurşunlama, öldürme olaylarından hangisinde kullanıldığı incelemeye alınıyor...

Bu basit, sıradan bir işlem değil elbette. Teknik bir işlem... Bir silahın, ilkesel olarak, failleri henüz ortaya çıkmamış olaylarda elde edilen mermilerin çıktığı silah mı olduğu sorusu saatler süren incelemelerle saptanabiliyor.

Balistik araştırma yapan ekip, ne yaparsa yapsın, gazeteler inceleme sonuçları ortaya çıkmadan baskıya girmiş oluyor.

Ama polis gazetelere olayın hemen arkasından "balistik raporları" açıklıyor...

Öldürülenlerin "polis katili" olduğu açıklaması yüreklere su serpiyor. Böylece kamuoyu polisin "on dakikalık operasyon"unda iki insanı sorgusuz - sualsiz öldürmesi karşısında sessiz bir onaya zorlanıyor...

Medyanın olayı veriş tarzı polis timinin "yargısız infazı"ndan da beter bir gözünü kan bürümüşlük taşıyor...

Manşetlerde genç bir kadının 1 Mayıs'ta çekilmiş resmi yayınlanıyor... Ve 1 Mayıs'a katılanların "öldürülmeye müstehak" kimseler olduğuna dair iğrenç bir kanı, sinsice beyinlere akıtılıyor...

Medyanın bu kana susamış tutumu polis şefine şöyle konuşma cesareti veriyor: İstanbul Emniyet Müdürü Yazıcıoğlu, "Şehit polislerin cenaze törenlerinde 'yakında bizi hissedeceksiniz' dediğini hatırlatıyor ve şunları söylüyor:

"Sanıyorum ki bizi duydular. Hissettiler. Teröristlerden Senem Adalı, sözde demokrasi havarilerinin ve demokratik haklar savunucularının tüm gösterilerinde başta bulunuyordu. Cezaevlerindeki açlık grevleri sırasında tutuklu yakınlarını ve Galatasaray'daki sözde Cumartesi Anneleri'ni tahrik edenlerin başında yer alıyordu."

1 Mayıs'a katılmak infaz nedeni midir?

Yeter:

Birincisi, polis direnççle bile karşılaşsa, ellerinde uzun menzilli silah bulunmayan ve bir evde sıkıştırdığı insanları on dakika içinde öldürdüğü zaman bu suçtur. Polis hiçbir şekilde kaçma şansı olmayan insanları teslim olmaları için ikna etmek zorundadır.

İkincisi, polis bunu yapmamıştır, çünkü Emniyet Müdürü'nün itiraf ettiği gibi, kendisini bu tür "yargısız infazlarla hissettirme, duyurma" kararı almıştır.

O halde öldürmeler bir karşılıklı çatışma anında kaçınılmaz olaylar değil, önceden planlanmış, taamüden öldürme eylemleridir.

Üçüncüsü, Senem Adalı'nın öldürülmüş olmasının haklılığını kanıtlamak için Emniyet Müdürü'nün kullandığı argümanlar, tüm demokrat insanları, gösteri yapma hakkını kullanan, bu hakkın kullanılması için öne atılan bütün insanları ölümle tehdit anlamına gelmektedir.

Dördüncüsü, Senem Adalı gerçekten "açık" gösterilere katılan ve dolayısıyla polis tarafından görüntülenen bir kimse ise, hiçbir gizli silahlı örgüt, böyle bir açık çalışan militanını suikast işlerinde görevlendirmez. Bu, şiddet kullanan bütün örgütlerin, en sıradan el kitaplarından öğrenebileceğimiz, altın kuralıdır.

Bu kural söz konusu kişiyi korumanın ötesinde, silah kullanan gizli örgüt hücrelerini korumak için uygulanmaktadır. Polis bu kuralı bizlerden çok iyi bilmektedir.

Sonuç: Peşpeşine gelen kanlı operasyonlar intikam operasyonlarıdır. Bu ise söz konusu operasyonları yapanların suçlu olduklarını gösterir.

Öldürülenlerin iddia edilen eylemleri gerçekleştiren insanlar olduğu iddiası inandırıcı değildir.

'Kısasa kısas' denilen yerde hukuk devleti ölmüştür!

Sınıf ve kitle sendikacılığı

KESK Kongresi -kimi zaman insanlar arasında kızgınlığa yol açsa da- bizce yaratıcı tartışmalara sahne oldu.

Bu tartışmalar, sekter bir prensip sorunu haline getirmemek, özellikle KESK'te örgütlenmiş ÖDP'liler arasında zararlı ayrışmalara temel yapmamak koşuluyla bir hayli yararlıdır da...

Burada kısaca tartışmalı bir soruna değinmek istiyoruz.

Sınıf ve kitle sendikacılığı ilkesi, örneğin KESK bünyesinde Kürt yurtseverlerine "pozitif ayrımcılık" diyebileceğimiz bir uygulamayla bağdaşır mı?

Bir zamanlar dillerden düşmeyen bir marşın şu dizelerini anımsayalım önce:

"Dil farkı bilmeyiz, din farkı bilmeyiz,

Sanki doğduk bir anadan... Anamız amele sınıfıdır Yurdumuz bütün cihandır bizim..." Çok açık... Marksist bakış açısından işçi sınıfı siyasetinin en temel ögesi enternasyonalizmdir. Her marksist, milliyet ve din farkına bakmaksızın işçi sınıfının birliğini savunmaktadır. İşçi sınıfının birliğini savunmak, kendiliğinden anlaşılır ki, bu birliğin var olmayışından ötürüdür. İşçi sınıfı, çalışan insanlar, pek çok nedenle bölünmüşlerdir. Birlik sürekli elde etmeye çalıştığımız bir hedeftir.

Gelelim KESK'e...

KESK, adı üstünde kamu emekçilerinin sınıfsal ve kitlesel sendikasıdır. Bu sendikada çalışan bilinçli emekçiler, örgütün sınıfsal birliğini sağlamak, onun farklı ulus ve dinlerden üyelerinin birliğini pekiştirmek istemektedirler.

Gönül ister ki, sendikalarda ulusal ayrılıklar olmasın, tek bir sınıf bilinciyle hareket edilsin.

Gelgelelim, çalışanlar arasında Türk milliyetçiliğinin etkisinde olan geniş kesimler vardır. Aynı zamanda Kürt kimliğini vurgulamak isteyen kesimler de KESK içinde yer almaktadır.

Bu durumdan çıkış yolu bulunmuş mudur?

Bulunmuştur...

KESK, Kürt kökenli üyelerinin sendika yönetimlerinde ciddi bir biçimde temsil edilmesini gözetmiştir. Kürt kimliğini vurgulayan yurtseverler bu kimlikleriyle sendikal faaliyete özgürce katılmaktadırlar.

Soyut şemaya göre bu olgu, "dil, din, ırk farkı gözetmeyen sınıf sendikası" anlayışı ile bağdaşmıyor diyebiliriz. Ama bu esnek çizginin, Türkler'in ve Kürtler'in ayrı sendikalarda örgütlenmesi olasılığına göre sınıfsal birliğe hizmet ettiği çok açık değil midir? Uluslararası deneyim bu konuda birçok örnekle doludur. Bunlardan biri de Alman DGB'ye bağlı, dünyanın en büyük sendikası olan İG-Metal'in uygulamasıdır. Bu sendika, saflarında küçük bir azınlık olarak bulunan Türkiyeli işçilerin, Alman işçilerle birliğini pekiştirme amacıyla, özel bir tercih yapmış ve milyonlarca metal işçisini temsil eden bu sendikanın bir düzineyi geçmeyen Merkez Yürütme Kurulu'na bir Türk temsilciyi, Türk olduğu için, yani milli kimliği nedeniyle seçmiştir... İlkeler elbette önemlidir, önemlidir ama, o ilkeler somut duruma uygulanmak için vardır. Maksimalist bir "sınıf"çılık, işçi sınıfının ya da çalışanların özgün, somut durumunu dikkate almadığı için, söz konusu sınıfın büsbütün bölünmesine yol açarak kendi zıddına dönüşür...

26 yıl öncesinden bir ses, bir nefes: Necmettin Giritlioğlu...

'Bu davaya kesemizi değil, kellemizi koyduk!'

Tam 26 yıl öncesi.. Yıl 1970.. Ağustus'un 22'si.. Bir grev yeri; İzmir Ailağa Rafinerisi... Yazın kavurucu sıcağı.. Güneşin altında davullar çalıyor.. Aliağa Rafinerisi işçileri greve başlıyor o gün..

Yapı İşçileri Sendikası Genel Başkanı Necmettin Giritlioğlu grev yerinde işçilerle aynı heyecanı taşıyor..

Ve bir silah sesi. Daha greve başlayalı bir saat olmamış. Grevciler yere düşen başkanlarına koşuyor.. Ve ölmeden önce son sözü zorlukla çıkıyor ağzından Başkan'ın.. "Grev.. grevi sonuna kadar sürdürün.."

Necmettin Giritlioğlu 26 yaşındaydı vurulduğunda. Tetiği çeken şoför işvereninin yakınıydı. Ve işveren o dönemki bir devlet bakanının yeğeniydi. Size hiç yabancı gelmeyecek bir isimdi işveren; Ömer Çavuşoğlu... İnsanca çalışma koşullarını yaratabilmek için canını veren Giritlioğlu, aynı işkolunda örgütlü sarı sendikanın başdüşmanı olmuştu. İşverenin bu sendika ile anlaşıp sözleşme imzalaması fayda vermemişti. Yapı İşçileri Sendikası'nda örgütlü işçiler kararlı bir tutumla greve gitmişlerdi.

Ve greve kan bulaşmıştı...

Bu tür kanlı tezgahlar o sıralarda işçilere, devrimcilere çok kuruluyordu. Artık tarihe "Büyük direniş" olarak geçen 15-16 Haziran direnişi de o yıl patlak vermişti. İstanbul'da yaşanan 15-16 Haziran'ın ardından daha üç ay geçmeden İzmir'de bir işçi önderi grev yerinde öldürülmüştü.

İşverenler15-16 Haziran'ın paniğini yaşıyordu..

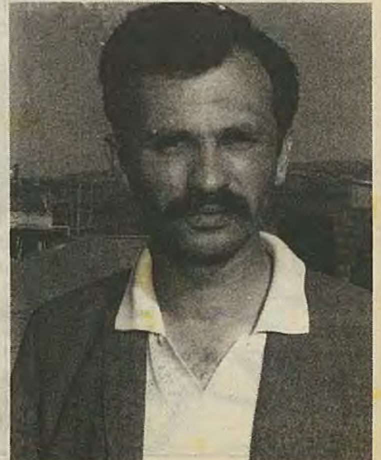
Ne oldu Necmettin'in katledilmesinin ardından. Geriye dönüş olmadı elbette... Kan durdurmadı işçileri.. Aynı sendikanın örgütlenme sekreteri Bingöl Erdemli cenaze töreninde şöyle demişti; "Necmettin, Zonguldak grevinde, Ereğli Demir Çelik'te liderlik yapmıştır. O ezilen insanların yanındaydı daima. O'na sıkılan kurşun ayrı bir anlam taşır. Belki bu eller bir gün bizleri de kurşunlayacaktır. Ama kavgamız süreklidir. Emperyalizmin uşakları bizleri yıldıracaklarını sanıyorlarsa, yanılıyorlar!" O dönem rüzgar başka yönden esiyordu. Aliağa Rafinerisi işçileri greve devam etmişlerdi. Ancak Menemen 2. Asliye Hukuk Mahkemesi üç gün sonra bir karar çıkartmıştı. Grev "usulsüzdü" mahkemeye göre.. Ve kaldırıldı pankartlar mahkeme zoruyla..

15 -16 Haziran direnişinde ön saflarda yer alan Necmettin Giritlioğlu Kadıköy'deki yürüyüş sırasında Kurbağalıdere'de kurşun yağmurundan sağ kurtulmuştu. Gerçek bir işçi lideri olarak sınıfını örgütlemenin, bilinçlendirmenin faturasını çok iyi biliyordu. Greve başlarken işçilere şöyle demişti; "Bu davaya kesemizi değil, kellemizi koyduk!" O yıllarda fabrikalardan ve üniversitelerden yayılan dalga bütün ülkeyi sarıp, sarmalamıştı. Türkiye'de bir değişim ve gelişimin kavgası vardı.. Necmettin, Ereğli Demir Çelik Fabrika-sı'nda işçiliğe ilk adımı attığında böyle düşünüyordu.

İşçi önderi Necmettin sadece işçi direnişlerinde, grevlerde değil, toplumsal muhalefetin yer aldığı bütün eylemlerde vardı. 6. Filo'nun İstanbul'a gelişini protesto eden gençlerin arasında da en öndeydi.

Ve o günlerden 10 yıl sonra gelen 12 Eylül 1980'in ardından egemen sınıflar sürekli yükselttiler kendi değerlerini.. Binlerce Necmettin'i katlederek, işkenceden geçirerek kendi iktidarlarını sağlamlaştırdılar..

Ne var ki, Necmettin'ler değil 26 yıl, yüz yıl da geçse işçi sınıfının tarih yazdığı o günün sayfalarından günümüzün devrimcilerini, sosyalistlerini aydınlatmayı sürdürüyor... Sürdürecek.. Senin önünde saygıyla eğiliyoruz Necmettin Giritlioğlu..

Kuzey Irak'ta neler oluyor?

İktidar telaş içinde... Medya iri puntolarla IKDP'nin kuruluş törenlerine PKK yöneticilerinden Osman Öcalan'ın katıldığını duyurdu.

Devlet güvenlik çevreleri, kimilerinin anlatımına bakılırsa büyük bir hayal kırıklığına uğradı. Barzani'yi yediği kaba tükürmekle suçlayan suçlayana...

Ardından tartışma... Birand "bunda şaşacak bir şey yok", derken, yetkililer "bu kadar yardım ettiğimiz Barzani'nin yaptığı nankörlük" görüşüne, Barzani'ye karşı alınacak tedbirleri ekliyorlar...

Şimdi Talabani kuvvetleriyle Barzani kuvvetleri savaşa tutuştular. TSK ile PKK kuvvetleri de çatışma içinde... Kürtlerin yaşadığı bütün bölgelerde savaş var...

Bu, Kürtler'in birbirleriyle savaşı gibi görünse de, gerçekte bölge devletleri birbirleriyle Kürtler'in sırtından dolaylı bir savaş yürütüyor.

İran'ın Talabani'yi giderek ağır silahlarla donattığı iddiaları var ve Türkiye de Barzani'ye PKK ile vuruşma karşılığında yardım önlemlerini "olağanüstü toplanan güvenlik zirvesi"nde tartışıyor...

Bu zirvede Erbakan'ın İslami Kürdistan Partisi lideri Şeyh Osman'a silah yardımı önerisi ele alınıyor...

Böylece İran, Irak, Suriye ve Türkiye kimisi kendi Kürtleri'yle ve hepsi de tüm Kürtler'in sırtından öyle bir savaş yürütüyorlar ki, bu devletlerden birinin kazara stratejik bir üstünlük sağlama olasılığı bu dolaylı savaşı, dolaysız ve topyekun bir devletler arası savaşa dönüştürebilir.

Böyle bir devletler arası savaş olasılığı, şu anda hiç biri böyle bir savaşa hazır olmayan, sözkonusu devletler için korkulu bir rüya gibidir. O nedenle hepsi de Kürtler arası savaşı düşük yoğunlukta daha bir süre devam ettirmek ve bu yolla olası bir savaşa her yönden hazırlanmak gibi bir sinik çizgi izliyorlar...

Kürtler'in bölünmüşlüğünün ve kendi aralarında savaşmalarının ekonomik temeli büyük merkezlerin desteğini alarak bölgede hegemonya peşinde koşan devletlerin pazarları, su, enerji, hammadde kaynaklarını ve askeri stratejik noktaları ele geçirme kavgalarıdır.

O nedenle Kürtler'in yaşadığı bölgelerde savaşa son vermek uğrundaki mücadele, hem büyük devletlerin, hem de bölge devletlerinin hegemonyacı, yayılmacı kapitalist çıkarlarına karşı mücadele anlamına geliyor.

1 Eylül Dünya Barış Günü'nde görünüş böyledir. Kürt sorununun tüm bölgelerdeki barışçıl, adil, demokratik çözümü, artık doğrudan doğruya yayılmacı kapitalist devletlere karşı bölge barışını sağlamanın ve halklararası dostluğu kurmanın doğrudan ve organik bir parçası olmuştur.

Bu kadar da değil...

Türkiye toprakları üstünde Amerikan nükleer silahları vardır. İsrail nükleer silaha sahip bir devlettir. Pakistan da öyle... Ve şu anda İran nükleer silaha sahip olmanın eşiğindedir. Dünyanın bu kritik bölgesinde patlayacak bir devletler arası savaşın nükleer bir savaşa dönüşme riski gözden uzak tutulamaz.

O nedenle Kürt sorununun çözümü, etkileri yaşadığımız toprakları tahmin edilemeyecek ölçüde aşacak olan bölgesel bir nükleer felaketi önleme gibi yaşamsal bir hedefle de sıkı bağ içindedir.

Çözüm nedir?

Bölge devletleri arasındaki çatışmanın nedenleri yapısaldır, her bir ülkenin hem dünya, hem de bölge pazarındaki kapitalist çıkarlarından ve bunlar vasıtasıyla bölgeye egemen olmak isteyen büyük kapitalist devletlerin çıkarlarından kaynaklanmaktadır.

Kürt sorununun adil ve kalıcı bir çözüme kavuşmayışı ise çıkarları çatışan devletler arasında, bağrında bölgesel bir nükleer savaş tehlikesini barındıran, bugün için dolaylı, yarın ise dolaysız bir konvansiyonal savaş nedeni olmaktadır.

O nedenle bölge devletleri arasında ittifakı, sözüm ona "terörle ortak mücadele" gibi tümüyle uydurma bir temelde kurmak olanaksızdır.

Savaş tehlikesi Kürt sorununun köklü çözümüyle geriletilebilir. Bu hedefe varmanın yolu ise Kürtlerin yaşadıkları tüm bölgenin askerden arındırılması, ilk adımda bütün ilgili devletlerin ve Kürt partilerinin arasında "ateşkes" sağlanmasıdır.

Tüm bölgede, açık çalışma ve mücadele koşulları en elverişli olan toplumsal muhalefet ve savaş karşıtı hareket Türkiye'dedir. Diğer tüm ülkelerden farklı olarak Türkiye'nin toplumsal güçleriyle Kürt hareketi arasında işbirliği ve diyalog olanakları son derecede geniştir.

Bu koşullar, özellikle ÖDP'ye, EP, HADEP ve tüm toplumsal muhalefet güçlerine, bölge çapında böyle bir çözüm için insiyatif alma olanağı veriyor. Bölge devletlerinin bütün muhalif, demokratik, savaş karşıtı güçlerini, bölgesel bir savaş tehlikesini geriletme, süregiden savaşı durdurma, Kürt sorununa bölge çapında çözüm bulma ve halklararası dostluğu kurma gibi sorunları ele alacak bir platformda birleştirme şansına ve olanağına herkesden çok biz sahibiz.

O halde ulusal darlıktan kurtulmak, savaş-barış sorunuyla Kürt sorunu arasındaki ilişkiye ve sorunun bölgesel çapta çözümüne dikkatleri çevirmek gerekiyor...

Bu yılki 1 Eylül Barış Etikinlikleri, bu ya da benzer yönelimler için bir başlangıç olabilir...

Öküz bu kez resme bakıyor!

Gazi Mahallesi'nde Türk polisi gezintide

Batı Trakya'daki Türk mahallesinde Yunan polis kordonu

Geçen sayımızda Yeni Yüzyıl gazetesinde yayınlanan bir haritadan söz etmiştik.

Ne de olsa harita haritadır. Bir bakışta onun ne ifade ettiğini anlamak zor olabilir. Topoğrafya bilmemek ayıp değildir.

Peki kendi çektiğiniz bir fotoğrafa bakıp bakıp derin hülyalara dalmanız, bu fotoğrafta 'neyin fotoğrafı var' diye kafa patlatmanız, hiçbir şey anlamamanız ve sonra aklınızda her nasılsa resmetmiş bir görüntüyü ansızın kendi çektiğiniz fotoğrafta görmeye başlamanız nasıl karşılanırdı dersiniz?..

Diyelim ki, bir eşek fotoğrafı çektiniž. Resme uzun uzun baktınız. "Allah allah ne bu yahu" diye sorar mısınız? Diyelim ki, sordunuz, sonra dönüp aynadaki yüzünüze ciddi bir bakış fırlatarak, "bunu bilmeyecek ne var, bu bir eşek kordonudur" der misiniz?

Yetenekli bir gazeteci olduğundan kuşku duymamız için bir neden olmayan Hürriyet gazetesinin tanınmış kalemi Nur Batur "Yunan mezalimi"ni gözler önüne sermek amacıyla çekilmiş resme bakıp bakıp, ıssız bir sokakta yan yana yürüyen iki polisin Türk mahallesini saran "polis kordonu" olduğunu sanmış...

Hey gidi Nur Batur...

Belli ki hiç polis kordonu görmemiş...

Öyleyse bir gösterelim de, okuyucusunu şövenizmle kör, alemi Rum düşmanlığı ile sersemlemiş sanan şu Hürriyet gazetesinin ne menem bir gazete olduğu bir kere daha ortaya çıksın... Buyrun seyreyleyin şu resimleri...

Yılmaz 'şerh kahramanı' mı, değil mi, ortaya çıksın!

ANAP delegeleri Yılmaz'ı konuşmaya zorlayın!

Hemen belirtelim ki, ANAP Kongresi bizi hiç mi hiç ilgilendirmiyor. Önce Genel Başkan'ın seçildiği, ertesi gün de sözümona "memleket meseleleri"nin konuşulduğu bir kongre komiktir.

Bizim meselemiz başkadır...

Önce haberi okuyalım:

"Mesut Yılmaz'ın 'Benim başbakanlığım döneminde önüme gelen irtica dosyalarının bazılarını, gerekçeleri doyurucu olmadığı için onaylamadım' sözüne, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden tepki geldi. Yılmaz'ın 1991 yılında başkanlık ettiği Askeri Şura toplantısına katılan bir askeri kaynak şunları söyledi: "O toplantıda 2 subay ve 24 astsubay atıldı. Yılmaz dosyaları itirazı olmadan ve tek soru sormadan imzaladı. Yılmaz 'dolabında dini yayınlar olduğu için atılmaları saçma bulduğu' nedeniyle imzalamadığını söylüyor. Dolabında dini yayınlar bulundu, diye kimse ordudan atılmadı. Bazı dosyalara muhalefet şerhi koyduğunu iddia ediyor. Bu da doğru değildir."

Bizim ANAP delegelerinden talebimiz, Mesut Yılmaz'ın bu iddialara yanıt vermeye zorlanmasıdır.

ANAP Genel Başkanı yalancı mıdır?

Askeri Şura'ya katılan meçhul şahıs kimdir ve o da mı yalancıdır?

Her şeyden önce bu açıklığa kavuşmalıdır.

Burada ilginç olan, Askeri Şura'ya katılan meçhul kişinin burnu büyüklüğüdür. Bu kimse kendinden gayet emin bir tonda ve küstahça konuşuyor ve Türkiye Cumhuriyeti başbakanlarının önlerine gelen her askeri kaynaklı dosyayı itirazsız onaylamak durumunda olduğunu hissettiriyor.

Daha da ilginç olanı, Mesut Yılmaz'ın önceki iddialarındaki övünmesi... Yılmaz ne denli "kahraman", ne denli "şahsiyetli" ve ne denli "sivil" olduğunun işareti olarak, bula bula iki subay ile birkaç astsubayın "irticai faaliyet" gerekçesiyle ordudan atılmasına "şerh" koyuşunu gösteriyor...

Bununla övünüyor...

Ne müthiş bir kahramanlık ama...

Kahraman Mesut gerçekte şerh bile koyamaz...

Evet, Yılmaz "şerh kahramanı" mı, yoksa yalancı mı?

Bize kalırsa ANAP Kongresi'nin en temel meselesi budur?

Çünkü ANAP Kongresi'nde ele alınacak öteki tüm meselelerdeki kararlara bizim peşinatlı şerhimiz var...

Kıbrıs'taki milliyetçi eylemler, iki halkın bir arada yaşayabileceği formülleri geçersizleştiriyor

74'te yarım kalanı tamamlama çabası

Mustafa YASEMİN

20 Temmuz 1974, resmi Türk tezine göre, Kıbrıs'a kalıcı barış getirdi ve Kıbrıs sorununu çözdü. Bu yüzden her yıl 20 Temmuz'da bayramlar, şenlikler düzenlenir ve Türkiye'ye şükran bildirilir. Başta Rauf Denktaş ve Bülent Ecevit olmak üzere politikacılar, Kıbrıs sorunu diye bir sorun olmadığını, sorunun 1974 Türk askeri harekatıyla kökten çözüldüğünü iddia ederler. Geçtiğimiz Temmuz'da Bülent Ecevit'in kendini beğenmişliği doruğa ulaştı: "Kimin Kıbrıs sorunu varsa, o çözüm arasın. Bizim böyle bir sorunumuz yoktur." Denktaş'ın hiç yoktur. Kuzey Kıbrıs'tan 180.000 Rum'un sürülmüş olması, 22 yıldan beri Kuzey Kıbrıs'a hiçbir Rum'un ayak basmaması Denktaş'ın barış anlayışına ters şeyler değildir. O zaten bunun için 20 Temmuz'ları kutlar ve ona, tam da bu yüzden, her gün bayramdır. Ama bunun bir Barış Bayramı değil bir Savaş Bayramı olduğu açıktır. Ve asıl kutsanan da barış değil savaştır.

Nefret karnavalı

Sizden kayıp insanlarını soran, "hiç değilse cesetlerini verin" diyen insanlara, evinden yurduna kavulan "hiç değilse ziyaret izni verin" diyen insanlara, "Kıbrıs sorunu bitmiştir" demek, sürekli savaş ilan etmekten başka birşey değildir. Bu politikanın Türkçesi, sarhoş bir mahalle kabadayısının narasının ta kendisidir.

"Var mı lan bana yan bakan!..." İşte bu tablo karşısında, "Var ulan" diyerek binlerce Kıbrıslı Rum motosikletlerine atlayarak ateşkes hattına doğru yol aldılar. Protestocular, ateşkes hattına yaklaşmayın diyen siyasi liderlerini dinlemeyerek Tampon Bölge'ye daldılar ve orada toplanan yerli, Türkiyeli ülkücülerle, asker ve polislerle karşı karşıya geldiler. Bu iş için Türkiye'den 2 bin ülkücü getirtilmiş ve eylem için hazırlatılmıştı. Gün bu gündü. Protestocular linç edilecek ve tam bir nefret karnavalı düzenlenecekti. O günün sabahı Kıbrıs Türk Enformasyon Dairesi'nde toplanan yerli ve Türkiyeli gazetecilere görevliler niyetlerini açıkça belli ettiler: "Bu özel bir gündür. Bugün her gördüğünüzü yazamaz, her gördüğünüzün fotoğrafı çekilemez. Unutmayın hepinizin isimleri bizde yazılıdır". Gazeteciler, anlatılmak istenenin ne olduğunu Tampon Bölge'ye varınca kavrayacaklardı. Ellerinde üç hilalli bayrakları, sopaları ve av tüfekleriyle yüzlerce "Bozkurt" ateşkes hattında dolaşıyor ve içecek kan arıyorlardı.

Bir gazeteci yanlarına yaklaşıp "Hayrola av mı var?" diye sorunca yanıtları şu oldu: "Bugün her türlü av serbesttir." Ve sonra ateşkes hattında karşılıklı sataşmalar başladı. Birbirlerine taş atmalar, karşılıklı küfürleşmeler, gergin bir ortamı yarattı. Yine de herkes olayın kansız biteceğine inanıyordu. Bu tür gösteriler daha önce de olmuş, karşılıklı sataşmalardan sonra insanlar dağıtılmıştı.

'Biz işimizi yaptık'

Ama bu kez böyle olmadı. Bir grup Rum gösterici Türklerden uzaklaşmak için koşarken tel örgülere takılınca, yüzlerce yerli ve Türkiyeli Bozkurt ile asker/polisin saldırısına uğradı ve feci şekilde dövüldüler. Bu arada 24 yaşındaki Isak dünya televizyonlarının gözleri önünde linç edilerek öldürüldü. Daha sonra Bozkurtları sarayında kabul eden Denktaş, "Başbuğ Türkeş", "Başbuğ Denktaş" sesleri arasında, ülkücülere teşekkür etti. Ülkücülerden biri televizyon muhabirinin sorusunu şöyle yanıtladı. "Biz işimizi yaptık."

Denktaş'ın Pan-Türkçülerle alışverişi çok eskilere dayanır. Daha Kıbrıs sorununun başlarında, 1950'lerde, Denktaş Pan-Türkçülerle işbirliği yaparak hem Türkiye kamuoyunu harekete geçirdi, hem de Kıbrıs Türk toplumu içindeki muhalif sesleri susturdu. Aslında "Anadolucu" Kemalist Türk milliyetçilerine karşı Pan-Türkçülerin sesini yükseltmelerinde Kıbrıs önemli bir rol oynamıştı. Kıbrıs, Pan-Türkçüleri vicdanlarda meşru kılar. "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" ilkesinin "Dış Türkleri" "mezalime" terkeden bir şiar olduğunu "kanıtlayan" bir durum yaratıyordu. Türkiye'nin adaya çıkmasını ta 1950'lerin sonundan beri isteyen Denktaş 1974'e kadar Türk hükümetlerini korkaklıkla suçlamış, Türk kamuoyunu tahrik etmenin yollarını aramıştı. Şimdi artık içi rahattı. Çünkü bir dönem Pan-Türkçülerle sınırlı kalan belirli siyasetler artık TC'nin devlet politikası olmuş, Kemalistlerin hayranlıkla izledikleri ve takdir ettikleri siyasetler olmuştur. Artık ordusu, siyasetçisi ve Bozkurtuyla yekvücut olundu. "Kıbrıs Türktür, Türk kalacaktır."

Federal, konfederal vb. çözümlerin imkansızlığını göstermek gerekiyordu. Bu yüzden sınırı delme amaçlı protesto gösterilerinde bulunan eylemcilere karşı en kanlı tavrı sergilendi. Denktaş, ölüm planlamıştı.

Denktaş ölüm planlamıştı

Zaten bir süreden beri Denktaş, tek seçeneğin Türkiye'yle bütünleşmek olduğunu açık açık söylüyordu. Durumdan sikayet edenleri, kendilerini Kıbrıslı Türk olarak tanımlayanları "Türklüğün düşmanı" ilan ediyor. Neymiş o "Kıbrıslı Türk safsatası, varsa yoksa Türklük." Avrupa Birliği, ABD ve BM, Kıbrıs'ın federal/konfederal bir çözüme kavuşturulup Avrupa Birliği'ne üye olmasını istemesi Denktaş'ın gözünde Kıbrıs'ta Türklüğün sonunun gelmesi demektir. Bu yüzden, bu tür çözümlerin imkansız olduğunu, hem Türkiye kamuoyu, hem de dünya kamuoyuna göstermek gerekiyordu. Bunun için ateşkes hattında protesto gösterilerinde bulunan eylemcilere karşı en kanlı tavrı sergileyerek amacına yaklaşmayı umuyordu. Evet Denktaş, ateşkes hattında ölüm planlamıştı.

Bu satırlar yazılırken, Isak'ın cenaze töreni sona ermek üzereydi. Bir grup Rum genci, cenaze töreninden sonra ellerinde çelenkler ve bayraklar Isak'ın öldürüldüğü noktaya doğru ilerleyerek, oraya çelenk ve bayrak bırakmak istediler. Rum polisiyle kısa bir boğuşmadan sonra yine ateşkes hattına yaklaştılar. BM askerlerinin çaresiz uğraşları gençlerin Türk barikatına yaklaşmasını yine engelleyemiyor. Türk barikatında bu kez siviller yok. "İşlerini" bitiren Ülkücüler çoktan Türkiye'ye dönmüştü. Verdikleri dersten sonra, bir daha kimsenin Türk barikatına yaklaşacak cesareti bulamayacağını düşünmüşlerdi. Ama Rum gençler yine oradaydılar. Ellerinde taşlar, Türk askerlerine karşı direnmek istediklerinin kanıtıydı. Böyle bir ortam içinde Rum gençlerinden biri Türk bayrağının bulunduğu direğe tırmanmaya başladı. Birisi bacağından çekse yere düşecek. Hayır boynundan vuruluyor, ağzındaki sigara düşüyor, kendisi de avlanmış bir hayvan gibi yere yıkılıyor.

Evet, Denktaş ölüm planlamıştı. İkinci Rum genci de kameraların önünde öldürüldü. Az sonra Denktaş BRTK televizyonunda konuşuyor: "Biz topraklarımızı size vermeyiz".

74'ün yarım bıraktıklarını tamamlama girişimi

Aslında Denktaş'ın hala bu kadar kanlı olmasının basit bir nedeni vardır. 20 Temmuz Türk askeri harekatı Denktaş açısından beklenen gerçekleştiremedi. Ne Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yıkabildi, ne de Kıbrıslı Türkleri Türkiye ile istediği gibi bütünleştirebildi.

Üstelik dünya kamuoyu hala tek devletli çözümleri arayıp duruyor. Bütün bunların sona ermesi ve Pan-Türkçü bir "çözüme" ulaşabilmesi için Denktaş gerekirse yeni bir savaş yapmaktan kaçınmayacak. Bu savaş zaten Kıbrıslı Türklere karşı yapılmaktadır. Kanlı ve kansız olarak, 20 Temmuz 1974 harekatının yarım bıraktıklarını tamamlamaya kararlıdır. Bu kararında da en büyük destekçisi 20 Temmuz 1974'ün "kahramanı" Neo-Pan-Türk Bülent Ecevit ve Mümtaz Soysal'ın yanı sıra bütün Türkçü ve İslamcılardır. Bu Türkiye nüfusunun kaçta kaçını yapar bilemem ama bildiğim birşey varsa o da tarihin her zaman kalabalıklarla yapılmadığıdır. Tanrı Türkiye halklarını yeni Enver Paşalardan korusun!

Güney Kıbrıs'ta, 20 Temmuz 1974'ün sona erdirdiği Pan-Helenci "Büyük-Ülkü" Enosis, giderek yerini Neo-Pan-Helen dogmalara bırakıyor. Bir yanda Türkiye ve Denktaş'ın bildik tutumları, öbür yanda Andreas Papandreu'nun kabarttığı Helenci dalga Kıbrıs Rum toplumu içinde genişçe bir nüfus kesiminde anti-federasyoncu duyguları kamçılıyor. Kıbrıslı Türklerle iktidarı paylaşmaktan kaçınan bu neo-milliyetçiler, öncelikle uzlaşmacı Rum siyasi elitine karşı bir kampanya yürütmektedir. İster sağcı ister solcu olsun, federal çözüm tarafları herkes ve bu arada, Kıbrıs devletinin kendisi, bu yeni kampanyanın hedefi olmaktadır. Bu yüzden neo-milliyetçilik devlet düzeyinde değil, daha çok sivil toplum içinde örgütlenmektedir ve devlete karşı mevzilenmesi kilise ile basının büyük bir kısmı federal bir çözüm şekliyle "ulusal onurun" bağdaşmadığını ileri sürerek, daha mücadeleci politikaların geliştirilmesini istemektedirler. Ne var ki, bu politikaların ne olması gerektiğini açık biçimde ortaya koyamıyorlar. Bunun da en büyük nedeni, iki toplumlu çözüm şekillerinden uzaklaşmanın aslında İkinci-Enosis yani adanın Yunanistan ile Türkiye arasında paylaştırılmasına hizmet etmiş olmasıdır. Bu aşamada, bunu söyleyebilecek kadar güçlü olmadıkları için, öncelikle federasyonculara karşı siyasi taarruzlar düzenlemekle yetinmektedirler. İşte ateşkes hattındaki eylemleri özellikle teşvik eden kesimler bunlardır. "Türk işgaline karşı direnmek"ten dem vuran bu Neo-Pan Helen söylem, Kıbrıs'ın bin Helen adası olduğunu vurgulayarak ve Kıbrıslı Türkleri yadsıyarak aslında Denktaş'a en yüksek hizmetlerde bulunmaktadırlar.

Ankara, İzmir, Mersin, Adana, G.Antep'te miting, İstanbul ve Bursa'da şenlik hazırlıkları sürüyor

Barış özlemi mitinglerle ve şenliklerle dile gelecek

Haber Merkezi - Türkiye'de barış özel bir anlam taşıyor. Bunun bilincinde olan barıştan yana tüm güçler ve özellikle muhalif, sol, sosyalist parti ve kuruluşlar 1 Eylül Dünya Barış Günü öncesinde hazırlıklarını hızla tamamlamaya çalışıyorlar. Hemen hemen tüm illerde ve birçok ilçede yapılacak olan çeşitli etkinlikler, bu kez önceki yıllara kıyasla çok daha geniş kesimlerin güçbirliği ile sürdürülüyor. Birçok ilde sosyalist partiler, kitle örgütleri, sendikalar barış etkinliklerinin organizasyonunu birlikte sürdürüyorlar.

İstanbul'da başından itibaren İHD, KESK, ÇASOD, SİNE-SEN, Barış için Kadın Girişimi gibi kitle örgütü ve inisiyatifleriyle, HADEP, ÖDP ve DBP gibi partiler ortak toplantılar düzenleyerek etkinlikleri birlikte planlıyorlar. İstanbul'da en önemli şenlik, 1 Eylül pazar günü Yedikule zindanlarında yapılacak. Geniş bir katılımla yapılacak şenlikte çok sayıda tanınmış aydın, yazar, sanatçı yer alıyor. Mazlum-Der'in stand açacağı şenlikte, hemen hemen tüm sol parti ve kuruluşlar katılımcı olarak yer alacak. Şenlik için 50 bin davetiye basılıyor.

31 Ağustos Cumartesi günü, askeri çözümden yana olmayan herkesin çağrıldığı bir barış zinciri oluşturulması tasarlanıyor. Taksim'de yapılması planlanan bu barış zincirinin ardından, bir araba konvoyu oluşturularak İstanbul'un bütün semtleri dolaşılacak.

Ankara'da ÖDP, HADEP, DBP, EP, SİP ve Sİ Parti Girişimi ile Ankara Demokrasi Platformu bir araya gelerek ortak bir deklarasyon hazırladı ve bu deklarasyon çerçevesinde bir program oluşturdu. Program, 30 Ağustos'ta Erdal Yıldırım'ın katledildiği Keçiören'deki Ovacık Kaya'da düzenlenecek anma toplantısıyla başlayacak. 1 Eylül Pazar günü Tandoğan Meydanı'nda yapılacak miting için de başvuru yapıldı. Bu arada film gösterimi, resim sergisi, slayt gösterileri gibi birçok etkinlik de sürdürülecek.

İzmir'de de 1 Eylül pazar günü barış mitingi yapılacak. Hazırlıklar Demokrasi Platformu'nun inisiyatifinde yürütülüyor.

Mersin'deki barış etkinliklerini de 20'nin üzerinde siyasi parti ve kitle örgütünün katıldığı Demokrasi Platformu sürdürüyor. Adana, Gaziantep ve Mersin'de ayrı ayrı miting başvuruları yapan platform, Mersin Cumhuriyet Alanı'nda ücretsiz bir şenlik düzenleyecek. Ayrıca seçilecek pilot mahallelerde de sokak şenlikleri yapılması, zincir oluşturulması, bildiri ve afiş gibi çalışmalar da sürdürülüyor.

Sivas'ın Divriği ilçesinde düzenlenecek Barış ve Dayanışma Şenliği için yapılan başvuruya olumlu yanıt verildi. Şenlik 25 Ağustos pazar günü yapılacak.

Bursa'daki barış etkinlikleri de HADEP, EP, ÖDP, CHP, İHD, TMMOB, KESK, Bağımsız Kadın İnisiyatifi, Eczacılar Odası ile birlikte sürdürülüyor. Demokratik Mücadele Platformu'nun da katılması beklenen etkinliklerden en önemlilerini, 31 Ağustos'ta Orhan Gazi'de yapılması planlanan kitlesel basın açıklaması ve imza standı ile yine aynı yerde 1 Eylül'de yapılacak şenlik oluşturuyor. Henüz izin alınmadığı için kesinleşmeyen bu etkinliklerin yanı sıra 6 Eylül günü, değişik siyasi eğilimlerden insanların katılacağı bir panel yapılması düşünülüyor.

Antalya'daki barış etkinliklerini ÖDP düzenliyor. Diğer parti ve kitle örgütlerinin desteklediği etkinliklerden en önemlileri şunlar:

31 Ağustos günü Meltem Mahallesi'nden başlayan ve Fuar Alanı'nda devam edecek barış zinciri ve uçurtma şenliği. 1 Eylül günü, Konyaaltı Açık Hava Tiyatrosu'nda Tolga Çandar, Sevinç Eratalay'ın katıldığı halk oyunları ve çeşitli gösterilerin yapılacağı Barış Gecesi.

ÖDP taraftarları 'Kızıl Viyana' seçim bloku içinde yer alıyorlar

Göçmenler Avusturya yerel seçimlerinde

Haber Merkezi - Avusturya'da 13 Ekim'de yapılacak yerel seçimlere göçmen grupları ve muhalifler de hazırlanıyor. Aralarında Türkiyeliler'in de bulunduğu çeşitli ülkelerin göçmenleri Avusturya'da yaşayan göçmenlere seçme ve seçilme hakkı için harekete geçtiler. Bir yandan Avusturya vatandaşı olan göçmenler sol ve muhalif güçlerle birlikte oluşturulan 'Kızıl Viyana' adını taşıyan seçim bloku ile resmen seçimlere katılırken, oy kullanma hakkına sahip olmayan göçmenler de 'paralel seçim' hazırlıklarını sürdürüyorlar. 'Kızıl Viyana' bloku içinde Avusturya Komünist Partisi'nin yanı sıra sol kamuoyunda tanınan çeşitli kişiler, sosyal demokratlardan kopan gruplar ve sol eğilimli göçmen grupları yer alıyor.

Türkiyeli göçmenlerden ve ÖDP taraftarları Atilla Akkaya ve Muhittin Efe, 'Kızıl Viyana' listesinden aday olarak gösterdiler. 1992 yılından beri Avusturya vatandaşı bulunan Atilla Akkaya, sosyal ve kültürel alanlarda çeşitli etkinliklerde bulunuyor. Akkaya, 10. Viyana Belediye Başkan adayı olurken, Efe de 16. Viyana'dan aday oldu.

'Kızıl Viyana', göçmenler için hazırladığı 4 sayfalık Türkçe bildiride, taleplerini şöyle sıraladı:

• Avusturya'da yaşayan herkese güvenceli oturum ve çalışma hakkı;
• Tüm çalışanlara kendi gelecekleriyle ilgili söz ve karar hakkı;
• Seçme ve seçilme hakkı;
• Özel yaşamın dokunulmazlığı güvencesi;
• Toplu konutlardan, belediye evlerinden faydalanma hakkı;
• Engelsiz aile birleşimi, danışma, eğitim ve kurs olanağı;
• İltica işlemlerinin polisin yetki alanının dışına çıkarılması;
• Cinsel şiddete maruz kalan kadınlara iltica hakkı;
• Çifte vatandaşlık...

Bildirinin temel sloganını ise, "Avusturyalı olmayıp, kaçak durumda yaşayan herkese genel af" oluşturuyor.

'Paralel Seçim'

'Kızıl Viyana', Avusturya vatandaşlığı kazanmış olduğu için seçme ve seçilme hakkı bulunan göçmen adaylarla seçimlere katılırken, buna karşılık seçme ve seçilme hakkı bulunmayanların katılamadığı bu seçimleri protesto amacıyla "Paralel Seçim" hazırlanıyor. Onlarca kuruluş ve aydının bir araya geldiği "Partilerüstü Seçim Komitesi", "Bu ülkede yaşayan herkese seçme ve seçilme hakkı" başlığıyla hazırladığı bildiride şu görüşlere yer verdi:

"13 Ekim'de Viyana Mahalli Seçimleri olacak, yine onbinlerce insan bu seçimlerin dışında tutuluyor. Seçimlerin dışında tutulan bu insanlar tıpkı 'yerliler' gibi burada çalışıyor, vergi ve diğer kesintileri ödüyor. Avusturya'daki bu aymazlığa ve sakat demokrasi anlayışına karşı 'Partilerüstü Seçim Komitesi' oluşturmuş bulunuyoruz... Viyana'nın önemli tüm merkezlerinde seçim hakkı olmayan bütün göçmenlere, bu vesileyle aday durumundaki partilere oy verebilme olanağını yaratmış olacağız."

Partilerüstü Seçim Komitesi, bu alternatif Paralel Seçim ile Avusturya'da göçmenlere tanınmayan seçme ve seçilme hakkının anti-demokratik niteliğini sergilemeyi amaçlıyor. 20 civarında birimde sandık kurmayı tasarlayan komite, liste çıkarıp, partilerin oy pusulalarını hazırlayacak.

Partilerüstü Seçim Komitesi'ni oluşturan onlarca kuruluş ve kişiden bazıları şöyle:

GE-Yeşil Sendikalar, GLB-Komünist Sendikalar, DFA-Herkes için Demokrasi, Grüner Klub im Rathaus,-Yerel Parlamento, SÖD-Açıl Susam Açıl Özel Hizmetliler, Walter Baier (KPÖ Başkanı), Peter Sachartschenko (4. Enternasyonal), Ostbahn Kurti-Willi Resetarits (protest müzik sanatçıları)...

SÖZ, Wolksstimme Şenliği'nde

Öte yandan, Avusturya Komünist Partisi'nin yayın organı Wolksstimme'in her yıl yapılan geleneksel şenliği 31 Ağustos-1 Eylül günlerinde Viyana'da Prater'de gerçekleştirilecek. SÖZ'ün de çağrılı olduğu Wolksstimme Şenliği'ne Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden çok sayıda sol, sosyalist yayın organının katılması bekleniyor. Yine bu yıl ilk kez Wolksstimme Şenliği'nde Göçmenler Sahnesi yer alacak. Türkiyeli göçmenlerin de etkinlikler düzenleyeceği bu sahnede Şiwan Perver, Ali Asker gibi sanatçılar konserler verecek, film gösterileri ve paneller yapılacak.

1 Eylül Pazar günü yapılacak sonu solun birliğinin tartışılacağı panele dergimizin yayın koordinatörü Seyfi Öngider'le birlikte Avusturya Komünist Partisi Başkanı Walter Baier, Peter Haumer ve Peter Sachartschenko katılacak. Ayrıca SÖZ ile Avusturya'daki Özgürlük ve Dayanışma Platformu ve DFA (Herkes için Demokrasi) isimli göçmen örgütü birlikte stand açacak.

Meksika'ya giden Mahir Sayın ve Temel Demirer yazıyor

'Umut Enternasyonali' izlenimleri, değerlendirmeleri...

27 Temmuz- 3 Ağustos tarihleri arasında Meksika'nın Chiapas eyaletinin Selva Lacondona ormanlarında 'Neoliberalizme Karşı İnsani Bir Toplum İçin Galaksiler Arası Buluşma' adı altında gerçekleştirilen son yılların en önemli ve en geniş katılımlı toplantısında Türkiye'den siyasi parti olarak sadece Özgürlük ve Dayanışma Partisi temsil edildi. Sivil insiyatiflerden ise yine sadece Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı temsil edildi. Bu toplantıya ilişkin gazetelerde ajanslardan geçen bazı kısa haberler çıkmasına karşın hiç birisi ÖDP ve TOFV'dan söz etmedi. Hiç birisi Meksika'ya muhabir göndermemişti, hiç birisi oradan doğrudan haber vermedi. ÖDP adına Zapatistalar'ın toplantısına katılan Mahir SAYIN ve Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı adına katılan Temel DEMİRER izlenimlerini, değerlendirmelerini SÖZ'e yazdılar ve önümüzdeki sayıda da yazmaya devam edecekler...

Galaksiler arası buluşmadan manzaralar

Mahir SAYIN

Lacandona yağmur ormanlarının alt komutanı Marcos'un adlandırması ile "Neoliberalizme Karşı İnsani Bir Toplum İçin Galaksiler Arası Buluşma" dünyanın elliden fazla ülkesinden gelen iki binden fazla kapitalizm muhalifinin (başka türlüleri de vardı!) katılımıyla 27 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Selva Lacandona'da (Meksika'nın yağmur ormanları) gerçekleşti. Toplantı hiçbir şey yapmasaydı bile yılların enternasyonalizm hasreti açısından bu yeterli olabilirdi.

Sosyalizm bitti yaygarasından kısa bir süre sonra değişik çevreleri temsil eden, binlerce, onbinlerce kilometre uzaklardan gelmiş binlerce insan Lacandona ormanlarında Mayalar'ın sıcak ev sahipliği altında bir hafta boyunca sivrisineklerle, böceklerle açık havada bir arada yaşıyor. Yaşamakla kalmıyor; apayrı mekanlarda yaşadıkları benzer deneyleri/sorunları ve çözüm yollarını tartışıyor; kimi silahlı, kimi değnekli, yüzleri maskeli yerlileri birlikte.

Asyalılar, Afrikalılar, Okyanusyalılar, Amerikalılar... Sorunlarımız ne kadar da aynı! Ne kadar birbirimize benziyoruz!

Muazzam bir şey. Bravo Marcos'a! Bravo Zapatistalar'a!

Sanırım bu kadar zahmete karşılık Güneyli Campesinolar'ın mücadelesine de önemli bir katkı oldu toplantılar. Meksika hükümetinin Zapatista hareketini tecrite yönelik çabalarına iyi bir yanıt. Zahmetine değdi diyebiliriz.

Meksika hükümetlerinin yaymaya çalıştığı mucize havadislerine karşın 1994'ün 1 Ocak'ında bir düzine güney şehri silahlı yerlilerin baskınına uğradı; Emiliano Zapata'nın Marcos kılığına girmiş ruhu önderliğinde; yine köylülerle birlikte; Elinde Winchester ve kılıç yerine Kalashnikov'u, mızrağı ve çağdaş söylemiyle.

Devrimci ruh

Meksika'da malum devrimci mücadele tarihi zengin. Her şehrin en büyük caddesinin adı "isyancılar." Belediye seçimlerinin ardından da değiştirilemiyor. Devrimci ruh müdahale edemediği zaman da varlığını hissettiriyor. Kuşkusuz egemen sınıf onu da devletleştirmeye çalışmış. Yetmiş yıldır ülkeyi "Kurumsal Devrimci Parti" (PRI) yönetiyor. Sanki Türkiye'de CHP yönetimi altındayız. "Devrimci" aynı "inkilab" (b yanlış konulmadı) olmuş!

Suudi Arabistan'dan daha büyük petrol rezervlerine sahip olduğu tahmin edilen ülkenin ulusal gelirinin yüzde 78'ini nüfusun yüzde 2'si almaya kalkışınca kızılca kıyamet kapının eşiğine geldi. Korkunç bir doğa zenginliği içerisinde sefaleti yaşayan insanlar doksanlı yıllarda ülkenin dört bir yanında tepkilerini ortaya koymaya başladılar. Chiapas ormanlarında Zapatistler, Geurero dağlarında EPR (Devrimci Halk Hareketi) ve Mexico City dahil olmak üzere tüm büyük şehirlerde işçi ve öğrenci hareketleri. Ama yine bizim gibi. Her biri kendi başına.

Hükümet birleşmeye zaman bırakmadan atı dizgininden yakalamaya çalışıyor. Marcos'un dediği gibi, "politik taktivime uygun olarak" Zapatistlerle görüşmeler başlatılıyor (1994 Ağustos'u yeni seçim dönemi. PRI "problem yok her şeyi hallediyoruz" mesajını veriyor. Ve tutuyor.) Bizdeki durumla karşılaştırıp, "nasıl oluyor da bu kadar kısa zamanda hükümet gerillalarla görüşme masasına oturabiliyor?" diye sorduğumuzda yanıtı toplumsal durumda buluyoruz.

Görüşmeler hemen başlamış, ama ortaya çıkan bir sonuç yok. Hükümet oyalama taktikleriyle işi süründürüp, kendi denetimini artırmaya, "halka yardım etmek üzere" ordu birliklerini işi süründürüp, kendi denetimini artırmaya, "halka yardım etmek üzere" ordu birliklerini Chiapas'a göndermeye devam ediyor.

Zapatistler kuşkusuz durumun farkında. Onlar da halkın örgütlenmesine yardımcı oluyorlar. Her ne kadar ortalarda başka parti görünmese de Chiapas köylerinde özyönetimler oluşmuş. Bölge küçük, ama EZLN (Zapatista Ulusal Kurtuluş Hareketi) itiraz edilemeyecek bir kitle desteğine sahip. EZLN görüşmelerde kendisi karar vermiyor. Hükümetin tekliflerini özyönetimlere götürüp kararlarını bekliyor.

Karşılıklı ateşkes ortamında

Türkiye'de dile getirilmesi bile sakıncalı olan karşılıklı ateşkes ortamında yağmur ormanlarının 5-6-7 saatlik derinliklerinde 5 köyde birden akşamları yerlilerle birlikte dansederek binlerce insan gün boyunca ayak bileğine kadar çamurlar içerisinde insanlık sorunlarını tartışıyor. '68'lerden çıkıp gelen maskeli-pipolu Marcos'un hazırladığı gündem gerçekten yeni bir söylem arayışını içeriyor. Sadece gündem değil, katılanlar da öyle görünüyor.

Ama hala çok şey öğrenmeye ihtiyacımız olduğu aşikar. Yeteri kadar isyancı, medeni cesaret sahibi ve dayanışmacı değiliz. Dünyanın belli başlı komünist/işçi partilerinin temsilcilerini ortalarda göremiyoruz. Castro'nun pek dikkat çekmeyecek birkaç adamı liberalleşme girişimlerini anlatırken (Allah gecinden versin, ama Moskova'da '89'da seyrettiğimiz filme benzettim), Salinas (Tupamaro), Douglas Bravo ('60'lı yılların Falcon dağlarının Venezüella gerillası dedikodulara göre düze inince yeşermiş!"), Hugo Blanco, Bayan Mitterrand ve Eduardo Galeano toplantıların dikkat çeken isimleri. Tabii yine bize haset prof. titri de olan, ama bunu tesadüfen öğrenebildiğimiz bir yığın Meksikalı aydın La Realidad kamp komutanı Tacho'nun (Mayalar en çalışkanı reis seçerlermiş) atından inip elleriyle temizlemeye çalıştığı çamur ve su birikintileri arasında dolanıyor.

Yunanlılar yine en yakınlarımız. "Savaşa karşı bir Balkan Konferansı" toplayalım diye geliyorlar hemen. Ama aralarında (Zapatista Ulusal Kurtuluş Hareketi) Yunanistan'ın önemli muhalif partilerinden kimseyi göremiyoruz. Çetrefil tartışmalardan sonra ortak çağrımız "Ortadoğu ve Balkanlar" üzerine şekilleniyor.

Türkiye'den parti olarak tek biz temsil ediliyoruz. ÖDP ilgi uyandırıyor. Tekil birkaç katılım daha var. Açlık grevleri ve Kürtlerle dayanışma çağrılarımız ciddi ilgi uyandırıyor. Kürtlerin heyeti aranıyor. Kürtler ve Türkiye üzerine anlattıklarımız Meksika'da yaşananla karşılaştırılınca bizdeki gaddarlık herkesin gözünde bir kere daha somutlaşıyor. Deney paylaşımı ve enternasyonalist dayanışmanın önemi bu tartışmalarda bir kez daha çıkıyor. Bu toplantıları mutlaka devam ettirmeli ve kurumsallaştırmalıyız diye düşünüyorum. Emperyalizmin böylesine hakim olduğu bir dünyada uluslararası dayanışma olmadan uzun vadeli başarı hayal gibi görünüyor. Zapatistalar realist olabilmek için kendilerini otonomiyle sınırlıyorlar. Akan bunca kana rağmen bizde buna bile yaklaşmak olanaklı olamıyor. Gelecek toplantının Ortadoğu'da gerçekleşmesi ve Kürt sorununu eksen alması bir arzudan öteye gidip gerçeklik olabilmeli...

MARCOS'UN 30

'Ne iyi

Yoldaşlar, kardeşler, Buraya, çok uzaklardan, farklı kıtalardan geldiniz... Sağolun... Ben de buraya dağların balkonu Lacandona'dan geliyorum... Bizleri buluşturan neden neo-liberalizme karşı mücadele kararlılığı... (...)

1989 öncesinde iki kutuplu bir dünyada yaşıyorduk. Bir yanda ABD, Japonya ve Avrupa, öte yanda Doğu Bloku vardı. Bu kamplaşma İkinci Dünya Savaşı sonrasında oluşturulan NATO ve Varşova Paktı'nda somutlanıyordu. İkinci Dünya Savaşı ile devreye giren iki kutuplu 'global savaş' kavramı ve pratiği, adı konmamış ve ekonomik, kültürel, ideolojik ve siyasal düzlemde yürütülen bir Üçüncü Dünya Savaşı'na denk düşüyordu. Kıran kırana ve çok farklı cephelerde yürütülen bu savaşta, Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla sosyalist kamp yenildi. Üçüncü Dünya Savaşı'nın bitmesi ile çok kutupluluk devreye girdi. Bu arada Üçüncü Dünya Savaşı'nın noktalandığı gezegenimizde Dördüncü Dünya Savaşı başladı. Savaşı, dünya halklarına ve emeğe yönelik azgın neo-liberal saldırı ve küresel çapta borsaların asalak egemenliği başlattı.

Şimdi Dördüncü Dünya Savaşı kesitinden geçiyoruz... Dördüncü Dünya Savaşı çok net. Kimin kime düşman olduğu ve saldırdığı bir sır değil. Neo-liberal yağma ve saldırı için halkları unutturup, marjinalleştirerek yok etmek, bomba atarak yok etmekten çok daha kolay ve ucuz...

Borsaların egemenleri, küresel talancılar, dünyayı ve halkları marjinalleştiriyor. Neo-liberal saldırı, dünya halklarını birbirine kırdırtıyor. Dünyayı ve üretkenliği küçülten onlar, gezegenimizde Yugoslavya ve Lübnanlar'ı çoğaltıyorlar... Gezegenimizde korkunç bir fragmantasyon süreci yaşanıyor...

Emekçi insanlar ve halklar izole edilip, unutturuluyor. Üretenler ve tüketenler birbirinden ayrılıyor. Dünya çapındaki asalaklığın hükmettiği taban genişliyor...

İnsanlığın büyük çoğunluğu, açlığa ve kırıma mahkum edildi, marjinalleştirildi... Neo-liberalizm, üretmeyen, hükmeden asalak bir insan tipi yarattı... Egemenler, tüm doğal zenginliklere el koydu: Tıpkı Chiapas uranyumuna, petrolüne, elektriğine Meksika tarafından el konması gibi...

Yağmalanan Güney'in unutulmuş insanları, büyük acılar içinde unutturulmaya karşı direniyor... (...)

'Bu denizi barış denizi yapalım'

Toplantıda Türkiye ve Yunanistan delegasyonunun sunduğu ortak açıklama...

Türk ve Yunan hükümetleri kriz içerisine sürüklendikçe şovenizmi bir silah olarak kullanmayı gelenekselleştirdiler. Her iki ülkedeki politikalar bu anlamda şaşırtıcı bir biçimde birbirine benziyor. Yunan hükümetleri Türk saldırısının gün meselesi olduğunu anlatırken, Türk hükümetlerinin de aynı söylem içerisinde Yunanlıları Türkiye'ye karşı yeni komplolar hazırlamakta olduğunu her gün dinlemekteyiz.

Bu politikaların amacı özel sermayeyi güçlendirmek, işçilerin yaşam düzeylerini düşürmek, burjuvazinin lehine esnek çalışma koşulları yaratmak, işçi hareketine saldırmak ve baskı tedbirlerini artırmaktır.

Sadece Türk hükümeti değil Yunan hükümeti de Türkiye, Arnavutluk ve Yugoslavya Makedonyası'na karşı şovenizm ve milliyetçiliği körüklemektedir. Özellikle Doğu Bloku'nun çöküşünden sonra Yunan sermayesi başta Türkiye olmak üzere komşularıyla antagonizma çerçevesinde Arnavutluk'a, Bulgaristan'a, Polonya'ya, Romanya, Ukrayna ve Gürcistan'a doğal kaynaklarını ve ucuz işgücünü sömürmek amacıyla müdahale etmektedir. Ayrıca politikalarıyla ulusal azınlıklara ve göçmenlere karşı ırkçılığı da geliştirmektedir.

Türk hükümetlerinin yüzyılın başından beri egemen olan şoven politikaları Türkiye'deki halklar mozaiğini yok etmeye yönelik oldu. Ermeniler yüzyılın başında hemen hemen yok edildi. Rumlar baskı politikalarıyla İstanbul'daki beş bin kişilik bir azınlığa düşürüldüler. Buna karşılık Yunan hükümetleri de Batı Trakya'daki Türk azınlık üzerinde siyasi ve sosyal ayırımcı bir politika sürdürmektedir.

Türk-Yunan ilişkileri tam bir problemler karmaşası oluşturmaktadır. Kıbrıs kanayan bir yara olarak durmaktadır. 1974 yılındaki Kıbrıs Cumhuriyeti'ne karşı yapılan faşist darbe, ABD'nin de icazetiyle, Türk hükümetine adanın büyük bir kısmına egemen olma olanağını verdi. Böylece Türkiye ve Yunanistan sonu gelmez bir çelişkiye düşmüş oldular. Bu harekatla Kıbrıs Türkleri Kıbrıs Rumları'ndan tümüyle tecrit edilip faşist örgütlenmeler içerisine sokulmak isteniyor. Her iki rejim de bu çelişkiyi milliyetçilik ve şovenizmi geliştirmek için kullanıyorlar.

Bugün Türkiye'de büyük bir yara kanamaya devam etmektedir. PKK iki kez ateşkes ilan etti. Sekiz aydan beri ikinci ateşkesine yanıt bekliyor. Ama yanıt yeni bir askeri operasyon oldu. Adil bir politik çözüm için Kürtleri desteklemeliyiz.

250 devrimci yoldaş Türkiye hapishanelerinde en basit insani haklar için açlık grevi yaptı. Türk hükümeti ancak 12 kişi öldükten sonra 71 günde taleplerin bir kısmını kabul etti.

Yunan Hükümeti'nden;

1- Trakya'daki Pomak ve Türk ulusal azınlıklarına, Çingenelere ve göçmenlere karşı olan ayırımcı politikalara son vermesini;

2- Ekonomik ve siyasi göçmenlerin sınırdışı edilmesine son verilmesini istiyoruz.

Türk Hükümeti'nden;

1- Askeri birliklerin Kıbrıs'tan çekilmesini ve Kürt sorununun barışçı yönden çözümünün benimsemesini,

2- Rum, Arap, Çeçen, Abhaz, Ermeni, Asuri, Laz vb. ulusal azınlıklara karşı ayırımcı politikalara son verilmesini istiyoruz.

Her iki hükümetten silahlanmaya son vermelerini ve savaş provokasyonlarından vazgeçmelerini istiyoruz. Yine her iki hükümetten genel af ilan etmelerini ve tüm siyasi tutukluları serbest bırakmalarını istiyoruz.

Her iki ülkenin vatandaşlarına milliyetçiliğe ve savaşa karşı direnelim, diyoruz. Bizler aynı şeyleri yiyen, aynı şarkıları, aynı dansları yapan, aynı denizde yüzen insanlarız. Biz birlikte yüzdüğümüz bu denizimizi şimdi bir barış denizi yapmak istiyoruz. Bu amaçla şovenizm ve savaş tehlikesine karşı bir Balkan ve Ortadoğu Konferansı toplanması için çağrı yapıyoruz. Ve Dido Sotiriu'nun sözleriyle diyoruz ki: Kardeşi kardeşe düşman edenlerin Allah belasını versin. Lanet olsun bizi bize kırdıranlara. Bizden selam söyle Anadolu'ya; bizden selam söyle Mora'ya.

Selva Lacandona/Meksika, 3 Ağustos 1996.

TEMMUZ TARİHLİ KONUŞMASI

ettiniz de buraya geldiniz

'Gençler Chiapas dağlarına geldiler'

Zapatist hareketi, Üçüncü Dünya Savaşı'nın bitip, dördüncünün başladığı sürecin ürünüdür. Daha önce Che'den, geleneksel soldan, öncü savaşçılığından, devrimcilikten, halkçılıktan, Leninizm'den, Mao'dan ve proletarya diktatörlüğü görüşlerinden öğrenen ve onlara inanan gençler 1983'te bütün halkların kurtuluşu için mücadele kararı alıp, Chiapas dağlarına geldiler... Ancak, karşılaştıkları gerçek karşısında, dogmatik ideolojik reçetelerinin işe yaramadığını görünce şok oldular... Maya kültürü, İspanyol sömürgeciliğine karşı kahraman direniş geleneği, bu genç insanları sarsarak, bir daha düşünmeye ve öğrenmeye yöneltti... Böylelikle onlar, dogmatik reçete ve inançlarıyla halka bir şey veremeyince Maya kültüründen, geleneklerinden, direnişinden ve yerlilerinden öğrenmeye başladılar... Onlarla bir oldular, birleştiler...

Böylelikle 1983 direnişi, yerlilerden öğrenerek, unutulanların/ unutturulan halkların başkaldırısını örgütledi... 1994 Ocak'ındaki Zapatista ayaklanması, neo-liberalizmin orgazmına denk düştü... Bu kopuş anında, beş yüzyıllık sömürüye karşı başkaldırı ayaklandı, biz bunun yirmi yıllık periyodu ve bizden öncekilerin takipçisiyiz... Neo-liberal saldırı ve Meksika hükümetinin yaşadığı bu şok, 1983 gençleri değil, tümüyle değişmiş yeni-Zapatizmin eseriydi. 1994 Ayaklanmasında, başlangıçtan yani 1983'ten çok farklıydık ve değişmiştik.

Zapatizm sivil bir muhalefettir

Zapatistalar, neo-liberal vahşete karşı bir patlama idi... Bizler gibi, ekonomik gelecekleri yok edilmiş bir çok ülke ve unutulmuş/ unutturulmuş halk da patladı... (...)

Zapatizm sivil bir muhalefettir, bir kesimi silahlı olsa da, askeri bir muhalefet değildir... Bugün Mexico City'de, birçok silahsız kimse, bizim gibi düşünüyor... Onlarla bütünleşmeliyiz. Onlarla bütünleşmeyi hedefliyoruz... Bugün Mexico City ve dünyada, dağa çıkmadan ve silaha sarılmadan, Zapatistalar'ın yapıklarını yapabilecek, büyük bir çoğunluk var. Biz, onlarla birleşerek, büyümek istiyoruz... (...)

Dünyanın balkonundan net bir biçimde açıklıyorum: Neo-liberalizme karşı mücadelede yapılması gerekenler Marcos'un ve Zapatistalar'ın işi değil, bunlar bizim tekelimizde değil... Bu hepimizin, tüm insanlığın işi... Bu çağın sonundaki karanlıklar içinde de insanlar direnmeyi unutmadılar... Kıtalararası direnişe bir yön vermek gerek, ama biz değil, bu yönü onlar yani halklar ve emekçiler vermeli... Halkların ve emekçilerin, profesyonel yol göstericilere, çok akıllı geçinen insanların lafazanlığına ihtiyacı yok... Neo-liberalizme karşı kıtalararası mücadelede yapmak ve vermek istedikleri, sadece halkların ve emekçilerin tasarrufundadır...

Biz mücadele eden tüm insanlara sempati duyuyoruz... Ama onlara kendi etiketimizi yapıştırmıyoruz, bunu kesinlikle istemiyoruz... Herkes kendi adına mücadele eder... Mücadele eden insanların kavgası bizim tekelimizde değil, onlara aittir... Herkes kendi yordamıyla dövüşür... Ve unutturulmak istenen insanlar, sadece sisteme karşı mücadele verek, şu andaki konumlarından kurtulabilirler. Unutturulmak istenen insanlara, iktidara karşı koyabilmenin yerini söyleyebiliriz, 'hangi dünyayı istiyorsanız, o dünya olanaklıdır...' diyebiliriz... Ancak nasıl bir dünya istediğimizi, sadece biz söyleyemeyiz, dikte ettiremeyiz... Bu konuda sözü olanların hepsinin bir araya getirilmesi mümkün ve gereklidir... (...)

FZLN olmak için mücadele ediyoruz

İktidar ve önderlik sorunu üzerinde yeniden düşünmek zorundayız... Sloganları ve klişeleşmiş reçeteleri tekrarlamak yetmez... İktidara el koymakla sınırlanmış sloganlar yerine, insanlar arasındaki ilişki ve politikayı değiştirmek gerek... Örneğin biz, Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun (EZLN) Ejercito (Ordu), kelimesi yerine Frente (Cephe) sözcüğünü geçirip, artık Zapatista Ulusal Kurtuluş Cephesi (FZLN) olmak için mücadele ediyoruz... Tekrarlıyorum, asıl amacımız büyük Meksikalı ve dünyalı çoğunlukla, Meksika'daki ve dünyadaki silahlı olmayan, ama düşleri bizden farksız olan Zapatistalar yani ezilenlerle birleşerek, unutulmuş/unutturulmuş büyük insanlığın dünyayı dönüştürecek mücadelesine mal olmaktır... Unutulmuş/unutturulmuş büyük insanlığın, birlikte eylem imkanı vardır, bu imkan güçlendirilmeli ve bu doğrultuda politikalar üretilmelidir... Dünya çapında bayrak ve önder istemeden konuşmasını, istemesini ve mücadeleyi öğrenmeliyiz... Eğer, bu kıtalararası buluşmada, bunun bir yolunu arayıp bulabilirsek ya da en azından nasıl bir dünyayı düşlediğimizi formüle edersek, önemli bir şey yapmış sayılabiliriz... (...)

Mücadeleye başladık. Sonra, geçen sürede, kendimize kim olduğumuzu ve ne yaptığımızı sorduk. Kendimize ait bulduğumuz yanıt ve açıklamaların, yeterli olduğunu ya da her şeyi tamamen açıkladığımızı söyleyemeyiz. Biz yeni bir yolu arıyor, deniyor ve inceliyoruz... Yeni politika, yeni teori gerektirir. Biz mücadele ediyoruz, ama dünyayı kendimize benzetmek için değil, bu dünyada herkesin yeri olması gerektiğine ve insanlığın mutlu olmaya hakkı olduğuna inandığımız için mücadele ediyoruz... Biz Zapatistalar'ın hayatının değeri ve aldığı risk, Meksika Cumhurbaşkanlığı veya iktidar hırsı için değil, sadece, dünyanın mutluluğu içindir... (...)

Biz kendimiz için bir yol bulduk... Ama bu yol var mı?.. Sadece bir adım attık... Ama yolu katetmedik... Bir süre daha bu yolda ilerleyebiliriz... Ama bu yol var mı ?.. Biz sadece deniyoruz... Yolumuzu arıyoruz, düşmanlarımız dışında kimseye zarar vermiyor ve yok etmiyoruz... Biz içyüzümüzü görmek istiyoruz. Ve başka insanların da ne olduğunu... Ben buradayım, 1983'ten beri buradayım. Kendimi dayatmıyorum... (...) Yoksullar için daha yaşanılabilir bir dünya yolunda, umuyoruz ki, buluşabiliriz... Burada insanlar tanıştı, şimdi paylaşabilirler... Belki bunların hiçbiri de olmaz. Bu bir başlangıç ve bir deneme sadece... Bu toplantıda, belki bir yanıt bulamayıp, boşa vakit geçirmiş olacağız. Ama neo-liberalizme karşı ezilenlerin gücünü yeniden inşa etmek yolunda, ilk adım olarak, bu gücü kavramak da önemlidir... (...) Birbirimize karşı toleransa ve birbirimizi anlamaya muhtacız. Birinin diğerine hükmettiği politika, bu buluşmanın harcı değil ve olmamalı... Baskı çemberini kırmak ve tarihi monoton bir dans olmaktan kurtarmak için birbirimize karşı toleranslı ve muhtaç olduğumuzu unutmamalıyız... (...) Dün akşam dans etmenizi güçleştirdiyse de, yağmur gelmenizi engelleyemedi... Ne iyi ettiniz de buraya geldiniz...'

Dünyanın balkonunda kıtalararası buluşma

Meksika'nın elektrik enerjisinin yüzde 20'sini, hidroelektrik enerjisinin yüzde 55'ini üreten Chiapas eyaletinin üçte ikisi elektrikten yoksun... Chiapas'ta 87 bin kişinin emeğiyle üretilen kahvenin kilosu ortalama 8 pesoya ihraç edilirken, üreticinin eline sadece 2 peso geçiyor. Üreticiden kilosu 14 pesoya alınan canlı sığır eti ise tüccarlar tarafından 140 pesoya satılıyor.

Toplantıya katılan örgütler

Toplantıya katılan örgütler arasında, Arjantin Mayıs Alanı Anneleri Derneği, Brezilya Merkezi İşçi Sendikası ve Topraksızlar Hareketi, Tüm Şili Konseyi, Kosta Rika Üniversite Öğrencileri Federasyonu, Haiti Canlandırma ve İletişim Derneği, Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı; Almanya, Avusturya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İtalya, İsveç, İsviçre, Kanada, ABD, İspanya, Nikaragua, Venezuela, Avustralya'dan Chiapas halkıyla dayanışma hareketleri; Avustralya Demokratik İşçi Partisi, Brezilya İşçi Partisi, Fransız Komünist Partisi, İspanya Birleşik Solu, Arjantin Büyük Cephesi, Porto Riko Sosyalist İşçi Hareketi, Avustralya Demokratik Sosyalist Partisi, İtalyan Komünist Yeniden-İnşa Partisi, ve Türkiye'den Özgürlük ve Dayanışma Partisi vardı.

Temel DEMİRER

Chiapas'taki enternasyonal buluşmaya binlerce insan gidiyor. Başlangıçlar hep böyledir: Biraz belirsiz, zor ve alışık olmadık sürprizlerle bezenmiş...

Meksika sadece Zapatistalar'ın değil; Zapata'nın, Panco Villa'nın, İspanyol sömürgeci Herman Cortes'e (1485-1547) karşı başkaldıran ve 13 Ağustos 1525'te başkenti kahramanca savunan ve sömürgeciler tarafından işkence edilerek öldürülen 23 yaşındaki son Aztek İmparatoru Cuauhtemoc'un (1502-1525), İspanyol sömürgecileri "genelde hepsi acımasız ve geri zekalılardı, çok cimri ve ahlaksızlardı" diye niteleyen ve yerlilerin haklarını savunan Chiapas'ın ilk piskoposu Dominique'li Bartolomä de las Casas'ın, Meksika bağımsızlık savaşının müjdecileri olan Papaz Hidalgo (1810) ve papaz Morelos'un (1813), 1829'da köleliği ortadan kaldıran Meksika Cumhuriyeti'nin ikinci başkanı Vicente Guerrero'nun, duvar resimleriyle harikalar yaratan Diego Rivera, David Alvaro Siqueiros ve Jose Clemente Orozco'nun, kadın ressam Frida Kahlo'nun ve Troçki'nin canının alındığı ve 2 Ekim 1968'de Olimpiyat açılışından birkaç gün önce protestocu öğrenciler ve halka açılan ateşle (300 ölü ve yüzlerce yaralı) tarihe 'Tlatelolko Katliamı' diye geçenlerin ülkesi... Meksika'yı en çok ihtilalci ve başkaldıran gelenekler niteler...

San Cristobal, Chiapas'ın şirin bir kenti. Sokakları turist ve yerli satıcılarla dolu. İki adım attınız mı, karşınıza bir satıcı çıkıyor. (Bir gün sonra ben de, satıcılara "No Qiero Gracias"/Teşekkür ederim istemiyorum" demeyi öğrendim.) Yerlilerin sattığı şeyleri, ilk telaffuz ettikleri fiyatın üçte birine almanız mümkün. Duvar diplerine açılmış elişi hediyelik eşya (satılanlar içinde el yapması Marcos bebeği de var) sergileri ya da meyve ve mısır satıcıları San Cristobal'de karşıma dikilen şeyler.

Akşama doğru kahvemi yudumlayıp, sigaramdan derin nefesler alırken aklıma bir soru takılıyor. Tamam bankaların önünde özel muhafızlar ve ellerinde pompalı tüfekler, sırtlarında da çelik yelekleri var da, buranın polisi ve askeri nerede? Sorumun yanıtını aramak için tekrar sokağa çıkıyorum. Valilik ve belediyenin önünde dört polis buluyorum. Ancak silahsızlar. Bellerinde sadece copları var. İlgisizce sağa sola bakıyorlar.

Türkiye'den alışık olmadık bu durum, bana ilginç geliyor... Ancak insanın inanası gelmiyor. Kenti kolaçan etmeye devam ediyorum. Bu kenti İspanyol sömürgeci Don Diego de Mazariegos 31 Mart 1528'de kurmuş. Kentin göbeğindeki Mazariegos heykeli ise Chiapas yerlileri tarafından 1992'deki kitle gösterilerinde yıkılmış.

Chiapas gerçeği

Yerlilerin nüfusun yüzde 30'unu oluşturduğu, genel olarak kırsal bir bölgede kurulan Chiapas eyaletinin başkenti Tuxtla Gutierrez. 73.887 kilometrekarede 3 milyon 210 bin 500 kişi yaşıyor. Bu nüfusun dörtte üçü, nüfusu 100 kişiden az olan 16.422 yerleşim biriminde yaşıyor. Meksika'nın güneydoğu ucundaki Tabasco ve Oaxaca eyaletleri arasında yer alan Chiapas, Guatemala ile sınır komşusu. Mayaların bir bölümü de Guatemala'da yaşıyor.

Chiapas petrol, elektrik enerjisi, hayvan ürünleri, gümüş, kahve, muz, bal, mısır, kakao, tütün, şeker, soya, hint darısı, kavun, avokado zengini bir coğrafya. Finans çevreleri bölgeden 1989 yılında gerçekleştirdikleri ticaretle 1.222.669 milyon peso elde ettiler. Bunun sadece 616.340 milyonu bölgeye yönelik kredi ve yatırıma dönüştü.

Chiapas Tabasco bölgesi Meksika ulusal petrol üretiminin yüzde 21'ini ve doğalgazın da yüzde 47'sini karşılıyor... Meksika'nın hidroelektrik enerjisinin yüzde 55'i ve Meksika elektrik enerjisinin yüzde 20'sini de Chiapas karşılıyor. Ama ne ilginçtir ki, Chiapas eyaletinin üçte ikisi elektrikten yoksun... Meksika'daki kahve üretiminin yüzde 35'i Chiapas'ta 87 bin kişinin emeğiyle üretiliyor... Chiapas'taki kahvenin yüzde 53'ü Amerika ve Avrupa ülkelerine gönderiliyor. 1988 yılında kahvenin kilosu yabancılara ortalama 8 pesoya satılıyordu, ama Chiapaslı üreticinin eline geçen sadece 2 peso idi... Chiapas'ta üreticiden kilosu 14 pesoya alınan canlı inek eti, tüccarlar tarafından kilosu 140 pesoya satılıyor... Chiapas ormanlarında odun talanı tam istim devam ediyor. 1988'de Meksika kereste endüstrisi Chiapas'tan 23.900 milyon peso elde etmiş. Bu rakam 1980'dekinden tam yüzde 6000 daha fazla... Chiapas'ta 79 bin kovandan elde edilen 2756 ton balın tamamı ABD ve Avrupa pazarlarına akıyor... Chiapas'taki mısır üretiminin yarısı Meksika ulusal pazarında tüketiliyor... Bölgede üretilen kakaonun yüzde 69'u iç pazarda tüketilirken, yüzde 31'i ABD, Hollanda, Japonya ve İtalya'ya gitmekte...

Chiapas çocuklarının yüzde 72'sinin eğitimi birinci sınıfın ötesine geçemiyor... Chiapas'ta kötü beslenenlerin oranı yüzde 80... 1 milyon 500 bin kişi sağlık hizmetinden yoksun. Bin kişilik nüfusa 0.2 sağlık odası düşüyor. (Bu rakam Meksika ortalamasının 5 kat altında.) 100 bin kişiye 1 cerrah, bin kişiye 0.5 doktor ve 0.4 hastabakıcı düşüyor.

Zapatistalar'ın talepleri

EZLN CCRI-CG'nin (Devrimci Yerli Gizli Komitesi-Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu Genel Komutanlığı) yayımladığı "Diyalog Hazırlığı" başlıklı açıklamasında, "her şeyi herkes için isterken", kendileri için "hiçbir şey istemedikleri"nin altını özenle çizip, "Hakikatimiz herkese konuşsun diye silahlarımız susmayacaktır, onurla dövüşen, onurla konuşur, bizim, biz sahici insanların yüreğinde yalan yoktur. Bizim sesimiz daha büyük bir sayının takipçisidir, hiçbir şeyi olmayanların, sessizliğe ve cehalete mahkum edilenlerin, topraklarından ve tarihlerinden egemenlerin hükümdarlığıyla sökülüp atılmış olanların, öfke ve ıstırap dünyasının üzerinde dolaşan değerli erkek ve kadınların, yalnız ve terk edilmiş çocukların ve eski ölülerin, aşağılanmış kadınların, küçük adamların sesidir... Bizim sesimizle, ölüler konuşacak, ölülerimiz, öyle yalnız ve unutulmuş, öyle ölü ve yine de bizim sesimizle ve adımlarımızla öyle canlı... Özür dilemeyeceğiz ya da yalvarmayacağız, sadaka istemeyeceğiz ya da egemenlerin zengin masalarının artıklarını toplamayacağız. Tüm varlıklıların hakkı ve aklında olan şeyleri talep edeceğiz: Özgürlük, adalet, demokrasi, bizim için hiçbir şey, herkes için her şey... Bizim, bu toprakların en küçüklerinin, yüzü olmayan, tarihi olmayan, hakikatle ve ateşle silahlanan, geceden ve dağdan gelen erkek ve kadınların, dünün, bugünün ve her zamanın ölüleri olan bizim... için hiçbir şey. Her şey herkes için... Eğer yalan, egemenlerin ağzına yeniden düşerse, bizim ateşten sesimiz yeniden konuşacak, her şey herkes için..." diyor...

Zapatistalar, onurlu bir diyalog yanında herkes için demokrasi isteyip, "Demokrasi, yerli ya da değil, her halkın en temel hakkıdır; demokrasi olmadan ne özgürlük, ne adalet, ne onur mümkündür ve onur yoksa hiçbir şey yoktur" derken; "Egemenlerin sorumlu olduğu açlık, sefalet ve marjinalleştirmeye... Köylülerin topraksız bırakılmasına... Hükümetin yerlilere ve yoksullara karşı uyguladığı adaletsiz uygulama ve insan hakları ihlallerine... Zorbalık ve teröre... Yaşanan korkunç sömürüye... Yerlilerin yaşadığı alanlardaki sosyal hizmetlerin olmamasına... İktidarın yalanlarına ve demokrasi-özgürlük düşmanı olmasına... Meksika hükümetinin bizzat kendi anayasasını ihlaline dikkat çekerek, "Talepler"ini şöyle sıralıyorlar:

- İktidar için mücadele eden politik örgütlerin tümü için seçme ve seçilme özgürlüğünü güvence altına alan özgür ve demokratik bir ortam;
- Seçimlerin halk arasından oluşturulacak vatandaş gruplarının kontrolünde gerçekleştirilmesine yönelik önlemler;
- EZLN, savaşan taraf ve "tüm haklara sahip savaşçı birliği" olarak tanınsın, hükümet silahlı çatışmalarla ilgili tüm uluslararası anlaşmalara uysun;
- Merkeziyetçiliğe son vererek, bölgelere ve yerlilere politik, ekonomik ve kültürel otonomi konumunu tanıyan yeni bir federasyon;
- Chiapas'ta tüm politik güçlerin katıldığı bir seçim;
- Chiapas'ın doğal zenginliklerinden (örneğin elektrik ve petrol gelirinden) Chiapas halkının sosyal ve endüstriyel altyapısı için pay ayrılsın;
- NAFTA anlaşması yeniden düzenlensin;
- Topraklar, Emiliano Zapata'nın zihniyetine uygun olarak, onu işleyen yerlilerin ve köylülerin olsun;
- Kentlere hastaneler, köylere dispanserler ve buralara yeterli kadrolar;
- Yerlilere, iktidardan bağımsız medya olanaklarıyla, doğru bilgilenme hakkı;
- Meksika kırsal alanındaki tüm kabilelere, konut ve şehirlerde bulunan tüm olanaklar;
- Yerli nüfus içinde cehalete son verecek pedagojik olanaklar ve eğitim seferberliği;
- Tüm etnik diller resmi dil kapsamına alınsın ve bu dillerde eğitim ilkokuldan üniversiteye zorunlu olsun;
- Yerli halkların gelenek ve kültürlerine saygı;
- Yerliler ayırımcılıktan kurtarılsın;
- Tüm yerli halklara otonom yönetim hakkı;
- Adalet, yerli halk tarafından, kendi gelenek ve göreneklerine göre gerçekleştirilsin;
- Tüm emekçilere iş, onurlu bir yaşam için ücret, grev ve tatil hakkı;
- Tarımsal ürünler için adil bir fiyatlandırma ve yerlilerin kendi pazarlarını oluşturması;
- Chiapas'ın doğal zenginliklerinin yağmalanmasına son verilmesi; kredi, borçlanma ve vergilerin ödenmesi

"Hakikatimiz herkese konuşsun diye silahlarımız susmayacaktır, onurla dövüşen, onurla konuşur, bizim, biz sahici insanların yüreğinde yalan yoktur. Bizim sesimiz daha büyük bir sayının takipçisidir, hiçbir şeyi olmayanların, sessizliğe ve cehalete mahkum edilenlerin, topraklarından ve tarihlerinden egemenlerin hükümdarlığıyla sökülüp atılmış olanların, erkek ve kadınların, yalnız ve terk edilmiş çocukların ve eski ölülerin, aşağılanmış kadınların, küçük insanların sesidir... "

☞ mesi;

• Açlığa son, 14 yaşından küçük çocuklara bedava besin;

• Chiapas ve Meksika'daki tüm politik tutsaklara ve adaletsizce tutuklanmış yoksullara özgürlük;

• Meksika ordusu, güvenlik birimi ve adli polisi kırsal alana girmesin;

• Devlet savaş mağdurlarına tazminat ödesin;

• Yerlilere onurlu ve özgür bir yaşam hakkı;

• Chiapas eyaletindeki ceza yasası yürürlükten kaldırılsın;

• Topraklarından kovulmuş yerliler topraklarına dönsün;

• Yerli kadınların talepleri karşılansın;

• Karşı devrimciler siyasal olarak yargılansın;

• Tüm EZLN üyelerinin yaşam hakkına saygı gösterilsin;

• Bağımsız sivil toplum kuruluşları güvence altına alınsın;

• Adaletli ve onurlu bir barış için, devlete ve şu veya bu politik partiye bağlı olmayan kişilerden oluşmuş bir ulusal komisyon oluşturulsun;

• Çatışma kurbanlarına ve kabilelere yardım, yerlilerin gerçek temsilcileri aracılığıyla yapılsın..."

Neoliberalizme karşı insanlık için

Zapatistalar'ın düzenlediği kıtalararası toplantı ile ilgili belgeleri Don Bosco'da, Paulina Fernandez C.'den aldım. Elimdeki belgeye şunlar kaydedilmişti: "Yeni bir dünya savaşı süregidiyor, ancak artık insanlığın tümüne karşı bir savaş bu. Daha önceki tüm dünya savaşlarında olduğu gibi, bunun da hedefi etki alanlarının yeniden dağılımını sağlamak.

Neoliberalizmin temsil ettiği terör enternasyonaline karşı bizler umut enternasyonalini yükseltmeliyiz. Tüm insanlığın sağ kalmasını isteyenlerin sınırlar, diller, renkler, kültürler, cinsiyetler, strateji ve fikirlerin üzerindeki birliği.

Umut enternasyonali. Umut bürokrasisi ya da, o haliyle bizi yok edene benzeyen ters imge değil. Yeni bir logo ya da gardrop edinmiş aynı iktidar biçimi değil. Yeni bir soluk, evet, bir saygınlık esintisi. Bir çiçek, evet, umut çiçeği. Bir ezgi, evet, yaşam ezgisi. Milliyeti olmayan o ulus, aynı zamanda köprülük de yapan o gökkuşağı, içinde dolanıp duran kanı ayırdetmeyen o yüreğin mırıltısı, sınırlarla, gümrüklerle, kontrol noktalarıyla ve savaşlarla dalga geçen o saygısız isyandır saygınlık. Sıradanlığı ve yenilgiciliği reddeden o isyanın umudu...

Kıtalararası buluşma

Toplantıya katılanlar 27 Temmuz'da Don Bosco'dan hareket ettiler. Toplantıya ÖDP temsilcisi Mahir Sayın, ÖDP'den Cemil D., Almanya'da ilticacı bir Türkiyeli Gülsen G., Almanya-Hamburg'da Türkiyeli göçmenlerce yayımlanan Köksüz dergisinden Selçuk Eralp ile Orhan Çalışır da katıldılar. Önce Oventic'teki EZLN kampında büyük bir toplantı düzenlendi.

1 Ağustos'ta Oventic, La Garrucha, Morelia ve Roberto Barrios toplantılarına katılanlar La Realidad'a geldiler... 2 Ağustos'ta, 47 ülkeden 3 bin 500 civarında temsilcinin katıldığı toplantıda, Marcos'un "La Realidad Neoliberalizme Karşı Direniş ve İnsanlık İçin Mücadele Deklarasyonu" okundu.

'Seslerimizi birleştirelim'

Deklarasyon'da, kıtalararası bir mücadele ağı oluşturulması kararını açıklayan komutan yardımcısı, "bu ağ, bizlerin, beş kıtada en az 47 ülkenin mücadelesini, direnişini birleştirecektir.. Neo-liberal dayatmacalara karşı sessiz kalamayız. Ekmek kırıntılarıyla yetinerek susamayız. "Ya Basta/Artık Yeter!"lerimizi birleştirelim... Silahsızlanma yalanlarının ve neoliberalizmin, borsa egemenliğinin maskesi düşürülsün... Borsalardaki 1.5 trilyon dolar işlem hacmindeki kağıdın, sadece yüzde 5'i gerçek üretimle ilgili, geri kalan yüzde 95'i spekülatif oyunların... Neoliberalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı verilen mücadelede sivil-demokratik kanallara önem verilmelidir..." görüşlerine yer verildi.

Neoliberalizme karşı mücadelede unutulup, dışlanmış insanlara ve halklara ait gerçeklerin serbest dolaşımı için, bir kıtalararası iletişim şebekesinin de kurulması kararının alındığını açıklayan deklarasyon, bu girişimlerin merkezi-hiyerarşik yapısının olmayacağını, karakterinin demokratik olacağını ifade etti. 1996 Kasımı'nda Avrupa'da ikinci bir buluşma toplantısının düzenlenmesi de karar altına alındı...

Daha sonra 4 Ağustos'ta, San Cristobal'de yapılan Zapatistalarla dayanışma mitingine bin 500 kişi katıldı...

İzlenim

'Dans edemeyeceksek, devriminiz sizin olsun'

Kocaman kampın kapısından girerken, girenlere "hoşgeldiniz yoldaşlar" diye ülke ismi verilerek anons yapılıyor... Yanımdakilerden toplantıya İtalya, Japonya, İrlanda, Almanya, Avusturya, Hollanda, İsviçre, Filipinler, Belçika, Fransa, Danimarka, İngiltere, Türkiye, Ekvator, Şili, Güney Afrika, Kanada, Guatemala, Kürdistan, Küba, Uruguay, Haiti, Nikaragua, Venezüella, Moritanya, Portekiz, Avustralya, Kostarika, Arjantin, İran, Porto Riko, Peru, Meksika, Bask Ülkesi, İspanya, İsveç, Amerika, İrlanda, Brezilya, Kanarya Adaları, Doğu Timor ve Zaire de dahil olmak üzere, 47 ülkeden katılım olduğunu öğreniyorum.

Katılanların en kalabalık olduğu ülkeler (500'ü aşkın Meksikalıyı saymazsak) İtalyanlar (400), Fransızlar (280), İspanyollar (260) ve Amerikalılar (250)... Ayrıca toplantıya farklı imzalarla 190'ı aşkın tez ve tebliğ sunulmuş...

"Yerleşme" faslından sonra, alanın dibine kurulmuş sahneden Komutan David, herkese hoşgeldin deyip, neoliberalizmi sert biçimde eleştirdiği konuşmasına başlıyor. Halkları ezen ve elinden ekmeğini alan neo-liberal saldırı karşısında kıtalararası direnişin örülmesi gerekliliği ve bu konuda yaşanan tarihi anın önemine dikkat çeken David, daha sonra da, katılımcılara EZLN ile Meksika hükümeti arasında süren görüşmeler hakkında bilgi veriyor. David'in ardından kadın komutan Hortenziya, demokrasi-özgürlük-kültürel çoğulculuk üçgeninde mücadelelerini ve EZLN'nin tarihini anlatıyor. Neo-liberal saldırıdan en çok kadınların zarar gördüğüne dikkat çeken Hortenziya, hak arayışları ve özsavunma için devrimcilerin silahlanması gerektiğinden söz ediyor.

Hortenziya'nın ardından kürsüye yine kadın komutan Ana Maria çıkıyor. Asya, Afrika, Okyanusya, Avrupa, Amerika'dan gelen kardeşlerini selamlayan Ana Maria, kavgalarına ve kıtalararası dayanışmanın artan önemine dikkat çekip, ekliyor: "Suratımıza geçirdiğimiz maskenin ardında dışlanmış tüm kadınlar, unutulmuş yerli halklar, zulüm altındaki tüm eşcinseller, hakarete uğramış tüm gençler ve onuru kırılmış göçmenlerin yüzleri var, maskemizin ardında sen yani tüm dünya yoksulları var"... Konuşmaların ardından sahneden Latin Amerika ezgileri yükselmeye başlıyor... 28 Temmuz'dan 1 Ağustos'a kadar süren toplantılara temsilcilerden başka Danielle Mitterrand, 'Latin Amerika'nın Kesik Damarları' adlı kitabın yazarı Uruguaylı Eduardo Galeano, Venezüellalı eski gerilla lideri Douglas Bravo, Perulu eski Troçkist köylü önderi Hugo Blanco, Fransız sosyologlardan Alain Touraine ve Yvon Le Bot, Rus kökenli Fransız sinemacı Pavel Lounguine ile Patrick Grandperret, Fransız aydını Jacques Blanc, Amerikalı James Pefrus, Meksikalı Gustavo Esteva ve Pablo Gonzales Casanova da katılıyor.

Touraine'in gelişi, 280 kişilik Fransız grubu içinde tartışılmış. Üç Fransız, Marcos'a mektup yazıp, Touraine'in toplantıya katılmasının/kabulünün doğru olmadığını, çünkü Touraine'in, Fransa'daki işçi eylemlerinde Juppe'nin, neo-liberal "reform paketi"ni desteklediğini ifade etmişler. Bu sorun üzerine Marcos ile Fransız delegasyonu temsilcileri arasında iki saatlik bir tartışma toplantısı yapılmış. Marcos, "Bu buluşma Zapatistalar'ın toplantısı değil... Buraya neoliberalizme karşıyım, diyen herkes katılabilir... Toleranslı olmalıyız... Eğer Touraine, Fransa'da işçilerin neoliberalizme başkaldırısına karşı çıkıp, Chiapas'ta neoliberalizme karşıyım diyen bir çelişkiyi yaşıyorsa, bize düşen, ona bu çelişkisini anımsatıp, sorunumu çözmeyi kendine bırakmaktır..." demiş...

31 Temmuz'da, saat 10.00 sularında, kampın üzerinden bir Platus alçak uçuş yapıyor. (Uçak, İsviçre yapımı Platus... İsviçre sadece, çikolataları ve saatleriyle maruf değil!..) Saat 11.30'da Komutan Tacho kampa gelip, bizleri kısaca bilgilendiriyor: "Meksika bölgeye asker kaydırıyor..." Bir an ortalığı kaplayan sessizliği, hep bir ağızdan, "Zapata yaşıyor, kavga sürüyor" sloganı bozuyor... Marcos, 30 ve 31 Temmuz tarihlerinde iki konuşma yapıyor. Toplantıda politik konuşmalar ve yeni dostluklardan başka bir de, müzik ve dans var.

Geceler boyu insanlar dans ediyor, herkes coşkulu... Herkes dans ederken, gruptaki gitarist, EZLN'nin iki numaralı adamı Komutan Tacho, dans edenlerden biri de Komutan Dominique...

Dans edenleri seyrederken aklıma, egemenlerin dehşetle andığı "Kızıl Emma"nın (Emma Goldman) yoldaşlarına "dans edemeyeceksem, devriminiz sizin olsun" deyişi geliyor...

60'lı yıllarda sosyalist hareket içinde birlikte olan, ancak bugün birisi Yeni Demokrasi Hareketi'nin başkanı, birisi islamcı bir şair-yazar, diğer ikisi ise solcu olmaya devam eden bu 4 kişi çeyrek yüzyıl sonra bir araya geldi; Hüseyin ERGÜN, İsmet ÖZEL, Necmiye ALPAY ve Veysi SARISÖZEN... RP'nin hükümet olmasından yola çıkarak mevcut siyasal durum üzerine konuşmak, tartışmak için buluşmuşlardı. Ortaya aşağıdaki söyleşi çıktı...

Nasıl Sosyalist Olduk?

İsmet Özel: '60'lı yıllarda bence Türkiye bir açılım yaşıyordu ve biz yetişme çağlarındaydık. Yaşıtlarımız bakımından da ortalamanın üstünde veya dışındaydık. Türkiye'deki siyasi tabloya bakarken de, kendi siyasi tercihlerimizi yaparken de çok özel bir alanı seçtik sanıyorum o dönemde. Belki bunun bugüne uzanan belirtileri de vardır. Ama o dönemde bu masanın etrafında bulunan dört kişi de mesela Türkiye'nin ordu güdümlü bir siyasi çözüme bağlanmasına karşıydılar, bu önemli bir nokta. Belki Türkiye'de yaşayan insanı önemsemek bakımından da bir ortak nokta bulunabilir.

Hüseyin Ergün: Bizim 15 yaşını geçtiğimiz yıllarda Demokrat Parti deneyini yaşamıştı Türkiye ve bir demokrasi umuduyla başlayıp son zamanlarda cumhuriyetin kurucularından birinin başında olduğu partiye karşı olsun, basına karşı olsun anti-demokratik tutum alan bir iktidar vardı. Bu iktidar bir darbeyle devrildi ve biz ister istemez onun anti- tezi özgürlükçü olduk. Aynı zamanda dünyada da bence İkinci Dünya Savaşı sonrası kendini toparlayan bir sosyalist hareket vardı ve itibarlı bir dönemini yaşıyordu. Türkiye'nin rejim tartışmasından kurtulup kalkınma, özgürleşme tartışmalarına geçtiği sırada biz de belki o sıradaki gençliğin ortalamasının dışında olarak çok ilgi duyuyordum yurt sorunları, dünya sorunlarına ve bizi sosyalizm cezbetti. Kolay bir kalkınma yöntemi olarak ve özgür bir Türkiye için bizi sosyalizm cezbetti. Bence İsmet'in söylediklerinin sonuncusu fevkalade önemli, yani sosyalizm cezbederken biz onu herhangi bir teknik mesele olarak değil, halkın oraya kazanılması olarak görüyorduk ve öyle gördük sonuna kadar da... Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun marşını sen yazmıştın ve orada ''Ha deyip sırtımızı halklara dayamışız'' diye bir dize vardı. Bence bizim ortak noktamız, ötekilerden farklı noktamız buydu yani. Şimdi de orada buluşuyoruz.

İ.Özel: Tabii tahlillerde bazı farklılıklar olabilir. Mesela ortak bir ruh haleti yaşadığımız sırada senin şu anti- tezin daha özgürlükçü olması meselesinde pek haklı olmadığına dair tecrübeler edindim. Biz Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü'nde yönetimdeydik ve hem Adalet Partisi'nin iktidarda olduğu zamanı gördük, hem de koalisyon dolayısıyla CHP'nin. Benim kişisel bir izlenimim şuydu ki, CHP'li yönetimlerin baskısı diğerini geride bırakır. Mesela belki Aybar'ın ''ceberrut devlet'' sözüne katılmamız da bu ortamın bir parçasıydı.

Veysi Sarısözen: Genç insanların benimsediği yönelim çok rasyonel nedenlere dayanmıyor, birçok rastlantıyla oluyor tabii. Ortam bizi şuraya veya buraya itiyor ve sonra da görüşlerimizi sistemleştiriyoruz. Mesela Türkiye İşçi Partisi'yle Yön dergisi arasında bir rekabet oluşmasaydı TİP Başkanı Aybar ''ceberrut devlet'' falan demeyecekti. Yani o klasik görüşlü bir komünist olarak bilinen şeyleri söyleyecekti. Adeta TİP'in varlığına itiraz olarak çıktı birtakım tezler ortaya. O dönemde Sosyalist Kültür Derneği, 27 Mayısçılar, üniversite çevrelerinden 6-7 grup TİP'e itiraz ettiler. Bu arada eski TKP'nin iç bölünmeleri nedeniyle de ortaya çıkmış bazı kişilerin birbirlerine tutum alması ve farklı stratejiler, ittifak önerileri ortaya atması derken, TİP de, başkaları da görüşlerini bu ortamda sistemleştirdiler.

Necmiye Alpay: Aslında marksist bakış açısıyla konuşurken, rastlantı demek tabii çok uygun düşmüyor. Ama sanıyorum şu anda burada hiçbirimiz salt marksist bir bakış açısıyla bakmıyoruz tarihe ya da tarihsel olaylara. Bence siyasal yönelimimiz çok sezgiseldi. Aklım belki hala marksizmin toplumsal açıklamalarıyla gidiyor, ama bir yanıyla ne içinde yer aldığımız olaylar rastlantısaldı, ne TİP'in kuruluşu, ne de TİP'in içinde Aybar'ın 'güleryüzlü sosyalizmi'yle Mihri Belli'nin tezlerinin ayrışması rastlantısaldı. Bunların tarihsel ya da toplumsal temelleri vardı diye düşünüyorum. Bireyle toplumsal ve tarihsel varoluşlar arasındaki bağlantıyı netleştirmek kolay değil. Ama ikisinin arasında hiç değilse bir özerklik ilişkisi olduğunu düşünüyorum.

İ. Özel: Yetişme tarzımızın da çok önemli bir katkısı, etkisi var. Sanıyorum dördümüz de düşünceleri kullanmak için değil, bize bir yararı olsun diye öğrenen insanlardık. Bizden sonrakiler, sosyalist devrim de dahil olmak üzere, hepsini bir aygıt olarak, biraz sonra yapacağı şeyin mazereti olarak öğrendiler. Bizim için ise bu doğru olanı tanıma çabasıydı. Ama bir nokta da ihmal edilmemeli; dördümüz de eğitimimiz sırasında mesela edebiyat gibi, sanatın başka dalları gibi, nasıl söyleyeyim, düşüncenin kendi dünyası gibi şeylere ilgi duymuş insanlardık. Yani kültürün kendisiyle ilgilenen, kültürün besleyici yanını arayıp bulmaya çalışan bir çaba vardı. Bu çok önemli bir bence...

İsmet ÖZEL

Sanıyorum dördümüz de düşünceleri kullanmak için değil, bize bir yararı olsun diye öğrenen insanlardık.

TİP, FKF, Dev-Genç...

H. Ergün: Ben '65'te parti üyesi, TİP üyesi oldum ve parti üyesi olana kadar hemen hemen her hafta Sosyalist Kültür Derneği'nin toplantılarına gidip tartışmaları dinler, Yön, Sosyal Adalet dergisi alırdım. Ama ben Aybar'ın Söke dönüşünde Ankara il merkezinde yaptığı konuşmadan sonra parti üyesi olmaya karar verdim. Köylünün toprak meselesini dile getirmişti ve konuşurken ağlıyordu. O beni çok etkiledi. Daha sonra bir köylü konuştu, bundan da çok etkilendim.

V. Sarısözen: Benim yetiştiğim Antakya çok farklı bir yerdir, malum kozmopolit bir yer. Fransız işgali falan, sosyalist akımların oldukça gelişkin olması dolayısıyla sosyalizan fikirlere giriş anını ben hatırlamıyorum. Büyüklerimiz bize kitaplar veriyorlardı, dergiler, klasikler falan... Biz çocukken bunları okuyorduk. Sanki doğal bir durummuş gibi oldu benim hayatımda bu sosyalizme yönelim işi, ama belki bu nedenle bende tek bir çizgi yarattı. Çünkü bu doğuştan gelme bir durummuş gibi oldu bende ve hala da öyle gidiyor.

N. Alpay: İsmet'in söylediği ve Hüseyin'in eklediği şeyler buradaki dört kişiyle sınırlı özellikler değil. Bunlar aslında tümü diyemeyeceğim, ama bizim kuşağın sosyalist veya devrimci olanlarının önemli bir kesimi için geçerli diye düşünüyorum.

İ.Özel: Bence çoğunluk böyle değildi. SBF'de okurken, işin içine sadece sosyalizan görüşleri kendine yakın bulmak girmiyor, işin içine ben bu işle görevliyim, ben bunu omuzlayacağım da giriyor. SBF'de iken birçok kişi bizlerle tartışır, bazı konularda ortak görüşlerini belirtir, ama arkasından ya diplomat olacağı için ya da başka bir sebepten ötürü ''beni görmemiş ol'' derdi. ''Bu söylediklerimizi unut'' derdi. Yani biraz serden geçti bir hava taşımamız söz konusuydu. Ama bizden sonraki insanlar başka çözüm yok diye bu işin içinde oldular.

V. Sarısözen: '60'lı yıllarda sosyalizmin prestiji yüksekti, evet ama, bizim gözümüz dışarıya dönük değildi. Mesela Sovyetler iyidir, Çin böyledir diye düşünmüyorduk. Öyle bir etkiyle de girmiş değildik.

N. Alpay: '68'de Fransa'daki öğrencilerin ayaklanmış olduklarının farkında olsak bile ''Onlar yapıyor, biz de yapalım'' gibi bir şey yoktu.

İ. Özel: '68 kuşağı filan palavradır.

V. Sarısözen: Böylece birincisi geniş bir hareket bizi kucaklayıp, alıp götürmüş değil. O sıralarda böyle bir hareket yok zaten ortada. İkincisi uluslararası bir etken bizi alıp bir yerlere götürmedi. Çünkü bakmıyorduk bile ona...

İ.Özel: Bu yüzden de bağımsız karar almaya iyice sarıldık.

Konuşurduk aramızda, yapacağımızı yapardık.

V. Sarısözen: FKF, Dev-Genç'e dönüştükten sonra, tarih yazıldığında bizim TİP'ten emir alan bürokrat, kendi bağımsız karar alma gücü olmayan insanlar olduğumuz söylendi, ama bu tarihe uymuyor.

İ.Özel: Uymuyor, belgelere bakmak lazım.

N. Alpay: Bizler gibi genç insanlar, devrimciler olan Deniz'ler, Mahirler'le yollarımızın ayrılması kuşkusuz yaşamımızın en önemli kesitlerinden biridir. Belirli bir aşamada biz kuramdaki yerine de uygun olarak, tercihimizi rasyonalize ederek sınıftan ayrı yürünmez, en çok bir adım önde yürünür dedik ve farklı politik tercihlerde bulunduk. Aslında yakın arkadaşlarımızdan ayrılmıştık. Bu seçişin sonuçlarına baktığımda acaba yüreğim yetmediği için mi onlarla gidip ölmedim diye düşünüyorum. Bence cevapsız bir soru, tartışma ama...

V. Sarısözen: Ben o süreçte bu arkadaşların öleceğine inanmıyordum açıkçası...

N. Alpay: Ama öldüler...

V. Sarısözen: Evet, öldüler, ama o yol ayrımlarının çizildiği zaman herkesin eşit durumda olduğu kanaatindeydim, yani herkes ne kadar tehlikedeyse biz de o tehlikenin içindeydik diye düşünüyorum ve böyle bir ölümü tasavvur etmiyordum doğrusu. Aslında daha sonra olanlar pek tasarlanan, planlanan şeyler değildi. Oldukça ani ve beklenmedik şekilde gelişti. Banka soygunları falan hiç konu-

Çeyrek yüz

Veysi SAR

Sanki do
durummuş
benim hay
sosyalizme y

şulmuş, tartışılmış
Dolayısıyla ölüml
ve sonuçlanan sür
tahmin edilir değil
farklı pozisyonlar
olayların gelişmes
durum çok değişik
Demin Necmiye "
mi acaba oldu beni
diği zaman böyle b
terine atıfta bulun
çekten de hayatta b
dır, insan korkuyo
tehlikesiz yerde m
Aynı zamanda çok
vardır, temiz duyg
kendini feda etme
çok reel politik bir
olabilir. Bunlar mü
yorum buna benze
o yüzden insanlarl
olduğuyla, içleriyl
tikleri politikayı y
ayırmakta büyük f
tokuşabilir bunlar
bağlantılı olabilir,
yabilir. Zaten eğer
dı uzun yıllar Dev-
ki bu hale ortaya ç
orada hakikaten fe
taya çıktı. Çok büy
yaptılar, fakat o ka
defe yönelikti ki b
zaman bağdaşmıy
duyla beraber iş y
gibi insanların kar
daşmıyordu.

İsmet Özel, Hüseyin Ergün, Necmiye Alpay, Veysi Sarısözen çeyrek yüzyıl önce birlikteydiler

...yıl sonra...

...SÖZEN

...al bir
...ibi oldu
...mda bu
...nelim işi.

...yler değildi. ...e devam eden ...o dönemde ... Herbirimiz ...elmiştik ve ...le birlikte artık ...ge uğramıştı. ...reksizlikten ...ı tercihim" de- ... insan karak- ...ış oldu. Ger- ...yle tipler var- ...ur dolayısıyla ...zileniyordur. ...esur insanlar ...arı olabilir, ... hazırdır, fakat ...ozisyonda ...kün. Ve sanı- ...bir şey oldu ve ...insanların ne ...ruhlarıyla seç- ...temsel olarak ...da var. Bazen ...rbirleriyle, ...zen hiç olma- ...öyle olmasay- ...genç etrafında- ...mazdı. Çünkü ...akar tipler or- ...k fedakarlıklar ...ar tuhaf bir he- ... hedefle hiçbir ...du. Mesela or- ...mak aslında o ...teriyle bağ-

H. Ergün: Hayır efendim tersine, ben onların cesaretinin ısmarlama olduğuna inanıyorum.

N. Alpay: Düşünmeyen cesaret anlamında mı kullanıyorsun?

H. Ergün: Hayır, efendim, evet işin sonunda ölmek falan filan var, ama zaten belli bir şemsiye altında yapıyorsun her şeyi. Ondan sonra tabii ki her şey olabilir, maçta da insan kazaya uğrayabilir. Ama maçın nasıl olduğunu bilirsin, yani skor yapacaksın, skor yapmak için uğraşıyorsun ..

N. Alpay: Ama olanlar kaza değildi herhalde...

V. Sarısözen: En azından büyük çoğunluk için kafalarındaki devrimci amaca hizmet etmek üzere bu doğrultuda gittikleri, inanarak hareket ettikleri ortadadır. Biz bir aşamadan sonra Fikir Kulüpleri Federasyonu aracılığıyla frene basmaya başladık, büyük gerilimler pahasına yapıyorduk. Ve artık o geniş genç kitlenin haleti ruhiyesinin dışına çıkmıştık, genç insanlar gibi hareket etmiyorduk. Artık o akımın dışına çıkmıştık. Onların doğrultusunun doğru olmadığı ortaya çıktı, yaşamları pahasına ortaya çıktı. Biz başka bir yol tuttuk, ama bizimkinin de doğru olmadığı ortaya çıktı...

Türkiye nereden nereye geldi?

İ. Özel: Şimdi ekonomik olarak Türkiye o zamandan bugüne çok gelişti. Ama bu aslında sisteme olan entegrasyonu artıran bir gelişme. Yani Türkiye'de refah düzeyi yükseliyor, birtakım iktisadi canlılık söz konusu, ama bir toplum, ben sevdiğim kelimeyi kullanayım, millet varsa o milletin yaşama güvencesini yükselten bir gelişme yok burada. Yani Türkiye, kaynaklarını serbestçe geliştirecek bir ortamı besleyerek büyümüyor. Mesela kivi yetiştirme düşünülüyor Türkiye'de. Türkiye, Türkiye olmak yolunda bir gelişmeyi başlatabilmiş, ya da bu konuda verim alabilmiş durumda değil.

H. Ergün: Bir defa bir milletin yaşama güvencesinin önünde üretimi artırmak vardır. Dolayısıyla üretimini uluslararası pazarda satacak ölçüde artıramayan bir milletin yaşama şansı yoktur. Bu bakımdan kimse kendi sınırlarını kapayarak ne gelişebilir, ne de yaşama şansı bulabilir. Yaşama güvencesi uluslararası pazarda rekabet etmekle eşdeğerdir. Örneğin artan ihracat yaşama güvencesidir. İkincisi Türkiye'nin öyle geniş doğal kaynakları yoktur. Petrolü yoktur, suyu sınırlıdır. Dolayısıyla Türkiye doğal kaynaklarına değil, insanına dayanan bir büyüme ve gelişme stratejisi izlemek durumundadır.

İ. Özel: Bu tamamen itiraz ettiğim ve yanlış bulduğum bir yaklaşım. Mesela Türkiye'de eğer eğitimin güme gittiğini söylüyorsan, Türkiye'de eğitim belli ölçülerde tıpkı ihracatın artışı gibi 3 bin dolara ulaşma gibi bir seyir izliyor, yani dünya sistemine hizmet edebilen bir eğitim olarak iyileşen bir tarafı var. Ama eğitimin kendine mahsus özellikleri bakımından bir dekadans söz konusu. Doğrudan doğruya insana faydalı olan bir eğitim değil, sisteme çalışan bir eğitim. Bu bakımdan tekrar etmek istiyorum, Türkiye'de olumlu gelişme görülen şeyler Türkiye'nin bir toplum olarak canlılık kazanmasına hizmet eden bir iyileşme değil, ama tabi ki böyle bir şey var, gözle görülür bir şey bu, acaba Türkiye kendine nasıl bir hedef gözetmeliydi, sorusu var. Bu hedef başka toplumlardan biri olmalı şeklinde tespit edilmişse burada sen haklısın. Yani Türkiye Yunanistan olabilmek yolunda iyi bir yolda, ya da ne bileyim işte, Portakiz olma gibi, ya da onların özellikleriyle karşılaştırıldığında avantajları söz konusu. Ama belki Türkiye başka bir ülke olmayı düşünebilir...

Sahicilik, islamiyet, modernlik, Osmanlı...

N. Alpay: Türkiye benim bildiğim 'az gelişmiş' ve 'üçüncü dünya' adları verilegelen, gelişmiş ülkelerle arasındaki mesafe gittikçe artan bir ülke. Özellikle 'yeni dünya düzeni' bu mesafeyi daha da büyütecek. Ve burada İsmet'in de ortaya koyduğu, sanıyorum RP'nin de yükselirken önemli bir dayanağı olan sahicilik sorunu denen bir sorun var.

İ. Özel: Evet, neysen o ol!

N. Alpay: Emperyalizm dediğimiz, Batılı ülkelerin dünyaya egemen olmasıyla bence böyle kültürel denebilecek toplumsal bir sorun ortaya çıktı ve bunun bilincine varılmadı. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra herkes batılı olmak gibi bir hedef koydu, ne kadar batılı olursan o kadar iyi dendi, oysa burada kocaman bir kendini inkar, kocaman bir ruhsal boşluk vardı. Şimdi yavaş yavaş belki toplumsal olarak böyle bir ihtiyaç var; sahici olma, bir kimliği, kişiliği olma meselesi var. Bana göre burada çok büyük bir problem var. Eğer kimlik, tarihi olmak, kişilik, bunlar yarım yarım var olan şeylerse, zorla yaratmak bir süre için mümkün olabiliyor, sonra altı boş olduğu için çöküyor. Tıpkı sosyalizmin çökmesi gibi veya kemalizmin şu anda altı boş yerlerinin çökmesi gibi. İslamiyet siyasileşmediği ölçüde, aslında sorunsuz bir hayat sürdürüyordu Türkiye'de, ama tarihsel olarak baktığımızda, en azından diğer ideolojilere göre en yaygın ve en tarihsel olan oydu. Yıllardır islamiyet üzerine kurulmuş bir toplum söz konusu... Ama önemli olan bir nokta da şu, Türkiye'de islamiyet dışında başka ideolojiler de sahicilik kazandı, örneğin modernlik Türkiye'de bir sahicilik kazandı, bir kesiminde tabii, tümünde değil.

İ. Özel: Türkiye'de modernlik siyasi dayatmalar dışında bir hayata sahip. Osmanlı'nın bizzat kendisi batıyı oluşturan unsurlardan biri olarak modernlik yaşamaktaydı Türkiye'de. O bakımdan kendine has bir özelliği vardır. Batı hakimiyetiyle bize geldiğinde bu anlaşılmadı. Tıpkı bizim Türkçede anlaşma süreci içinde bu kelime tuttu demeleri gibi, 'lazım' yerine 'gerek' diyen bir Türk vardı. Birileri 'lazım' demeyeceğim, 'gerek' diyeceğim diye ortaya çıkınca, sanki bu kelimeyi tutturmuş gibi oldu. Türkiye'de modernleşmenin böyle bir tarafı var, sanıldığı gibi dayatmaların sonucu değil.

V. Sarısözen: Millet tartışmaları yapıldığı zaman. Bir tanım vardır, Stalin'in yaptığı, bunun doğru olmadığı ortaya çıktı. Burada en önemli faktör siyasi bir organizasyona gitmek ve bu organizasyon vasıtasıyla mücadeleye girmektir. Bunu yapmayan millet olamıyor. Bunu yapmayan din de din olamıyor aslında. Biz Avrupa'nın daha önce yaşadığını şimdi yaşıyoruz, İslam şimdi organize oluyor. Bu süreç çok geciktiği için aynı anda Türkiye'nin dünyadaki yeriyle ilgili tartışmalara giriyor ister istemez. Bunu cumhuriyetin kurulmasından az önce yapabilmiş olsaydı, durum farklı olurdu. Bugün ise çok kritik bir durum var. Çünkü çok büyük çelişkiler var, İslam bir yandan sahici İslam oluyor. Bunun kavgasını vermiş değil henüz bana göre, verirse de çok büyük kargaşalar olacak. Ama aynı zamanda bir de devletin üzerinde egemen olan kuvvetlerin ihtiyaçları yan yana geldiği zaman farklı bazı tehlikeli perspektifler görünüyor önümüzde. Türkiye'nin bölgede oynamak istediği rol hayati ve bunu Refah Partisi'ne yaptırabilirler. Ama bu savaş tehlikesi oluşturur. RP'nin tabanı böyle bir durumda radikalleşebilir, RP'nin ılımlılaştığına dair tez demokratik muhalefeti yatıştıran, rahatlatan bir durum. Önemli olan, devletin ne yapacağıdır, devlet sistemi '60'lı yıllardan daha geri durumda. Militarist, baskıcı bir devlet var. Fiili özgürlük tanıyor. Böyle bir devlet yapısına RP girdiği zaman, devletle çatışması umuluyor, çatışma ihtimali sıfır, adapte olduğunda tehlike var diyorum.

İ. Özel: Tehlike derken neyi kastediyorsun, kimin için tehlike?

V. Sarısözen: Emekçiler için, halk için tehlike var...

İ. Özel: Emekçiler var mı hala Türkiye'de?

V. Sarısözen: Var tabii, çalışan insanlar var ...

İ. Özel: Türkiye'de geçim darlığı çeken insanlar var. Fakat Türkiye'de belli bir onurlu hayat sürmek üzere hareket eden, emekçi kelimesi kullanıldı ya, emeğini kullanmaktan başka yolu olmayan insanlar var mı?

V. Sarısözen: Kime zarar verecek peki?

İ. Özel: Kimseye zarar vermez. Bir an senin projenin gerçekleştiğini düşünelim, tıpkı Almanların Çekoslovakya'yı ilhak etmelerinden, Avusturya'yla birleşmelerinden Alman emekçileri ne elde ettiyse, Türkiye'nin emekçileri de işte onu elde edecekler ve bunun için de hep beraber sevinecekler... Hitler'in bir tek hatası var diyorlar, kaybetti!

V. Sarısözen : Sovyetler kazandı da ne oldu, Sovyet zaferi Sovyet devriminin çöküşünün en önemli etkenlerinden birisi...

İ. Özel: İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanlar'ın bütün cephelerde öldürdüğünden daha fazla Alman Amerikan esir kamplarında öldü.

V. Sarısözen : Bir savaşın kendisi felakettir. Savaşa itiraz eden kuvvetler vardır, bunları ezerler.. Bizim için tehlikeler, durduğumuz yere göre değişir, militarist olanlar için emniyet verici olabilir. Örneğin İran'la bir savaşa tutuşsa Türkiye'nin hali ne olur?

Türkiye, ABD, Ortadoğu ve Kürt sorunu

H. Ergün: Türkiye savaşa girmez bence, girseydi Özal'ın zorlamalarıyla Irak'a müdahale ederdi. Ben o zaman gördüm Türkiye'nin özellikle askeri kurmayı katiyen bir savaş taraftarı değil. Özal'ı dinlemediler, işi bitirdiler. Türkiye öyle vefayla, mefayla da böyle bir şeye girmez. Osmanlı İmparatorluğu'nun erime döneminde edindikleri bir içgüdü var; bütün savaşlardan uzak durmak...

V. Sarısözen: Ben kolay olduğunu söylemiyorum. Bu bir mekanizma, çıkarları hesapları olan bir olgu...

H. Ergün: Ben böyle bir maceraya alet olabileceklerini sanmıyorum. İran'daki rejime yüzde yüz karşıyım, ama İran'la bir savaşa iktidar olsam da yüzde yüz karşıyım. Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum. Refah'ın iktidar olması bence Türkiye'de bir ambargonun kırılması bakımından ve rejimin özgürleşmesi bakımından kritik önemdedir. Yani Refah'ın iktidar olmasından önceki durumla karşılaştırıldığında bugün bir rejim daha çok özgürleşmiştir, öteki partiler daha özgürleşmiştir. Şimdi kırılması gereken bir başka ambargo var; Kürt meselesi... Orada da düzen kendini biraz rahat hissetse, örneğin HADEP iktidara gelseydi, şu hükümetin parçası olsaydı... HADEP'in iktidar amacı yok, ama sonuç olarak onlar da bu düzenin parçası olsalardı, bazı yurttaşlara, bazı etnik kökenlere ambargo konmamış ve insanların birbiriyle daha çok konuştukları bir ülke olurdu.

V. Sarısözen: Peki bu gerilimler ne oluyor?

H. Ergün: Bence bu gerilimin nesnel temeli yok. Son derece yapay bir gerilim ve siyasetteki beceriksizlerden kaynaklanıyor.

İ. Özel: Bence gerilim hem yapay, hem de mecburdur. Yani kimsenin ☞

Hüseyin ERGÜN

DP iktidarı bir darbeyle devrildi ve biz ister istemez onun anti- tezi özgürlükçü olduk.

Necmiye ALPAY

Burada hiçbirimiz salt marksist bir açıdan bakmıyoruz, tarihe ya da tarihsel olaylara. Bence siyasal yönelimimiz çok sezgiseldi

☞ derdi değildir dert diye saydığımız şeyler. Hatta Kürt meselesi dediğimiz şeyde de bu böyle. Kürtlerin özel hayatını da birinci dereceden ilgilendirmiyor, ama fiili şeyler var. Çatışma olmayan yerlerde bir şey yok. Türkiye'de yeni bir toplumun oluşması, islamiyet dolayısıyla milli bir varlık kazanmak söz konusu. Belki buna bir kapı açmak mümkün.. Hüseyin'in söylediği yapaylığı onaylarken, reel tarafını görmek gerektiğini savunuyorum ben. Türkiye'de eğitim ve birtakım önyargılarımız yüzünden bazı şeyleri görememe gibi bir dezavantajımız var. Bir millet oluyor burada, ama dediğim gibi olmayabilir, oldurmayabiliriz. Ama bir itilim var. Müslümanlık yüzünden yeni bir insan olma, yeni bir insan haline gelme bilinci, belki bunu bilmeyerek, var. Bunu tespit etmek lazım. Avrupa Topluluğu, ABD, Basra Körfezi falan filan şeyler yüzünden bir türlü bu ülkenin nasıl bir çizgi yürüttüğü olayını gündemin birinci maddesi haline getiremedik. Biz burada dört kişi oturduk, Türkiye'nin yeni bir açılımda olduğu zamanda, gözü yeni açılan insanlar olduğumuzdan bahsettik ve bir tomurcuğun yok oluşundan söz ettik. Bence buna benzer bir şey her devrede oluyor. Bir yolunu bulup bu memleketteki insanlar ne için heves duyarlar, neyi canlılık sayarlar, bunu keşfetmek lazım diyorum ben.

Türkiye kendi olma noktasına geliyor, hiçbir dünya ülkesi kendi gibi değil, dünyada insanlar da birbirine karışıyor, kültürler de, diller de, bir kısmı korunuyor, bir kısmı değişiyor. Türkiye, bunların iç içe geçişi içinde bir miktar kendisi, bir miktar başkası olacaktır ve bu iyi bir şeydir. Yoksa aşiretleri korumak lazımdı. Nazım'ın deyişiyle yeryüzüce konuşmak kötü bir şey değil.

V. Sarısözen: Bu neye benziyor biliyor musun, deniz iyidir, ama biz batıyoruz gibidir...

H. Ergün: Şu varsayımdan yola çıkıyorsunuz, bir memleketin zenginliği ancak ötekinin fakirliği pahasına olabilir.

Dünya sistemi, 'yeni dünya düzeni'...

İ. Özel: Haydaa... Tam tersine bence bütün memleketlerin fakirliği diye bir şey var. Metropol ülkelerde sermaye o ahaliye yoksulları gösteriyor, eğer yürürlükte olan sisteme itirazları varsa, böyle olursunuz ha, diye! Yahut müslümanları gösteriyor, gelirler hepinizi keserler, diyorlar. Bu dünya sistemi dediğimiz şey aslında zengin ülkelerin bile fakirliğidir. Benim dünya sistemine itirazım, herkesin kendini tanıması ve kendisini şerefli olan arkadaşıyla tanışmaya hazırlamasıdır. Benim mesela bölgemiz açısından çok önem verdiğim şeylerden biri Yunanistan'la ilişkilerdir. Yunanlılar'ın kendi kültürel kimliklerinin kendileri tarafından farkedilmesi, Türkler'in de kendileri tarafından farkedilmesi gerekir, çünkü ancak böylece ikisinin birbirini daha iyi anlaması mümkün olabilecektir. Hatta Yunanlılar'ın ekonomik çıkarlarını savunmaları, Türkiye'nin de çıkarlarını savunması anlaşmalarını kolaylaştıracak bir şeydir. Bunlardan vazgeçerek anlaşma olmaz.

H. Ergün: Bir ülkenin kendi çıkarını savunmaması mümkün değildir. Herkes savunur, karşılıklı olarak bir noktada buluşursun, bazen kar edersin, bazen zarar edersin. Ben olayı bir şeytan taşlamaya benzetiyorum; 'Yeni dünya düzeni' diye bir heyula var, yahut 'sermaye' diye bir heyula var ve bunlar oturuyorlar, ya da birtakım fitneler üretiyorlar, aman biz bu fitnelere karşı kendimizi koruyalım, onlar mutlaka bizi kötü yere götürürler... Yok böyle bir şey, yönlendiren planlayan güç yok... '90'dan önce iki merkez vardı ve herkes konumunu almak zorundaydı, sesini çıkarmamak zorundaydı, şimdi ise öncekine göre bütün ülkeler çok daha fazla manipülasyon imkanına sahip...

İ. Özel: Bu güzel bir Amerikan yutturmacasıdır. '90'dan önce de dünyada iki merkez yoktu. Sovyetler Birliği 1917'de kontrol edilebilir bir ülke haline gelerek evrimini geçirdi. Çarlık Rusyası daha az kontrol edilebilen bir ülkeydi. Ama SSCB 1917'de dünya sistemi tarafından daha kolay kontrol edilebilen bir yere yerleştirildi. Bütün dünya kamuoyu, ben de bir dönemimde, dünyada başka bir gücün olduğu aldanışına kapıldık. Halbuki dünya 16. asırdan itibaren sermaye gücü bakımından tek merkezcidir. Yalnız bu sermaye gücü yer değiştirir zaman zaman. Bir yerlerde daha yoğun olur. Şimdi daha dağılmış haldedir.

H. Ergün: Bence bir ülkenin durumunu anlamak için birinci ölçü üretime bakacaksın ve üretimin insanlar arasında paylaşılmasına... Eğer üretimde ve paylaşılmasında iyileşme varsa, eskiye göre iyileşiyor demektir. Onbin yıllık tarih kımıldıyor ve insanlık zigzaklara rağmen inanılmaz derecede iyiye doğru gidiyor. Basit bir sebebi var: Üretim artıyor, aydınlanma artıyor ve iletişim artıyor, bunların arttığı yerde insanlığın gelişmemesi imkansızdır. İnsanlık, kendine yeteceğinden fazla üretim yaptığı andan itibaren ilerlemeye başlamıştır, 1600'lerdekinin, 1700'lerdekinin bin katı üretmeye başlamıştır. Bütün bilginin saraylarda, medreselerde, toplumun yüzde 5'ini bile tutmayan insanlarda biriktiği bir dönemden bütün toplumun okur-yazar olduğu, bütün toplumun uzmanlaştığı bir dönem farklıdır...

N. Alpay: Mesela dünya tarihinin en kocaman kötülüğü 20. yüzyılın ortalarında yaşandı...

İ. Özel: Bunu ancak bir Yahudi söyler... Aslında insanlık her özel şartta bir özel batma ve kurtulma imkanı taşıyarak bugüne kadar gelmiştir. Yani her özel yaşama biçimi onun iyilerini ve kötülerini sunar. Yoksa Ağrı'daki adam telefon edebiliyor, bu adam mağarada değil ki... Değerlendirmeler yaşadığım güne göredir. Genel olarak dini Hıristiyan, belki biraz Musevi, Müslüman görüşte ufukta kıyamet vardır, sonunda bu dünya batacak. Bu durumda ufkunda kıyamet olan bir dünyada yaşıyoruz. Altın çağa doğru gitmeyebiliriz. Biz şimdi dünyada ve Türkiye'de her insanın hakikaten özgür yaşamasını ne mümkün kılar, bunun üzerinde bir anlaşmaya varmamız lazım, yoksa dünya batıyormuş çıkıyormuş, bu çok metafizik bir mesele.

V. Sarısözen: Ben insanın genel olarak ileriye gittiğini kanıtlamanın pratik olarak hiçbir yararının olmadığını söylüyorum. Bu, savaşları, ekonomik krizleri ortadan kaldırmıyor...

H. Ergün: Ben şöyle düşünüyorum, kapitalizm de bitmiştir, sosyalizm de bitmiştir, insanlık yeni bir çağa adımını basmıştır, yürüyor.

İ. Özel: Bence mesele şudur. Dünya sistemi güçleniyor. Hüseyin diyor ki bu iyidir, iyi ki güçleniyor. Ben de diyorum ki "maalesef güçleniyor.."

N. Alpay: Ben de "malesef güçleniyor" diyorum.

V. Sarısözen: Benim bunlarla hiçbir ilgim yok. Ben pek çok şeye itiraz ederek ve mücadele ederek insanlığın ilerlemesine katlanabilirim. Bugünkü koşullarda egemenlere karşı mücadele çok daha zorlaşıyor, karmaşıklaşıyor. Örneğin eskiden gazete vardı. Gazeteye gazeteyle cevap vermek, televizyona televizyonla cevap vermekten çok daha kolaydı. Çarlık Rusyası'nda Çarlığın çıkardığı gazeteye karşı Bolşevikler gazete çıkarıyordu, eşitleniyordu.

H. Ergün: Ama 50 bin kişi arasında dolanıyordu bunlar.

V. Sarısözen: İyi değil tabii, ben mücadele açısından söylüyorum.

Bu neye benziyor biliyor musun, eskiden sermaye onbinlerce müteşebbisten meydana geliyordu, şimdi bitti bu. Ben sadece bir egemen gücün propagandasına yanıt imkanı dün daha fazlaydı diyorum.

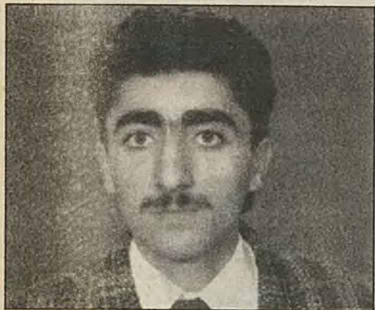
H. Ergün: Hayır. Bir dakikada Amerikan başkanını değiştiriyorsun, bir dakikada iktidarı deviriyorsun, bunu televizyonlar yapıyor.

İ. Özel: Bir şaka var biliyor musunuz? Bir sinekle bir devlet başkanı arasında nasıl bir bağlantı var?

N. Alpay: İkisi de mide bulandırır.

İ. Özel: Hayır, ikisi de gazeteyle öldürülebilir...

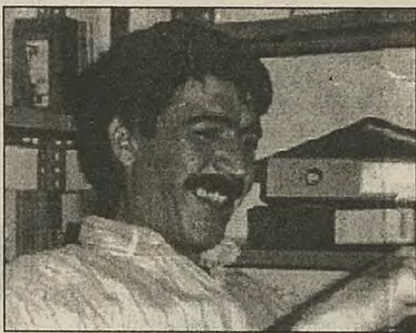

VEDAT İLBEY

Güzel insan Vedat'ımızı yitirdik acımız büyüktür

Esenler ÖDP'li yoldaşları

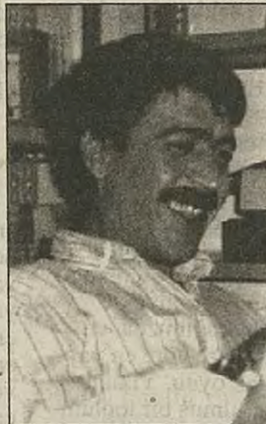

ALİ DURSUN TÜRKMEN

O bu zamanda bu dünya için fazlasıyla insandı

Dostları ve yoldaşları

ALİ DURSUN TÜRKMEN

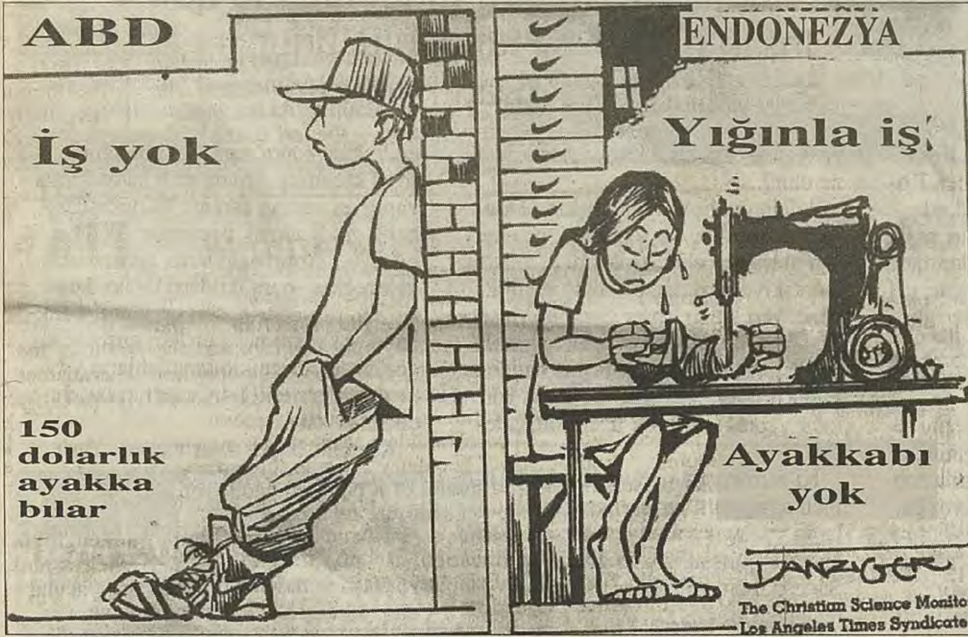
"Sen dostumdun benim gülünce güneşler açan
bulutlara rüzgara asarım suratını her akşam.
Her akşam bir mektup yazarım dağlar kadar
meşeler göğermiş diyorsun varsın göğersin
unutmadım bırakıp giderken söylediğin sözleri

Sen bu zamanda bu dünya için fazlasıyla insandın

Emir ALİ, Nalan, Hülya, Tazegül

Uzakdoğu cennet değil

Hükümetlerin Latin Amerika ya da Uzakdoğu tarzı , çözümleri, halkın çözüm umudu kaybolmasın diye sadece iyi yanlarıyla sunuluyor. Liberaller her şeyini satıp savan Arjantin'i yere göğe koyamazlarken, ılımlı islamcılar Uzakdoğu huzuruna oynuyor. Bizim bu vatandaşların umutlarına dokunmaya niyetimiz yok, ama umutları kırılacak olanların da durumdan haberdar olması gerektiğini düşünüyoruz.

Kerem ÖZDEMİR

Aşk Hikayesi, Erich Segal'ın filme çekilip televizyonda da gösterilmiş bir yapıtı. Başkaları için sıradan bir melodram olabilir, ancak bana anlattığı kapitalizmde sınırların dışına çıkan her şeyin ölmeye mahkum kaldığı oldu. "Başka" yoktu, seçenek de. Ama Aşk Hikayesi'nin ötesi vardı: Oliver'in Hikayesi. Dul Oliver, artık hiçbir beklentisi olmayan, hayatın sadece murahhas azası bir kişi konumunda babasının Uzakdoğu'daki fabrikalarına gider; ucuz emek cennetine... İnsanlar çok cüzi ücretlerle çalışmaktadırlar, ama Oliver'i asıl şaşırtan, ücretin de bölüşülecek olmasına karşın işçilerin işi bir başkasıyla paylaşmayı kabul etmeleridir. İnsanların, aynı kaderi paylaştıkları kişilerin aç kalmasını engellemek için daha azına razı olmaları... İnsanlığın trajedisi... Aynı zamanda sermayenin hayallerinin ülkesi. Ama sadece insanlar bu düzen altında yaşamayı kabullendikleri sürece. Endonezya'daki Nike ayakkabı fabrikalarında çalışan kadın işçilerin durumu, konunun sadece roman'tik olmadığını ve süren bir ekonomik gerçeklik olduğunu gösteriyor.

İşçi hakları ortada yok

Endonezya, Uzakdoğu tarzı üretimin ne anlama geldiğini ortaya koymak için iyi bir örnek oluşturuyor. İnsan Hakları Gözlem/Asya'nın raporunda şu ifadeler yer alıyor: "Endonezyalı işçiler birlik oluşturmak da içinde olmak üzere, temel haklardan yoksun bulunuyorlar. Bu hak sendikalar üzerindeki yasaklamalar, toplu iş görüşmelerine hükümetin sürekli müdahalesi ve işçi örgütlerinde aktif olarak çalışanlara yönelik saldırılar, tutuklamalar, işkenceler ve hatta cinayetlerle sınırlanmıştır."

İşgücünün çok sıkı bir baskı mekanizması ile kontrol altında tutulduğu Endonezya'da Nike marka ayakkabıların dünya çapındaki üretiminin yüzde 36'sı gerçekleşiyor. İşçilerin çoğunluğunu kadınların oluşturduğu işletmelerden birkaç örnek durumun daha açık hale gelmesine neden olacak.

İşçilerin Sadisah adlı bir kadının liderliğinde ülkede yasal asgari ücreti alma talebiyle başlattıkları eylem, işten atılmalarıyla sonuçlanmış. 9 bin kadın işçinin çalıştığı ve işçiler arasında Nikomas olarak anılan bir diğer tesiste ise, ücret ve çalışma koşulları konusundaki ilk protesto işten atılma ile noktalanmış.

İşçilerin yaşam koşulları da son derece kötü. 1989 yılında yapılan bir araştırma yabancı şirketler için üretim yapılan tesislerdeki işçilerin yüzde 88'inin yetersiz beslendiğini ortaya koyuyor.

Kadın işçilerin çoğu, su tesisatı olmayan bambu ya da teneke barakalarda yaşıyorlar. Yasal Yardım Enstitüsü'nde görevli olan avukatlardan Apong Herlina, kırsal kesimden kentlere çalışmak üzere gelen kadınlardan büyük bölümünün çocuklarına bakacak kadar parayı bile kazanamadıklarını belirtiyor. Kırsal kesimde kalmak zorunda olan çocukların bakımını yakın akrabalar üstleniyor.

Herlina, "Bu kadınlar müthiş ölçüde çalışıyorlar, ancak ne asıl evlerine gidecek kadar para kazanabiliyorlar ne de o kadar yolu gidecek kadar zamana sahipler. Çocuklarını yılda sadece bir kere görebiliyorlar. Yılın geri kalan bölümünde hasret çekiyorlar" şeklinde konuşuyor. Konunun aile, çocuk gibi yanlarına bu ölçüde değinmemiz bazı okurlar tarafından garipsenebilir ancak bu, insanların yaşamak için en temel toplumsal ilişkilerinden soyutlanmaları şeklinde değerlendirildiğinde durumun vehameti anlaşılacaktır. Bu, kapitalizmin yabancılaştırmasının farklı bir toplumsal yapıdaki görüntüsünden öte bir şey değil.

Başkaldırı en büyük suç

Endonezya'daki çalışma ve yaşam koşullarının tüketip bir kenara attığı insanlardan bir tanesi de Cicih Sukaesih adında bir kadın işçi. Ama onu sıradan işçilerden ayıran bir de büyük suçu var: Başkaldırmak.

32 yaşındaki Sukaesih, bekar, hayata kırgın ve işsiz bir insan olarak her gün yeniden yaşama mücadelesine başlamak zorunda. Sukaesih, kendisine hayattan beklentileri ile ilgili sorulara ise sadece uzun bir sessizlik ile yanıt veriyor.

Sukaesih geçmişte günlük 1 dolara yakın bir ücretle, batı Java'da yer alan Serang'daki Sung Hwa Dunia fabrikasında Nike ayakkabı üretimi yapan bir tesiste çalışarak yaşamını sürdürme çabası sarfediyormuş. 1991'de asgari ücret 1.25 dolara yükseltildiğinde, fabrikadaki yetkililer bunu ödemeyi reddetmiş. Bu, işçiler arasında huzursuzluğa neden olmuş. Yaşamaları için yeterli ücreti ancak kazanabilen işçiler, işi bırakma eylemi gerçekleştirmişler. İşçiler arasındaki huzursuzlukları bastırmayı temel görev edinmiş olan polis ve ordunun derhal harekete geçmesi üzerine, işçiler işlerine geri dönmek zorunda kalmışlar.

Olayın yatışmasına rağmen, işçilere bir ders vermek gereği yönetiilerin aklından çıkmamış. 1992 yılının ocak ayında, Sukaesih ve asgari üretin ödenmesini talep etme üretini gösteren 23 diğer işçi işten atılmış.

Sukaesih işyerindeki sorunların sadece ücretle sınırlı olmadığını söylüyor. New York Times'tan Bob Herbert ile çevirmen yardımıyla yaptığı görüşmede Sukaesih şunları anlatıyor: "Bize saygı gösterilmiyordu. İdarecilerin çoğu Kore'den getirilmişti.

Bunlar bize bağırıyorlardı. Bir kısmı insanlara vurmaktan, tokat atmaktan hoşlanıyordu. Öğle arasında namaz kılan müslüman işçilere vurmaktan zevk alanları da vardı."

Sistem, karşıtlarına yaşama hakkı tanımıyor

Eylemin ardından, fabrikanın adı değiştirilmiş ve Nike ile kontratı olan farklı idareciler işbaşına getirilmiş. Geçmiştekine benzer rahatsız edici davranışlara artık rastlanmazken, iki doların biraz üzerine çıkan asgari ücret de düzenli olarak ödeniyor.

Sukaesih ve arkadaşlarının tekrar işe alınmaları ise söz konusu olmamış. Haklarını aramak için açtıkları dava ise Endonezya yüksek mahkemesi önünde beklemekte.

Bu durumun Sukaesih için yarattığı sorun için öldürücü nitelemesini kullanmak mümkün. Hiç parası olmayan ve fabrika işçiliği için yaşlı kabul edilen Sukaesih, yeni bir iş bulmasının olanaksızlığını belirterek, "Benim yaşımda bir işe başvurmak için güvenlik görevlisine rüşvet vermek zorundasınız" diye konuşuyor.

Nike'ın Başmüdürü Philip Knight ise, asgari ücretle çalışan işçilerin oldukça rahat yaşama olanaklarına sahip olduklarını öne sürüyor. Knight, kendisiyle yapılan bir görüşmede, iş arayan insanların kendi ürünlerini imal eden fabrikaların önünde uzun kuyruklar oluşturduklarını belirtiyor. Knight'ın öne sürdüğü bir diğer görüş de asgari ücretlerin yükseltilmesinin ülkenin ekonomisinin harap olmasına neden olacağı yönünde.

İşçi kadın sorun, müşteri kadın velinimet

Nike'ın kadınlara yönelik özel bir garezi yok. Kadınlar, müşteri oldukları sürece Nike'ın velinimeti. Hatta kadınlara yönelik spor ayakkabı piyasası, 1980'lerin sonlarından itibaren Nike'ın en önemli ilgi alanını oluşturuyor. Erkeksi ayakkabıları ile kadınların beğenisini çekmekten uzak olan Nike'ın ilk reklamlarında spor yapan bir kadın atletin, "Bu kadar istekliyseniz, neden domuz gibi yemeyi kesmiyorsunuz" sözleri gerekli ticari başarıyı sağlamaktan uzak kaldı. Bunun üzerine Nike kadının kutsanması temasını kullanmaya başladı. "Siz bir tanrı değilsiniz" diyordu Nike, "ve büyük bir olasılıkla da hiç olamayacaksınız.

Ancak bu, bastığınız toprağa tapamayacağımız anlamına gelmez." Bu reklam kadınların arasında karşılığını buldu ve Nike'ın kadın ayakkabıları satışlarında büyük bir artış yaşandı.

Darısı başımıza mı?

Son zamanlarda Latin Amerika'dan Uzakdoğu'ya kayan çözüm önerileri konusunda karar vermek size kalmış. Alıp bir deneyebilirsiniz de, bir aldınız mı geri verebilir misiniz, orasını biraz düşünmeniz gerekiyor.

Ama böyle bir sistemi tek başına alıp gitmiyorsunuz, "çalışma barışı" ile ilgili sorunlarınızı çözecek aslan gibi bir özel polis ve asker aygıtını da yanında alıyorsunuz.

Yine bitmiyor: Yukarıda anlattığımız türden baskı ve sömürü uygulamalarının sizi rahatsız etmemesi için yine aslan gibi bir medya ve bu sömürü düzenini aksatacak en ufak bir girişimin sizin sonunuzu getireceğini ve düşmanlarınızın sizi ham yapmasına neden olacağını söyleyecek değerli yabancı sistem temsilcileriniz olacak.

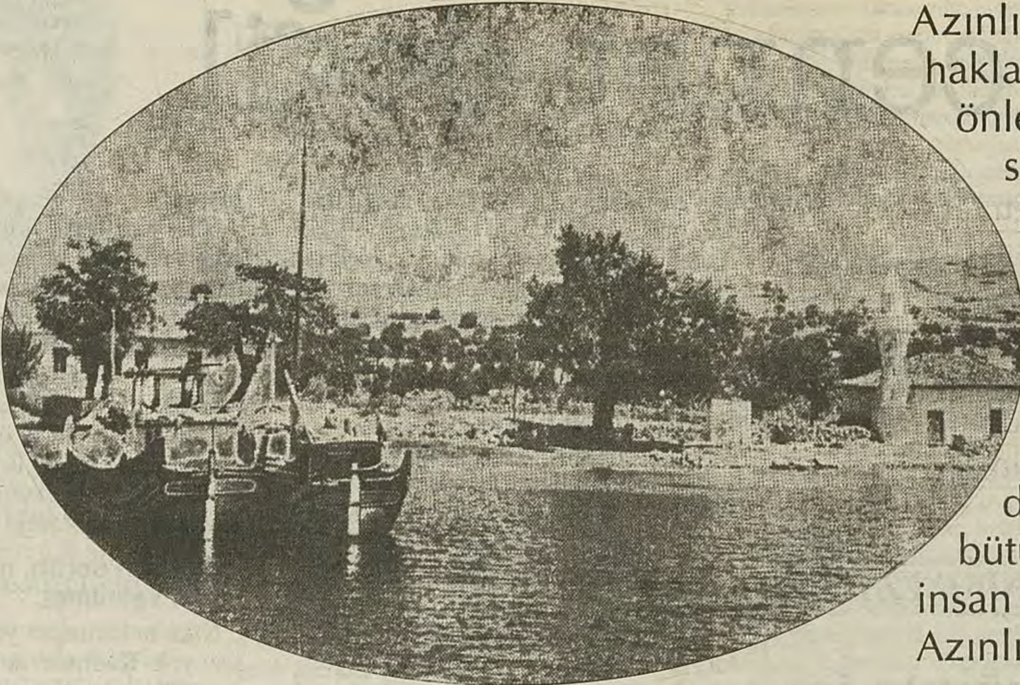
Ya, galiba siz bu sistemi zaten taksit taksit aldınız ve almayı da sürdürüyorsunuz da farkında değilsiniz. Aman aynı şey için bir daha bedel ödemeyin.

Son söz

Umut besleyenlere bir sözümüz yok, ayakkabı alıcılarına da. Ilımlı islamcı amcalar böyle bir sistemi tam olarak oturturlarsa, yine de iyi bir şeyler yapmış olacaklar: Bu sistem içinde çalışmak zorunda kalan binlerce işçi ölünce cennete gideek. Çünkü onlar yaşamlarını cehennemde geçirmiş olacaklar.

İşçilere ise herhalde Nike'ın sloganıyla yanıt vermek kalacak: "Siz tanrı değilsiniz ve hiç de olamayacaksınız. Bizim de sizin ayaklarınızın altındaki toprağa tapmamız gerekmiyor."

'Düşmanı yurdumuzdan kovunca'

Azınlıkların haklarını savunmak, azınlık hakları savunuculuğu (AHS) savaşların önlenmesine hizmet etmek olacağından savaş karşıtlığıdır. AHS, savaş karşıtlığı ve çevrecilik aynı doğru üzerindeki üç nokta gibi, bence. AHS, azınlık sayılan insanların çoğunlukla eşit yaşaması amacını taşımakla birlikte, sonuçları bununla sınırlı değil. AHS azınlık veya çoğunluk bütün insanların mutluluğu içindir; insan hakları savunuculuğudur. Azınlık hakkı, insan hakkıdır.

·Yelda

Ortalık Kıbrıs adasında iki Rum gencinin öldürülmesi haberiyle çalkanırken, ben Türkiye sınırları içindeki turistik bir adadan söz edeceğim.

Türkiye'nin batı ve güney sahillerine ve dahi adalara akın devam ediyor. Bu kez tatilciler olarak tüketmek üzere... Geçen yıl İmroz'a (Gökçeada) gitmiştim. Bu yıl da, yine Yortu zamanı (Meryem Ana Yortusu), Paşalimanı adasına gittim. Yortuyu kutlayacak kimse yoktu.

"Adanın bugüne kadar taşıdığı, Harmanyeri anlamına gelen Halôni ismi hayli eskidir. ..Bizans zamanında adanın ismi Avlônia'ya çevrilmişti" diye yazar Reşit Mazhar Ertüzün.* Adaya ilk yerleşenlerin Miletliler ve buraya Prokonnesos ismini veren Samoslular (Sisamlılar) olduğunu da 14. yüzyılda Osmanlı, sonra bir ara Yunan egemenliği, yine Osmanlı ve TC. "Lâlâ Mustafa Paşa Miladi 1571 yılında Kıbrıs'tan İstanbul'a döndüğüne göre, sözü edilen çeşme bu tarihte yapılmış ve ada da Paşalimanı ismini bu sebeple almış olabilir." (age)

Adada beş köy var: Paşalimanı, Harmanlı (Avlonia, Alonya), Poyrazlı (Voria, Vori), Balıklı (Skupia, Uskupya) ve Tuzla (Huhla, Aliki). Artık resmi olarak Alonya, Vori, Uskupya, Huhla diye bir yer yok. Ama mübadeleyle Rumların yerine getirilenler; Tikveşliler, Boşnaklar, Giritliler vefalı. Son yıllarda gelip buralardan yer alan, kışları başka şehirlerde yaşayan yazlıkçılardan farklı olarak, yeni bir tarih yazmamışlar; geldikleri yeri olduğu gibi, gidenleri de unutmamışlar. Tarihi kendileriyle başlatmadan anlatıyorlar sormasan da. Belki henüz?..

İnsan gittiği beldenin nimetlerini tüketip, çöp üretmeye ara verdiğinde, o yeri tanımaya, orada yaşayanlarla sohbet etmeye başladığında ilk duyduğu, "buralar eskiden daha güzelmiş" oluyor. "Rumların zamanından", "gâvurlardan kalma" diye devam ediyor. Adalarda böyle, başka yerler nasıl bilmiyorum.

Adalar hâlâ güzel... Ufuk Uras Söz'de ** yazmıştı Paşalimanı adasındaki Poyrazlı köyün, bu "Boşnak balıkçı köyü"nün güzelliğini. Dediği gibi, hâlâ güzel. Eskiden hastane varmış, okullar varmış. "Bugünse, nedense Batı Anadolu ve Marmara'da kilometrekareye düşen kişi sayısı açısından en düşük seviyeyi koruyor". Ufuk'un sorduğu "nedense"ye cevap aramaya çalışacağım.

Rumları yurtlarından kovunca

Yüzlerce yıllık balıkçılık geçmişi olan insanları diyelim ki Konya'ya veya Kayseriliyi bir adaya yerleştirirseniz ne olur?..

Adanın verimliliğine ilişkin olarak, "bu toprak öyle bir toprak ki, ne ekersen olur" diyorlar. Ama şimdi, anlattıkları eskiye nazaran, bir avuç yeşillik, ağaç, geri kalan yerler cıscıbıl. Mesela eski Vori'de bugün bu çirkin çıplaklığın üstüne, dış cephesi beyaz badanalı, bildik yazlık evler serpiştirilmiş. Bir incir yaprağı bile yok üzerlerini örtecek.

Ki zamanında buralarda çeşit türlü incir ağaçları varmış; insanların buralarda yüzlerce yıl yerleştiklerini hatırlayacak olursak, çok değil, 70 yıl önce. Sadece incir mi? Hayır. Bağcılık o derece gelişkinmiş ki, adanın şarabı pek meşhurmuş. Şimdi ise asma kütükleri parmakla sayılacak kadar. Bu coğrafyanın toprağı, iklimi zeytinliklere de elverişli olduğundan, göz alabildiğine zeytinlikler varmış. Rumların yaşadığı zamanlarda zeytincilik önemli bir işkolu imiş. Diyarbakır karpuzuna benzermiş burada yetiştirilen karpuzlar. Ve tabii hemen her adada olduğu gibi burada da balıkçılık... Mübadeleyle ada yerlilerinin yerine getirilen insanlardan -rızalarıyla mı, zorla mı bilmem- bazıları balıkçılığı sürdürmüşler, 30 yıl öncesine kadar. (Sanırım Karadenizliler. Çünkü mesela Poyrazlı'daki iki çay bahçesinden birinin adı, Karadeniz Aile Çay Bahçesi.) İnsanlar yerlerinden edildikten sonra denizdeki balığın da soyu kurumuş. Şimdi artık köye anons yapılıyor zaman zaman: "Köyümüze balık geldi, almak isteyenler iskeleye gitsin"... Trolle balıkların, ıstakozların geleceğine –para iktidarıyla, iktidara verilen rüşvetlerle- son verilince, balıkhaneler kapanmış, gençlere gurbetçilik görünmüş. Dipçikle kovulanların yerine gelenler, terk–i diyar ediyorlar, dipçiksiz de olsa.

Kimbilir başka neler varmış. Yaşlı ve orta kuşak köylülerden öğreniyorsunuz bunları. Yoksa, gözle görülür pek bir şey yok, eskiyi anlatacak, Marmara adasının mermerleriyle döşenmiş, Rumlar zamanından kalma kuyulardan, dört duvarı kalmış şaraphane ve taş değirmenden gayrı. İşgallere, fetihlere, sürgüne, yapay yerleşimlere dayanmış Don Kişotlar'dan şaraphane artık ahır. Poyrazlı sahilinde yepyeni betonların arasındaki "gavurlardan kalma" yel değirmeni ise bir süre daha kullanılmış, sonradan buraya yerleştirilenler tarafından, ufak tefek yenilemeyle. Köyün buğdayları bir zaman daha un olmuş. Meraklılarının taş ve ahşap işçiliğine hayran kaldıkları değirmeni restore edip kapısına da tabela asacak, buranın tarihini yazacak Don Kişotlar çıkar mı dersiniz? Yazlarını bu adada geçiren sanat tarihçisi bir Özer Kabaş böyle bir girişime önayak olur mu?.. ☞

Basın Açıklamalarından

Neve Şalom

Bugün İstanbul'daki Neve Şalom Sinagogu'nda 22 Yahudi yurttaşın öldürülmesiyle sonuçlanan katiamın 10. yıldönümü. Aradan 10 yıl geçmesine rağmen, katliam mağdurları ve kamuoyu, faillerin 'Arap teröristler' olduğu yolundaki açıklamalar dışında hiçbir somut bilgi edinemedi. Olayın üstünün örtülmesi tercih edildiği için, failler ve Türkiye içindeki bağlantıları karanlıkta kalmaya devam etti.

Neve Şalom'da sabah duası esnasında öldürülen 22 insanın katiller açısından tek özelliği, Yahudi olmalarıydı. Belli ki, İsrail-Filistin savaşında, İsrail devletinin hesabını bu savaşla hiçbir igisi olmayan suçsuz insanlardan sormaya girişmişlerdi. Bu ırkçı saldırıyı lanetliyor, katliamda yakınlarını kaybedenlerin acısını paylaşıyoruz.

İHD İst. Şb. Azınlık Hakları İzleme Komisyonu

Türk ve Rum şovenizmi

Günlerdir yine geçmişte olduğu gibi Türk ve Rum hakları arasına kin ve nifak tohumları atılmak isteniyor. Hem Türk, hem Rum şovenistleri, devletlerin ve hükümetlerin teşvikiyle düşmanlığı körüklüyorlar. Halkların kardeşliğine ve barışa karşı olanlar Türkiye'den "ülkücü" denen ırkçıları Kıbrıs'a göndererek ortamı gerginleştirdiler. Rum şovenistleri de bayrak indirerek tahriklerde bulundular. Ya Türk şovenistleri; bayrak indirmenin karşılığını hunharca adam öldürerek verdiler.

Bayrak indirmenin bedeli asla adam öldürmek olamaz. Bu şovenizmi ve cinayetleri kimse hoş görmemelidir.

Yunan şovenistleri de fırsat bu fırsat, diyerek Batı Trakya'daki azınlıklar üzerinde, Türk ve Müslümanlar üzerinde baskılarını artırdılar. Bu baskıları da kınıyoruz.

Türkiye'de ise ırkçı ve şoven kesimler, kardeşlerimiz azınlıklara karşı, Ortodoks Rum Kilisesi'ne karşı tehditkâr tutumlara girerek halkların kardeşliğini tehlikeye sokuyorlar.

Tüm bunlar yetmiyormuş gibi, Yunanistan ve Türkiye başbakanları, şovenizmi, sadırganlıkları, cinayetleri kınayacakları yerde, halklar arasında husumeti artırıcı demeçler veriyorlar.

İnsan Hakları Savunucuları olarak, halkların kardeşliğine aykırı bu şovenliklerin tümünü kınıyoruz. Hem Türk şovenizmine, hem Rum şovenizmine karşıyız. Türkiye de, Yunanistan da Kıbrıs'tan elini çekmelidir. Kıbrıs halkları kardeşlik ve eşitlik temelinde barış içinde yaşamalıdır.

Ercan Kanar
İnsan Hakları Derneği İst. Şb. Bşk.

Rum lisesi

Kıbrıs ve Batı Trakya'daki üzücü olayları ve ihlalleri bahane eden ırkçı ve saldırgan güçler 17 Ağustos 1996 tarihinde İstanbul'daki Rum Lisesi'ne bomba atarak azınlıklara karşı sürdürdükleri insanlık suçlarına bir yenisini eklediler.

Devletler kendi aralarındaki siyasi çıkar ilişkilerinde azınlıkları adeta rehine olarak görüyorlar. Türkiyeli Rum'un, Yunanistanlı Türk'ün insan ve vatandaşlık haklarına, uluslararası sözleşmelerden doğan haklarına yönelik saldırgan girişimlerden vazgeçilmelidir. Savaş ve ırkçılığın yıkımına karşı olan herkesi azınlıklara karşı sürdürülen saldırılara karşı durmaya çağırıyoruz.

İHD İst. Şb. Azınlık Hakları İzleme Komisyonu

☞ "Atatürk Rumları buradan göndermiş, dedemleri buraya getirip, 'beğendiğiniz yeri alın' deyip bizimkilere vermiş." Yugoslavya'dan, Kastamonu'nun İnebolu'sundan, Sinop'tan getirilenlerin torunları böyle diyor. Şimdi o yok, bu yok, ama emlak satışı var. Zilyetlikle sahip oldukları arsaları satın alacak insan bekliyorlar.

Ev alma, komşu al denir ya, onlar da "insan" arıyorlar. Tatile gelenleri şöyle bir süzüp sadede geliyor mesela Falanca. Sahilde otururken şu görünen tepeler hep onunmuş. Parsel parsel satıp yiyor, daha doğrusu, içiyor. Kahvaltısı bile rakı. Satmak, hemen ve ille de satmak istiyor. Acelesini frenleyen tek şartı var: Arsasını alacak kişi, 'aman ha Doğulu olmasın"... Bu tür, emek verilmeden sahip olunan değerler haydan gelmiş huya gidiyor. Yüzlerce yıllık uygarlığın üstünde öyle kolay oturulamıyor...

Poyrazlı'daki içkili lokantanın yerinde eskiden buldozerin dümdüz ettiği kilise varmış. Yanında da ayazma. (Karşısında ise bugün Papaz adası denen Manol adası.) Sevimli bir ailenin işlettiği, plastik masa ve sandalyelerin bulunduğu lokantanın bahçesindeki ağacın da kafası uçurulmuş, gövde kurumuş. Sadece bu bahçede değil, köyün, adanın birçok yerinde ağaçlar kesilip kesilip yakılmış odun olarak.

Yerlilerin Voria'dan sökülüp atılmaları kötü olmuş. "Düşmanı yurdumuzdan kovunca", etnik çeşitlilik fakirleşirken, toprak da çoraklaşmış... Kendimi ada yerlisi olup, Mübadeleyle yerlerinden edilen insanların yerine koyunca, Amerika yerlilerinin, Avrupa'dan gelen kâşif-fatih beyazlara bakışını hayal edebildim. Çaresizlik, kızgınlık, üzüntü...

Yunanistan'ın nerelerine yerleşti buranın bağcıları, balıkçıları, değirmencileri?.. Onlar da kurudular mı yoksa, yeni mekanlarına hayat veremeden?..

İnsanlar bir yere zorla yerleştirilmemişlerse, yaşadıkları yerle, doğayla daha barışık oluyorlar galiba. Ağacıyla dikeniyle, kuşuyla böceğiyle daha barışık. Taşıyla toprağıyla, doğayla uyumlu yapısını yapar; ağacına, ekinine emek verir, ürününü alır; hayvanların kökünü kurutmaz diye düşünüyorum. Çünkü o kendini ve ama, sonrakileri, yarını da sever. Bugün yaşadığı yerde yarın yaşayacak olanları düşünür. Mülkiyeti kutsamak gibi anlaşılmasın, ama ben ev sahibiyle kiracı farkına benzetiyorum bu durumu: Oturduğu yere emek veren, kalıcı olduğunu bilen ev sahiplerinden farklı olarak, yarın öbür gün kapı dışarı edilmeyeceklerinin garantisi olmayan kiracılar geçici oldukları bu mekanlarda eğreti oturur ve oturdukları eve, isteseler de, ekonomik nedenlerle, iyi bakmazlar genellikle.

Hele de yarın bir fetihe koşacaksa ve öbür günler, o fetih kutlanacaksa yaşadığı yerin sakini olamıyor insan galiba...

Azınlıkların haklarını savunmak, azınlık hakları savunuculuğu (AHS) savaşların önlenmesine hizmet etmek olacağından savaş karşıtlığıdır. AHS, savaş karşıtlığı ve çevrecilik *** aynı doğru üzerindeki üç nokta gibi, bence.

Azınlık haklarına sahip çıkmak, azınlık sayılan insanların çoğunlukla eşit yaşaması amacını taşımakla birlikte, sonuçları bununla sınırlı değil. AHS azınlık veya çoğunluk bütün insanların mutluluğu içindir; insan hakları savunuculuğudur. Azınlık hakkı, insan hakkıdır.

AHS çevreciliktir de. Zorunlu göçe, sürgüne, mübadeleye karşı çıkışta olduğu gibi. Tehcir'e, soykırıma değinmedim, çünkü bu durumda geride kalabilenler, mesleği olmayan, zanaat bilmeyen çocuklar daha ziyade.

* Kapıdağı Yarımadası ve Çevresindeki Adalar, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, Ankara, 1964

** Poyrazlı'da 'Pazartesi' ya da Adaya Davet, 12. 8. '95

*** İdeolojik olarak çevreci yerine 'yeşil'i tercih ederim, ama kolay anlaşılma kaygısıyla bu alışkanlığı burada da sürdürüyorum.

Azalırken'e gelen

Neve Şalom katliamının 10. yılı yaklaşıyor. 10 yıl önce yazdığım bu satırları size gönderiyorum, çünkü 4-5 aydır derginizi Azalırken sayfası için izliyorum. Yelda Hanım tatilde galiba. Aman sık gitmeyin, ara vermeyin, size ihtiyacımız var.

ÖFKE

Sarı yıldız takıp mı dolaşmalı İstanbul sokaklarında. Her Yahudi'nin sandığında hazır bir sarı yıldız var mıdır? Üstü Arap harfleriyle işli: Yahudi! Cenazeye, işe, çarşıya öyle mi gitmeli? Ben de o adını günde üç defa radyodan duyduğunuz ve nesli tükenmekte olan, Türkçeyi bir garip konuşan millettenim. Öyle mi demeli? Zaten hâlâ burada ne işiniz var? Her milletin vatanı ayrı bu asırda! İsrail'e! İsrail'e!

Benim ne işim var İsrail'de? Dillerini bilmem. 500 yıl olmuş diyorlar geleli buralara..

Ha! Nostaljiklerdensiniz demek! Nostaljiklerin Yahudi kolundan. Öyle olmalı..

Bakın gidin başımızdan, sizin yüzünüzden Amerikan turistin ayağı kesilecek, Emniyet'te izinler kalkacak, MİT-MOSSAD... Kaddafi, Kıbrıs, AET... her şey karışacak... Zaten onlar da öyle düşünüyor, geldiler buralara her Yahudi ben-i İsrail'dir diyerek. girdiler havraya: Eller yukarı! Bu bir aptallıktır -gaza sandıkları..

Yahudiler altı milyon kurban vermiş sonra Varlık, Aşkale, 6-7 Eylül.. 20 can daha.. alışığız biz..

Hem burada iyiyiz "barış, özgürlük, eşitlik". Teşekkür ederiz.

Sorsana neden kapıda polis yokmuş. Nasıl olmuş da kaçmış bazıları, kuş uçmazken.. İstanbul'da?

Hayır, biz burada iyiyiz..

Sarı yıldız takıp mı dolaşsam, kanadım kırık, İstanbul'da?

Filistinliler.. garipler..

"İsrail sorar hesabını!"

Sen! Sen Yahudi düşmanısın!

Madem yazdın bu satırları... Radyo bizden söz eder, herkes nefretle karşılar..

Biz iyiyiz, onlar kötü.

Ben, ben önce kime kızayım?

bilâ-vatan bir Yahudi

NEVE ŞALOM KATLİAMI

Neve Şalom katliamının üstünden 10 yıl geçmişti. İnançlarının gereğini yerine getiren sivil insanlar Kuledibi'nde ibadet ettikleri sinagogda katledilmişlerdi. Genç yaşlı 22 insan yaşamını yitirmişti. Barış mekanı anlamına gelen Neve Şalom kana boğulmuştu.

İHD olarak kendi çalışma alanımızda el attığımız her yerde acıya, haksızlığa tanık oluyoruz. Azınlık Hakları İzleme Komisyonu üyesi olarak, 16 Ağustos'ta Neve Şalom Sinagogu'ndaki anmaya katıldım. Yaşamını yitirenler anısına Ulus Musevi Mezarlığı'nda yaptırılan Anıt Mezar'ın açılışının ardından 250-300 kişilik Musevi topluluğu acıyı, hüznü işleyen müziğin eşliğinde kendi anadillerinde Hahambaşı ve dinî görevilerin dualarıyla yakınlarını andılar, katliamın son olmasını dilediler.

Anmaya katılan Şalom gazetesinden Yusuf Altıntaş Türkçe olarak yaptığı konuşmada topluluğun duygularını, sitemlerini şöyle aktarıyordu:

"10 yıl önce 22 kardeşimiz Şabat için toplandıkları bu mekanda hunharca katledilmişlerdi. İnsanlıktan nasibini alamamış, gözü dönmüş kişilerce katledilenler canımızdan candılar. Gidenler geri gelmiyor. Acımasızların geride bıraktığı elem dolu bu sayfanın ulusal ve toplumsal tarihimizde son olmasını diliyorum. Yine 1992 yılında Sinagog'a atılan iki bombanın patlamasını baştan sona izledim. Can kaybı olmaması tek tesellim oldu. Terörizmin varabileceği en uç, en korkunç nokta. Nerede ve hangi amaçla yapılırsa yapılsın terörü lanetliyoruz. Silahlı terörün ortadan kaldırılması için ciddi önlemler alınmalıdır. Bunun için bütün uluslara sorumluluk düşmektedir. Ulus'taki Anıt Mezar'ın uzlaşma ve bir arada yaşamanın anıtı olmasını diliyorum."

Acıyı, tedirginliği hepimiz zaman zaman yaşıyoruz. Ama Musevi insanların, yakınlarını katliamda kaybeden insanların yaşadığı tedirginliğe o gün tanık olduğumda "azınlık olmanın her yerde zor olduğunu" belirtmenin yeterli olmadığını, bunun Yahudiler için bir kat daha zorluk taşıdığını hissettim. 10 yıl aradan geçmesine karşın bugün bile "Masum Yahudi Yoktur" diye imzalı ırkçı sloganlar ortada dolaştırılırken insan nasıl tedirgin olmaz. Yine de insanların sürdürülen abluka ve kuşatmaya rağmen bir araya gelip katliamı tel'in etmesini önemsiyorum.

Katiller İsrail devletiyle olan savaş ve çelişmelerini sivil-masum insanları Yahudi oldukları için katlederek sürdürmüşlerdi. Dünyanın hâlâ birçok bölgesinde devam eden savaş ve silahlı şiddet hareketlerinin haksız, insanlığa karşı suç olarak kullanıldığı günlerden biriydi, 16 Ağustos 1996. Fakat bu coğrafyadaki muhalif/sol/sosyalist hareketlerin dikkatini ve tepkilerini çekmeyen kitle katliamlarından biriydi Neve Şalom (takip edebildiğim kadarıyla). Kendi coğrafyasında yaşananları titiz ve sorumlu bir muhalif olarak irdelemeyenlerin başka coğrafyalarda yaşananları nasıl sağlıklı izleyebilecekleri en azından düşündürücüdür. Muhalif hareketlerin bu sivil katliamı kınamaması, karşısında durmamasının nedenleri ayrıntılı olarak irdelenmelidir, diye düşünüyorum.

Bu acıları, haksızlıkları hepimizin bilmesi, ırkçılığın yıkımına karşı, insanlığa karşı olan yüzünün sergilenmesi açısından atlanmaması gereken bir tarih olmasını diliyorum.

Hüseyin Aygül

AVUSTRALYA'DAKİ TÜRKİYELİLER

Ertuğrul Kürkçü'nün Avustralya izlenimlerinin bir eleştirisi niteliğindeki Yelda'nın yazısı Söz'ün 8 Haziran tarihli yazısında yayımlandı. Yelda bu yazısında Kürkçü'nün "eksik" bıraktığı noktaları, yani buralarda yaşadıkları halde yadedilmeyen Türkiyeliler'e, hele "Türk çocuklarını kabul eden Rum okulunun tarihsel düşmanlıklara karşı bir duruş" olduğuna ve (anlaşılan) bu okulun sahiplerinin köklerinin Türkiye'de bulunduğu için bu tavrı gösterdiklerine -yani Ertuğrul'un "es geçtikleri"ne- dikkat çekmiş.

Yelda arkadaşımızın İHD Azınlık Hakları İzleme Komisyonu'nda bir görevi olduğu ve azınlıklarla haşır neşir olduğu yazısından anlaşılıyor. Anlaşılmayan, kendisinin azınlıklar, toplumsal hareket, göç hareketleri, etnik oluşumlar vb. konularda hayli bilgiye sahip olduğu halde bu saydıklarımızın her birinin önemli canalıcı sosyal, psikolojik, ahlaki dönüşüm, değişim süreçlerinden geçtikleri gerçeğini gözardı ettiğidir. Hal böyle olunca da geriye, naiv yorumlar ve varsayımlar kalıyor tabii. Gerçeklere ulaşmanın olanakları kaybediliyor.

Rum okuluna yıllık 3.000 Avustralya Doları verebilenlerin çocukları, okulları, okulu kuranların "tarihsel kökleri"ne, onlar da çocukların "tarihsel kökleri"ne bakmaksızın öğrenim satın-alabiliyor. Bu ücret nispeten ucuz olduğu için 40 Türk, 70 Vietnamlı ve değişik sayılarda diğer göçmenlerin çocukları bu okulda okuyor.

Balıklava mahallesini (kodaman tabir edilen zengin ve elit bir kesimin yerleşim birimi) kuran Ermeni balıkçılar sahip oldukları sermaye birikimi sonucu "azınlık hakları"nı çoktan unuttular, Liberal (muhafazakar) Parti'de aktifler. Yelda beni ilgilendiren bu sosyal sınıfsal dönüşümü göremiyor.

Gene, bu bağlamda sözünü ettiği kemençe eşliğinde omuz silken Trabzonlular, kendisinden haraç isteyen Ülkü Ocakları'ndan kaçan kunduracı, Ermeni olduğu için harp okuluna alınmayan Kemal, 12 Eylül gazabından kaçan sol sempatizan Yezit ve benzerlerinin hemen hiçbirinin Türkiyeliler'in siyasal ve kültürel kuruluşlarının bünyesinde Yelda - Ertuğrul'un (veya bizim) bu türden "politik göçmenler"i mum aracılığıyla bulmak diye bir misyon yüklenemeyeceğimizi de.

Şu kahrolası gerçek, dönüşüm; hani şu irademizin dışında kendi kuralları çerçevesinde cereyan edip duran dönüşüm yurt dışında kimleri alıp götürmedi? Biz şimdilik buralardayız... Oğlumuzun adı Deniz (Gezmiş'e atfen), kızımızınki Oya (Sertbudak'a atfen)... Onlar bizim gibi mi olacaklar sanki. Bizimki nostalji kısacası... Arkadaşımızın yazısı gibi. Ama ben gene de, kapitalizm çarklarının öğütücü gücünü görmekte gerçekçi olduğumu düşünüyorum.

Ha... Bu arada unutmadan Yelda'nın sandığının aksine İngilizce'de "kriminal suç" diye bir şey var. Bizde ağır suç, cinayet suçu denilen şeye İngilizce'de "criminal offence" deniliyor. Bir de Diyarbakır'da surlar içindeki mahalle "Hançepek" adını almış. Acaba hangi lisan? İngilizce'de "hunchback" (hançbek okunuyor) "kambur" anlamına gelir. Bu da Paris'teki Notre Dame katedralinin roman ve filmlere konu olan sadık hizmetkarı bir kamburu (Hunchback of Notre Dame'i) çağrıştırıyor. M.Ö. Diyarbakır Surları'nın da bir "hançbek"i var mıydı dersiniz?

Sevinç Sezen, Melbourne, 15 Ağustos 1996

Not: Bu yazı Söz'e 19 Ağustos'ta fakslandı.

İlk genel kurul sonrasında önünde zorlu bir yol var, ama

KESK artık daha güvenli, daha kararlı...

Ayla ÖNDER

Bazı bağlı sendikaların kongrelerinde çeşitli sorunlar ve sıkıntılar yaşanmasının ardından KESK'in 1. Olağan Genel Kurulu geçtiğimiz hafta sonu gerçekleşti. Belirli anlaşmalar ve uzlaşmalar sonucunda ortaya çıkan yönetimle birlikte bağlı sendikaların kongrelerinde yaşanan sıkıntılar da önemli ölçüde aşılmış görünüyor. Ve aynı zamanda KESK kurumsallaşmaya doğru önemli adımlar da atmış bulunuyor. Şimdi KESK'in önünde oldukça zorlu bir yol var, ama yeni seçilen yöneticilerin başarılı ve olumlu buldukları kongre KESK'i kendine daha güvenli ve kararlı bir noktaya taşımış.

Başlangıçta 30 sendikayla kurulan KESK, işkollarındaki birlikler sonucunda 22 sendikayla kongeye gitti. Önümüzde çok kısa bir süreçte ayrı ayrı işkollarında 9 sendikanın daha birlik görüşmeleri devam edecek. Bu görüşmelerin sonuçlanmasının ardından önümüzdeki süreçte KESK yoluna 13 veya 12 sendikayla devam edecek.

497 delegeden 431'nin katıldığı genel kurulda katılım oldukça yüksek olarak değerlendiriliyor. 431 delegenin 411'inin oy kullandığı genel kurulda Siyami Erdem yeniden genel başkan seçildi.

Şimdi KESK'i ve kamu emekçilerini bekleyen bir yeni dönem başladı. Hem de zorlu bir dönem. Genel kurulda eksiklikler üzerinden yaşanan tartışmalar artık bu eksiklerin nasıl bir yöntem ve programla giderileceği üzerinden şekilleniyor.

Genel olarak kabul gören zaaflardan biri KESK'in yığınlarla arasındaki ilişkilerin zayıfladığı idi.

Şimdi yeni yönetim bu eksiklikleri gidermek üzere çalışmalarına başladı bile. Genel kurulda karar altına alınan önemli noktalardan biri de işçi hareketiyle birleşik hareket etme zorunluluğu idi. Bunu hayata geçirme noktasında geçmişe göre daha kararlı hareket etmek ve pratik adımları çoğaltmak hemen herkesin ortak fikri. Çünkü "Talepler de ortak, hak ve özgürlüklerimize yönelik saldırının kaynağı da ortak" diyor KESK yöneticileri.

'Coşku ivmesi düşük'

Kongre'de "ruhsuzluk" eleştirisine yeni yöneticilerin birçoğunun itirazı var. "Eğer bir coşkusuzluk varsa, 400 bin kişilik kamu emekçileri mücadelesinin genelinde bir coşku ivmesi düşüklüğü var. Yani bu coşkusuzluğu kendi örgütünden, kendi şubesinden getiriyor delege arkadaşlar" diye düşünen Cengiz Aşkıncı haksız da değil.

Geçtiğimiz dönem KESK'e bağlı Tüm Maliye-Sen, Tüm Bel-Sen ve Eğitim–Sen'de yaşanan "Yurtseverlerin dışlanması" tartışmaları da şimdilik son buldu. Çünkü yeni MYK, ÖDP, Sendikal Birlik, EP ve Yurtseverler'in ittifakıyla oluştu. "KESK bir sınıf örgütüdür. Bu noktadaki her türlü ilişkisi sınıf ekseninde kurulmuştur" tezinden hareketle Yurtseverler'e eleştiri getirenler, 'ulusal temsil' talebini şimdilik "derin dondurucuya" koyduklarını, ileriki süreçlerde tartışarak bu sorunu çözebileceklerini düşünüyorlar..

Yurtseverler, KESK yürütmesinde de, genel yönetiminde de yer aldılar. Bu, ulusal anlamdaki temsil talebinin karşılığı mı? 'Hayır' yanıtını verenler bunun çok net bir şekilde altının çizilmesi gerektiğini vurguluyorlar. "Bu yanlışa dair eleştirilerin" bundan sonra ideolojik planda da devam edeceğini söylüyorlar.

1 Mayıs sonrasında toplumsal muhalefet üzerindeki baskılardan KESK üyeleri ve yöneticilerde nasibini aldı.

Kongre öncesi süreçte KESK'te eylem çizgisinin düşmesi eleştirilerine yanıt verirken, 1 Mayıs '96 sonrası toplumsal- siyasal anlamda yaşanan baskılar sonucu genel anlamda toplumsal muhalefetin mücadele çizgisinde bir ivme düşüklüğü olduğunu, bundan KESK'in etkilenmemesinin mümkün olmadığını anlatıyor yöneticiler. Bu ivme düşüklüğünün, KESK'in mücadele çizgisinde bir sapma ya da mücadele azminden bir geriye dönüş olarak değerlendirilmesine de şiddetle karşı çıkıyorlar.

Önümüzdeki dönemde KESK'in, daha derinlemesine bir mücadele programı çizeceğini ve esas olarak yüzünü işyerlerine dönerek bir çalışma programı izleyeceğini söylüyorlar.

Bu sorunları ve bundan sonra gelişebilecek mücadele hattının ne olabileceğini KESK'in yeni yöneticilerine sorduk. Mazbatalarını alıp göreve başlayan Genel Eğitim Sekreteri Cengiz Aşkıncı, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Sekreteri Hasan Hayır ve Genel Mali Sekreter Cengiz Uzuner'in yanı sıra KESK delegelerinden Mustafa Avcı ise, "muhalefet yürüten bir üye" olarak hassas olduğu noktaların altını çizdi.

'Talepler ortak, neden birlikte olmayalım?'

'96 1 Mayıs'ından sonraki süreçte kamu emekçileri üzerindeki baskı ve saldırıların arttığını vurgulayan KESK Genel Eğitim Sekreteri Cengiz Aşkıncı, bundan sonraki süreçte işçi hareketiyle birleşik mücadele konusunun da altını özellikle çiziyor; "Çünkü taleplerimiz ortak, hak ve özgürlüklerimize yönelik saldırının kaynağı da ortak olduğuna göre, bu dönemde bu mücadelenin demokrasi mücadelesi bağlı olarak ele alınması gerekliliği de bir olmazsa olmaz olarak kendini dayatıyor. Bu ortak talepler uğruna işçi hareketiyle birleşik bir mücadelenin örgütlenip yükseltilmesi de kendini bir olmazsa olmaz olarak dayatıyor. Baskılar, saldırılar, enflasyon, zam ve her türlü tehdit aslında daha fazla kamu emekçisi kitlesinin mücadeleye atılmasının olanaklarını da genişletiyor."

En çok tartışması yapılan 'Yurtsever emekçiler' sorununa ilişkin olarak ise Aşkıncı şöyle diyor; "Benim geldiğim sendika Eğitim-Sen'de de KESK'e dair yönetim, ya da hangi ilkeler bazında bir araya gelebiliriz tartışmalarında bu sorun yer aldı. Ancak şu anda KESK MYK'sında yer alan 11 arkadaşımızın imza altına aldığı, bu tür sorunları ya da spekülasyonları bir anlamda ortadan kaldıracak bir deklarasyon söz konusu. Yurtsever kamu emekçilerini bu 6-7 yıllık mücadelede bir realite, bir dinamik olarak görmekteyiz. Onlarla bir arada yönetim sorumluluklarını paylaşmaktayız. Bu Tüm Bel-Sen, Maliye- Sen, Eğitim-Sen genel merkez kongrelerinde de böyleydi. Biz de diyoruz ki, ne kadar kriz yaşanırsa yaşansın ülkede, ne kadar milliyetçi şoven dalga pohpohlanırsa pohpohlansın, buradaki ulusal temsil talebini biz her koşulda reddederiz. Çünkü bu sendikalarımızın, konfederasyonumuzun kuruluş ilke ve amaçlarından ciddi bir sapmadır. İlerki günlerde başka krizler yaşansa da, milliyetçi şoven dalgada ne kadar yükselirse yükselsin, biz bu noktadaki talebi bu temelde hiçbir zaman karşılamayız. Dünya sendikal hareketinde böyle bir örnek yok. Örneğin Amerika'da Siyahlar ve Latin Amerika kökenli işçiler daha sendikal mücadelede ezilmişliklerinden dolayı yönetimlerinde, mücadelede öne çıkmışlar. Ama böyle kotaması bir şekilde 'Zencidir, Latin kökenlidir' diye hiçbir talep yoktur. Avrupa'da da örneğini ben duymadım. Yurtsever kamu emekçilerinin de bu noktadaki yaklaşımlarını aştıkları söylenemez. Onların bu konudaki düşünceleri devam etmektedir. Bizlerin bu yanlışa dair eleştirileri ideolojik planda da devam etmektedir."

'Kurumsallaşmanın sıkıntılarını aştık'

KESK Basın Yayın Genel Sekreteri Hasan Hayır ise, KESK'e yöneltilen eleştirilerde haksızlık payı olduğunu vurguladı. KESK'in kurumsallaşma sürecine daha yeni girdiğini ve bu süreç içinde içe dönük bir çalışma izlemesinin doğal olduğunu ifade eden Hayır şöyle konuşuyor:

"Şimdi kurumsallaşmaya ilişkin sıkıntıları aşarak KESK Genel Kurulu'nun koyduğu hedefler noktasında bir program çıkacaktır.

Bir yandan kamu çalışanları hareketinin toplusözleşme ve grev hakkının elde edilmesi noktasında temel bir hedefi vardır. Öte yandan, Türkiye'nin yüz yüze olduğu ciddi ve ağır sorunlar karşısında kendi ana eksenlerini kaybetmeden, genel hedeflerinden bir sapma olmadan Kürt sorunu gibi, barış gibi, demokratik hakların kullanılması ve geliştirilmesi gibi görevler ve politikalar bulunmaktadır. KESK bu yönelimler üzerinden daha güçlü olarak kamuoyunun karşısına çıkacaktır. Mücadele boyutumuzun asli ayakları olan işyerleri ile sendika şubelerinin, sendika şubeleri ile genel merkezlerin KESK'le bağlantısını kurarak onlar üzerinde TİS ve grev hakkının kullanılmasına doğru yöneleceğiz. Bu doğrultuda daha kapsamlı eylemler ve örgütlenmeler yaratacağız."

'Önemli ve anlamlı kararlar alındı'

KESK Genel Başkanı Siyami Erdem'in vekili olarak bizimle görüşen Genel Mali Sekreter Cengiz Uzuner ise genel kurulun değerlendirmesini ve KESK'in önümüzdeki süreçteki çizgisini şöyle ifade ediyor;

"Bilindiği gibi genel kurula bir liste oluşturarak gittik biz. Oldukça demokratik bir biçimde yapılan seçim sonucunda oluşturulan listede GYK ve MYK blok halinde seçildi. Genel Kurul'da önümüzdeki döneme dair önemli kararlar alındı. Bunlar arasında SSK'nın özelleştirilmesine karşı mücadele, işkollarında birleşme, kadın sorunu ve kadınların örgütlenmesi, sendikalarda kendilerinin temsili gibi konularda genel kurulumuz bana göre bir yol aldı. Döneme dair tartışmalar özellikle önergeler üzerinden yapıldı. Kongre sonuç bildirgesinde, barış konusunda önemli kararlar yer aldı. KESK'in bugüne kadar yaptıklarının devam etmesi, barış konusunda taraf olması ve barışın bir an önce sağlanması için tüm üyelerini seferber etmesi karar altına alındı. Akan kanın hemen durdurulması ve siyasi çözüm konusunda, KESK genel kurulunda alınan bu karar oldukça önemli.

Sendikalarımızın genel kurullarında yaşanan çeşitli olumsuzluklar geride kaldı. Önümüzdeki dönemde tüm sendikalarımızda ve KESK'te gerçekten sınıfın birliği konusunda önemli adımlar atılması noktasında kararlar alındı.

Bu, 'Yurtsever emekçiler' için de geçerlidir. Bir tartışma süreci başlamıştır aslında. Sendikaların nasıl örgütleneceği, nasıl mevzileneceği konusunda. Bu tartışmalar önümüzdeki süreçte bizim yolumuzu açacak niteliktedir. Böyle bakıldığında KESK gerçekten kendini ispatlamış bir konfederasyon olarak ortaya çıktı bu genel kurulda.

Öte yandan, DİSK, Türk-İş ve Hak-İş gibi işçi sendikalarıyla ortak mücadeleyi önüne koydu KESK.

Önümüzdeki dönemde sınıf mücadelesine yeni bir soluk olarak bakmak gerekir. KESK daha derinlemesine bir mücadele programı çizecek.

Bugüne kadar yaptığımız mücadele sokak eylemleri bazında gelişti. Sokak eylemlerinin, kamu emekçileri mücadelesinin dünya ve Türkiye kamuoyuna mal olmasında çok önemli bir işlevi olduğunu düşünüyorum. Ancak KESK'in bundan sonra yüzünü işyerlerine dönmesi gerekiyor. İşyerlerinde üretimden gelen gücünü işverene gösterebilen bir kurumsal ve demokratik işleyişi gerçekleştiren bir sendikal anlayışı gerçekleştirebilirsek -ki en zor olan da budur- bu çok önemli bir gelişmedir bizim için...

Kurumsallaşmış bir KESK'in yapamayacağı hiçbir şey yoktur diye düşünüyorum."

KESK'te kurumlaşmaya giden yol sokaklardan geçti

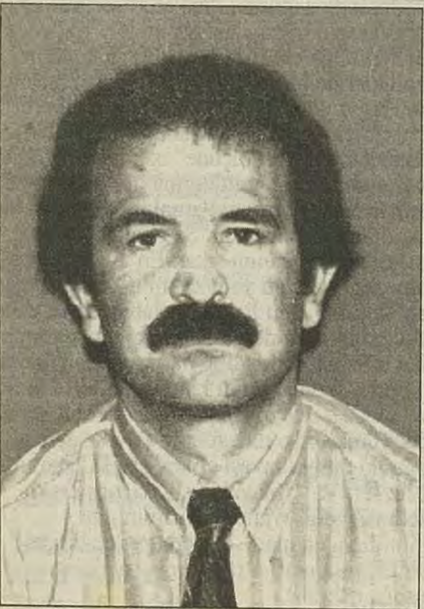
'Kimlik mücadelemiz meşruiyet kazanmıştır'

Mustafa Avcı ise esas olarak 'Yurtsever emekçiler'in sorunlarına dikkat çekerek şöyle konuşuyor:

"Yurtseverler'e karşı duruşun nedeni şovenizmin ve ırkçılığın hortlaması. Sonuç itibariyle bir biçimde yine KESK'e bağlı bazı üye sendikaların kongrelerine bu durum yansıdı. Şimdi birileriyle birlikte yürüyüşü örgütleyeceksin. Ama nasıl örgütleyeceksin? Biraz da cesaretin olması gerekir. Dönemin zorluğu vardır. Saldırıların boyutu yüksek. Sen buna göğüs gereceksin. Eğer böylesi bir duruşun, böylesi bir gücün, böylesi bir cesaretin yoksa o zaman yalpalamaya müsait bir konumdasın demektir. KESK kurultayına taşınan ruh da aslında diğer sendikaların genel merkez kurultaylarının ruhundan farklı değildi. Şimdi duruşun net değilse, döneme göre o zaman yalpalamak zorundasın. Yine biraz öyle oldu, ancak şartlar dayattı. Şimdi yurtseverlerle yürüyüşü örgütlemeden bugün bazı şeylere karşı duruşu örgütlemek mümkün değildir.

Şimdi kamu çalışanları sendikaları ilk yola çıktıkları noktada yasal bir düzenleme söz konusu muydu onlar için? Hala bugün de değildir. Demek ki, legal bir zeminde sendika kurma olanakları yoktu. Ama talepleri kamuoyunda meşru bir duruma gelmişti. Bu meşru zemine basarak bu insanlar sendika kurma yoluna gittiler. Şimdi Kürt halkının kimlik mücadelesi noktasında da bugün kamuoyunda meşruluk kazanılmıştır. Dolayısıyla meşruluk kazanan bir şeyin zeminine basmak en doğal hak olmalı. Bu meşru talep üzerinden bugün emek örgütlerinde bir eşitlikten söz edilemeyecekse emekçilerin bir biçimiyle kendilerini sorgulamaları gerekir. Bizim oradaki 'ulusal hak eşitliği' temelindeki talebimizin Kürt kimliğinin tanınması noktasında bir meşru zemini vardı. Biz bu zemine basmak istiyoruz. Elbette ki sınıf örgütleridir sendikalar, elbette ki emekçiler burada örgütenecektir. Ama bir eşitsizlik var ve bu eşitsiziği hiç olmazsa emek örgütlerinde ortadan kaldırma yoluna gidelim. Yani toplumda Kürt kimliği tanınmıyorsa birinci derecede devrimcilerin, demokratların, emekçilerin bunu tanıması gerekir. Bu, Kürtlerin en doğal hakkıdır. Ha 'bu sınıf ekseni acaba ulusal eksene mi kaydı?' Arkadaşların bundan sıyrılmaları lazım. Bu talebimiz bizim doğrumuz. Onların da kendilerince doğruları vardır. Biz bu doğruları birbirimize anlatmak için ileriki sürece yaymamız gerektiğini, bunun bir ayrılık noktası olmadığını söyledik. O temelde her iki taraf anlaştı ve bir araya geldik. Burada hiç kimse taviz vermemiştir.

Bundan sonraki süreç oldukça zorludur. Bu ülkede kirli savaş sürdükçe işin zor olacağı, dolayısıyla en ağır bedelleri de emekçi halkın ödeyeceği kesindir. Bütün emekçi örgütleri için en önemli şey bu ülkede barışın tesis edilmesi ve bu konuda ellerinden ne geliyorsa yapmalarıdır."

KESK Genel Mali Sekreteri Cengiz Uzuner: Kongre sonuç bildirgesinde, barış konusunda önemli kararlar yer aldı. KESK'in bugüne kadar yaptıklarının devam etmesi, barış konusunda taraf olması ve barışın bir an önce sağlanması için tüm üyelerini seferber etmesi karar altına alındı. Akan kanın hemen durdurulması ve siyasi çözüm konusunda, KESK Genel Kurulu'nda alınan bu karar oldukça önemli.

KESK Genel Kurulu: Dışarıdan gözlemler

Aziz ÇELİK

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun (KESK)1. Olağan Genel Kurulu çalışmalarını izledim. Bu yazı iddialı bir KESKdeğerlendirmesi değil, serbest, rahat bir gözlem/izlenim yazısından ibarettir.

• Salon-Kulis: Genel Kurul'un salonun dışında cereyan ettiğinde hemen herkes hemfikirdi. En önemli maddelerin müzakere edildiği anlarda bile kulis salondan daha kalabalıktı. Divan'ın konuşmaların zaptını bile tutmaması eleştiri konusu oldu. Herkesin kulağı yönetimle ilgili "görüşmeler"deydi. Bu görüşmeler son akşama kadar sürdü. Pek çok delegenin bu "görüşme" işine canı sıkkındı. Salon coşkusuzdu. Pek çok sendika kongresinde olduğu gibi, seçimler temel gündem olmaya devam ediyordu. Genel Kurul sırasında bol bol deklarasyon dağıtıldı. Bu deklarasyonlar daha çok sosyalist/ devrimci siyasal çevrelerin / partilerin yaklaşımıydı.

• Siyasal ilgi: Genel Kurul'da pek çok sosyalist/devrimci parti ve grup arz-ı endam etti. Sosyalist/ilerici partilerin genel başkan ya da yardımcıları düzeyinde katıldıkları Genel Kurul'a CHP bir milletvekili ile katılırken, diğer siyasal partilerden ve hükümetten hiç kimsenin katılmaması dikkate değerdi. Devletle muhatap ve 400 bin üyesi olduğu ifade edilen bir konfederasyonun genel kuruluna gösterilen bu ilgisizlik ayrı bir değerlendirme konusu olmalı. Hükümet ve diğer siyasi partilerin aileleri ile birlikte 1.5 milyon insanı temsil eden bir örgütü neden görmezden geldiği tartışılmalı.

• Kitleselleşme/daralma sıkıntısı: Genel Kurul boyunca pek çok delege kitleselleşme/daralma sorunundan söz etti. KESK'in 400 bin civarında üyesi olduğu ifade ediliyordu. Ancak raporların hiçbirinde bu üyelerin ne kadarının aidat ödediği belirtilmiyor, sendikaların üye dağılımına dair bir bilgi bulunmuyordu. Kitleselleşmenin örgütün harekete geçirdiği insan sayısı ile ölçülebileceği bir gerçekti. Ve bu sayının giderek düştüğü belirtiliyordu. KESK'in hızla devrimci/sosyalist eğilimli bir konfederasyon olduğu gözleniyordu. Bu kitleselleşmede handikaptı.

• Siyasallaşma ve kurumsallaşma makası: KESK ile ilgili bir diğer gözlem ise, hızlı siyasallaşmanın yanında, son derece yavaş giden kurumsallaşma idi. Genel siyasal sorunlar konusunda pek çok tartışmanın yapıldığı ve kararların alındığı Genel Kurul'da hissedilen en önemli eksiklik, kurumsallaşma idi. KESK kurumlar üzerinden, sendika tüzel kişilikleri üzerinden değil, siyasallıklar üzerinden yürüyordu. Adı üzerinde konfederasyon sendika tüzel kişiliklerinin bir üst örgütü, bir koordinasyonudur. Oysa KESK, henüz çeşitli siyasal eğilimlerin bir koalisyonu görünümünü aşamıyordu. Sendika tüzel kişiliklerinin arka planda kaldığı örgüt temsiliyetlerinin yerini siyasal temsiliyetlerin aldığı bir yapı ortaya çıkıyordu. Bu durum bir sendikanın konfederasyon yönetiminde aşırı şişkin temsiline yol açarken, öte yandan temsil zafiyeti yaratacak tercihleri ortaya çıkarıyordu. KESK yönetiminin büyük ölçüde siyasallıklar üzerinden oluşmasının bir diğer boyutu ise, örgütsel bağımsızlık tartışmasını gündeme getirmesidir. KESK eylem ve mücadele konusunda başarılı bir sınav vermiş olmasına rağmen, sendikal faaliyetin bundan ibaret olmadığını görmek zorundadır. Teknik donanım/kurumsallaşma olarak da kendini hazırlamak durumundadır. Genel Kurul sırasında KESK'in böyle bir hazırlığı olmadığı, buna kafa yormadığı, teknik düzeyli tartışmaların yapılmadığı görüldü.

• "Görüşme" mi, nispi temsil mi? KESK Kongresi'nde seçim sonuçları görüşmelerle belirlendi. Bu görüşmeler sonucunda ortaya ortak bir liste çıktı. Bu durum bu listeyi destekleyen delegeler tarafından da eleştirildi. Oysa bu sorunu giderecek daha demokratik bir mekanizma, doğrudan delegelerin iradesine başvurulması ve delegasyondaki farklılıkların yönetime yansıtılmasıydı. Kendini farklı bir eğilim, liste, grup vs. görenler delegasyonun karşısına çıkarlar. Bir önseçim yapılır ve kimin ne desteği olduğu ortaya çıkardı. Böylece spekülasyonun önüne geçilirdi. İlginç olan, kendini özgürlükçü ve dayanışmacı dinamiklerin taşıyıcısı olarak tanımlayan "Devrimci Sendikal Dayanışma"nın da bunu kabul etmemesiydi.

• "Devrimci Sendikal Dayanışma" mı? Genel Kurul sırasında kendilerini "özgürlükçü ve dayanışmacı sendikal dinamikler" olarak tanımlayan ve esas olarak ÖDP taraftarı olanlar "devrimci sendikal dayanışma" adı altında bir deklarasyon dağıttılar. Deklarasyon örgütlenmiş bir tartışma/üretim sürecinin sonucunda ortaya çıkmış bir belge değil bir araya gelmiş ÖDP'lileri yapıştıracak bir belge ihtiyacının bir ürünüydü. Belge bir genel değerlendirme belgesiydi. Burada asıl değinmek istediğim kullanılan ad meselesidir. Çünkü bazen semboller, adlar esas kadar önemli hale gelebiliyor. Kullanılan kavramların yarattığı çağrışımlar, bu kavramların geçirdiği anlam kaymaları telafisi zor sorunlar yaratıyor. Kulislerde ifade edilen, bu adlandırmanın aceleye geldiği, fazlaca tartışılamadığıydı. Belge "devrimci sendikal dayanışma"yı anlatırken, "kendini kitleden ayırarak daraltan" anlayışları eleştiriyordu. Burada bir çelişki vardı. Kamu çalışanlarının tümü devrimci olmadığına göre, bir sendika üye olanları devrimci olanlar ve olmayanlar olarak ayıramayacağına göre, devrimci sıfatı bir sendikal tutum için darlaşmanın ifadesi değil midir? Devrimci Sendikal Dayanışma, devrimci olmayan kamu çalışanlarını kazanmayı hedeflemiyor mu? Devrimci sıfatı, yaratacağı çağrışım ve getireceği daralmaya rağmen neden tercih edildi? Böylece sendika ile parti birbirine karıştırılmıyor mu? Devrimci kavramından kasıt ne? İlerici, modern, eleştirel, muhalif bir tutum mu ifade ediliyor, yoksa ihtilalci bir tutum mu? Aynı açmazı DİSK yaşadı. DİSK devrimci sıfatını uluslararası metinlerinde "progressivve" (ilerici) olarak kullanıyor, "revulationary (ihtilalci-devrimci) olarak değil. Diğer bir nokta; her eğilim bir örgütte güçlenmek, etkin olmak ister. Bu durumda "devrimci sendikal dayanışma" KESK'i devrimci kamu çalışanları örgütü haline getirmeyi mi hedefliyor? Böylesi tartışma yaratacak sıfatlar yerine, sendika tanımının kendine uygun ve genişletici sıfatlar kullanmak daha doğru değil mi? Bire bir parti ile örtüşecek sendikal gruplaşmalar yerine, belirli sendikal ilkeler etrafında geniş bir kitleyi kucaklayacak oluşumlar daha anlamlı değil mi? Pek çok sendikal politikayı tartışmamış, pek çoğunda ayrılıkları olan ÖDP'liler, parti bağından dolayı alelacele bir grup olarak değerlendirilebilir mi? KESK Genel Kurulu sendikal hareket için pek çok sorunun ve tartışmanın daha da açığa çıktığı bir zemin olduysa başarılı sayılır.

Umutla umutsuzluk, yaşamla ölüm arasında çöken bir köprü: insan

Filiz ÖZDEM

Ayakta kalmak, geçit vermek, bağ kurmak, iletmek... Bütün bunlar köprü'nün, köprü olmanın işlevleri ve işlevlerine koşut olarak da anlamlarıdır. Ama köprü'ye simgesel bir anlam yüklediğimizde, karşımıza, bütün bu işlevlerden türeyen anlamlara karşıt ve olumsuzluk olarak nitelenebilecek kimi anlamlar çıkar. Örneğin, çökmek köprü için olumsuz bir anlama sahipken, birdenbire çok farklı ve tersine çevrilmiş bir durum söz konusu olur.

Ölmeyi seçmek olumlanabilir bir şey midir? Ortada olan insan olunca ve her ne kadar aslolan yaşamı savunmak olsa da, devreye giren siyasal ve psikolojik kimi etkenler, bu seçime başka türlü bakmayı gerektirir...

Çocukluk, kırlar ve hapislik...

Bundan 46 yıl önce ağustos ayında, bir otel odasında uyku haplarıyla ölüme yatan ünlü İtalyan şair, yazarı Cesare Pavese de çöken köprülerden biriydi.

1908 yılında Torino'da doğan Pavese için çocukluğunun geçtiği Santo Stefano Belbo'daki çiftlik evi ve çevresi tükenmez bir esin kaynağı olur.

Babası kanserden ölünce, 1918 yılında, ailenin içine düştüğü ekonomik bunalım yüzünden çiftlik satılır. Bu, Pavese'yi kır yaşamından uzaklaştırır.

Onun için, bu kır yaşamı, çocukluğu bütün yapıtlarında işleyeceği konular olur: "On üç ya da on iki yaşında köydeki evinden ayrıldığın, dünyayı ilk gördüğün, kafanda kurduğun hayallerle (serüvenler, şehirler, adlar, insanı etkileyen gürültüler, bilinmeyen şeyler), içinin içine sığmadığı o garip an.

O şehirlerin, serüvenlerin, hazların ve bilinmeyen dünyaların arasından geçerek senin için gelecekte o ayrılış anının ne kadar zengin olduğunu anlamanı sağlayacak uzun bir yolculuğun başladığını ve ayrılırken geriye baktığında dünyadan çok köyünle dolu olduğunu bilmiyordun. Şimdi dünya da, gelecek günler de yaşantı olarak, çabası göstermediğin çocukluğundadır. " (Pavese, Yaşama Uğraşı, s; 312)

Çocukluğundan beri yalnızlığı seven ve içe dönük biri olan Pavese, Melville'den James Joyce'a dek pek çok yazarın yapıtlarını İtalyancaya kazandırır.

1935'te La Cultura dergisinin diğer sorumlularıyla birlikte, anti-faşist çalışmalarından dolayı tutuklanır. Bir yıl hapis yatar.

Sürmeyen aşklar ve ölüm saplantısı...

Pavese'nin üniversitedeyken tanıdığı ve "kısık sesli kız" diye seslendiği sevgilisi, ondaki mutsuzluk duygusunu bastırır, ama 1936'da birdenbire biten bu ilişki onu yine büyük bir karamsarlığın içine iter.

Üstüne üstlük sevgilisi onu "iyi bir şair, ama iktidarsız bir erkek" olarak tanımlamaktadır. Böylece kadınlardan nefret eden

Pavese için eski öğrencisi Fernanda Pivano yeni bir umut ışığı olursa da, bu genç kadın onun 1940'ta ve aradan beş yıl geçtikten sonra yinelediği evlenme teklifini geri çevirir. Yine umutsuzluk ve yalnızlık...

Çalışmak yorar

Evden kaçmak için sokakları arşınlamak
yalnızca bir çocuğa özgüdür, bütün gün
sokaklarda dönüp duran bu adamsa
artık ne bir çocuktur, ne de evden kaçmakta.

Yazın batmakta olan güneşin altında uzanan
alanlarda boş geçen öğleden sonraları vardır
ve adam
yararsız otların tarhına ulaşınca durur.
Yalnızlık için katlanılanlar, daha koyu
bir yalnızlığı getirmekten başka ne işe yarar?
Bir tek gezinmek var ve her zaman boş olan
alanlar ve sokaklarda. Oysa yoldan bir kadını
çevirmek gerek ve onunla konuşmak,
yaşamı paylaşmaya karar vermek.
Başka türlü insan kendi kendiyle konuşur ancak.
Bu yüzden bazen esrikliği gelir gecenin,
ekler birbirine sohbetleri
ve anlatır bütün bir yaşamın tasarılarını.
Issız bir alanda beklerken birileriyle
karşılaşılacağından
söz etmiyorum tabii ki, ama yollarda gezinen biri
duraklar elbet sık sık. İki kişi olsalardı,
yolda yürürken bile, adamın yuvası olurdu
kadının olduğu yer ve bu her zahmete değerdi.
Geceleyin alan ıssızlığını sürdürür
ve önlerinden geçerken artık adam
ne bir şey söylemeyen ışıklar içindeki evleri görür ne de kafasını kaldırıp bakar:
yalnızca kaldırımı duyumsar, başka insanların
duyarsız elleriyle yaptığı, kendi elleri gibi.
Doğru değil bu ıssız boşlukta durmak.
Yolda olacak o kadın elbet
yukarılara ellerini uzatacak.
(çev: Filiz Özdem/ Atika, Ocak 1993)

1950 yılında aldığı, İtalya'nın en önemli edebiyat ödülü bile bunalımlarını azaltamaz.

Çünkü bu ödülü aldığını öğrendiği sırada, o günlerde İtalya'ya film çekimi için gelen ve büyük bir tutkuyla bağlandığı Constanse Dawling'in onu terkettiğini öğrenir.

Aynı yıl, çok sevdiği Amerikalı yazar ve eleştirmen Mathiessen'in intiharı onu onulmaz bir bunalımın eşiğine bırakır.

Bu eşik, ağustos ayında, Torino'da küçük bir otel odasında aldığı uyku haplarıyla ölüme götürür onu...

Ölüm gelecek ve gözlerine sahip olacak

Ölüm-intihar izlekleri, Pavese'nin sanatında olduğu gibi yaşamında da yön verici olur. Hemen her çevirisinde Türkçeye "ölüm gelecek gözleri gözlerin olacak" diye çevrilen Pavese'nin bu en popüler şiiri, aşka karşılık vermeyen sevgiliye duyulan kızgınlığı, kırgınlığı, yalnızlığı, sevgiliyi ölümle özdeşleştirerek bir anlamda cezalandırmayı dile getirir.

Ölüm gelecek ve gözlerine sahip olacak

Ölüm gelecek ve gözlerine sahip olacak-
sabahtan akşama dek, uykusuz,
sağır, eski bir pişmanlık
ya da saçma bir alışkanlık gibi
bu bizle yaşayan ölüm. Gözlerin
kof bir sözcük olacak,
suskun bir çığlık, sessizlik.
Böyle göreceksin gözlerini her sabah
tek başına eğildiğinde aynaya.
Ey sevgili umut, biz de bileceğiz o gün
hayat ve hiçlik olduğunu senin.

Ölümün bakışı herkese bir.
Ölüm gelecek ve gözlerine sahip olacak.
Saçma bir alışkanlığı dindirir gibi
ölü bir yüzün aynada belirmesini
görür gibi, kenetli bir dudağı dinler gibi
ineceğiz o sessiz burgaca.
(Çev: Filiz Özdem/Evrensel Kültür sayı: 54)

"Olay örgüsünü nesnel bir yöntem yerine, imgeleme yetisinin ayarlı, ama gene de düşe dayanan kurallarına göre" (Yaşama Uğraşı, s, 15) kuran Pavese için sanatçı adına dayanılmaz olan şey başlama duygusunu yitirmesidir. Acı, bir anlamda "herkesin bildiği o soğuk ve değişmez yalnızlığın" (Y. U. s. 61) kaynağıdır.

İntihar ve marksizm!

İçsel dünyasında yalnızlığı, ölüm saplantısını, bunalımlı bir yapıyı taşıyan Pavese'nin solculuğu da kimilerine göre çok önemli bir vurguyu hak etmemektedir: "Pavese daha genç yaşından itibaren faşizme karşı olmuş ve bu yönde mücadeleler vermiştir. Kendisi sol eğilimlidir, ama ancak hayatının sonunda Komünist Partisi'ne girmiştir. Birçokları onun marksist bir düzeyde olduğunu kabul ederse de, Pavese'de marksist bir güdümlülüğün ağırlığı görülmez; vurgulu bir nota gibi, sesini duyuracak bir ölçüye varmamıştır. Bu nedenle Pavese, sözcüğün tam anlamında marksist değildir, yani bütünü ile marksizmi benimsemiş olduğu kabul edilemez: Özellikle Yaşama Uğraşı'nda ve özellikle kararsız biri haline getirmeye iten bir ilgisizlik, uzak kalma ve bir çeşit yükümden kurtulma duygusu kendini göstermektedir. Oysa marksist bir kimse ne istediğini bilir, kararlıdır, bir hedefe yöneliktir ve özellikle, kendindeki yaşamak yeteneksizliğine kesin bir çözüm olarak ölümü ısrarla aramaz. İntihar eden bir kimse daima yalnız bir kişidir; tinsel yönden hep yalnızlık içindedir." (Ziya Ermumcu/ "Cesave Pavese'nin 1945-1950 dönemi şiirleri"/ A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi/İtalyan Dili ve Edebiyatı Kürsüsü Dergisi/Yıl: 9-sayı10/1977/ s. 150). Bu son derece mekanik ve psikolojiyi ideolojinin altına koyarak açıklayan sığ görüşe göre hiçbir marksist bunalıma giremez, yalnızlık çekemez, hayatla her zaman barışıklık içindedir diye düşünmemiz gerekmektedir. Duygularla düşünceleri aynı kefeye koymamız ve ayrıca sözü edilen insanın marksist olmadan önce bir yazar-şair olduğunu unutmamız gerekmektedir.

Ermumcu'nun görüşleri büyük olasılıkla Pavese'nin 16 Ekim'de yazdıklarına dayanır. "..., bu yeni değerler beni tarihte haklı gösterecek nitelikte olmalı. Öyleyse ben hangi tarihsel gelişmelere inanıyorum? Devrimlere mi? Ama, eylem halindeki bir devrimin sözü edilmeye değer bir şiire esin kaynağı olmayışı bir yana, benim devrimlere karşı duyduğum ilgi hiçbir zaman yüzeyde olmaktan öteye gitmedi. Elbette ki, sorun bir devrimin patırtısını, söylevlerini, kan dökücülüğünü ve başarılarını betimlemek değil, onun manevi havasında yaşayıp hayatı o açıdan gözlemleyip yargılamak olmalıdır. Ben böyle bir manevi uyanışı yaşadım mı? Hayır. Hele hayattaki eğilimin insanları dönüşümler için kışkırtmaktan çok, her şeyi olduğu gibi benimsemeyi önermek olduğuna göre... Hayatı yeni bir açıdan inceleme düşüncesi ne kadar hoşuma giderse gitsin, bir devrimci olmayışımın nedeni de burada yatıyor. Ben ancak şiddete dayanan devrimci değerlerle değil de, başka tarihsel değerlere karşılaşmayı umarak hayalgücümü elimden geldiğince kullanabilirim." (Y.U. s.19-20)Buradaki vurgu, Pavese'nin "şiddete dayanan devrimci değerlere" olan uzaklığındadır. Ayrıca sorunumuz Pavese'nin ne kadar az ya da çok marksist olduğunu kanıtlamak da değildir. Ama anımsayacak olursak, Yaşama Uğraşı bir günlüktür. Ve bence bütün günlüklere, özellikle de sanatçıların günlüklerine biraz kuşkuyla yaklaşmak gerekir. Hiçbir günlük, sanatçının bütünsel profilini çizemez, ancak onun ruhuna, duygularına, düşüncelerine "bir ölçüde" ışık tutabilir.Sanatın duygulardan yaratıldığına inanan Pavese utangaç, insanları yargılamaktan kaçınan, alçakgönüllü bir insandır. Sakınarak yaşamak da, kötülük de canını sıkar. En büyük ve başedemediği korkusu yalnızlıktır. Çekingen bir yapıya sahip olan Pavese kalabalıkların, gürültülerin insanı değildir. "Çok çabuk tatmin olan bir erkeğin hiç doğmamış olması bile daha iyidir. İntiharı haklı kılacak bir eksikliktir bu" (Y.U. s. 15) diyerek çok kişisel bir sorunu açık yüreklilikle dile getiren Pavese ayrıca, çoğu iki dünya savaşı gören; Paul Celan, Attila Jozsef, V. V. Mayakovski, Georg Trakl, Stefan Zweig, Walter Benjamin gibi sol eğilimli ya da marksist ve hepsi de intihar ederek yaşamlarını noktalayan acılı bir kuşağa dahildir.

Ağır Aksak Öyküler

Hazım Ruhi

Erbakan Başbakan, Neil Armstrong şampiyon

"Buralarda yar seven, mutlaka kanser olur"
Kenan Evren

Günlüğüme bu hafta ara verdim. (Sanırım, bu işe Seyfi Bey çok sevinmiştir. Ara sıra böyle sürpriz yapıp fakir–fukarayı sevindirmekten hoşlanırım). İsteksizce yataktan kalktığım bir pazar sabahıydı. Güneş prematüre doğmuştu. Kuşlar uçmuyordu. Gökyüzünde sadece birkaç kanatlı orkid dolaşıyordu. Evlerde garip bir telaş vardı. Halkım Erbakan Bey'in Malezya, Endonezya, Moldavya gezintisinin ülkeye ne denli yararlar sağlayacağını, milli gelirimizin nasıl da zıplayacağını, müreffeh devletler seviyesine nasıl da pat diye sıçrayacağımızı tartışıyor ve sevinçten mest oluyorlardı. (Bakınız; Seyfi Bey'in yukarıdaki hali).

Milletimize misket havası psikolojisi aşılayan ve kudretli, hatta Kadir İnanır gibi vurduğu yerden ses getirebilen bir zat–ı muhtereme teşekkür etmek boynumun borcuydu artık. Hemen telefona sarıldım. İtinayla dokundum tuşlara. Karşıma telesekreter çıktı.

"Merhaba muhterem kardeşim. Ben 'hızmet' için buradayım. Ne istiyorsun? Sana bi ağır sanayi hamlesi yapayım mı? Seni kündeye getireyim mi? İstersen kadayıf ısmarlayayım! Dile benden ne dilersen. Düdük sesini duyar duymaz subhaneke duasını oku ve sonra derdini söyle. Seni Allah'a emanet ediyorum."

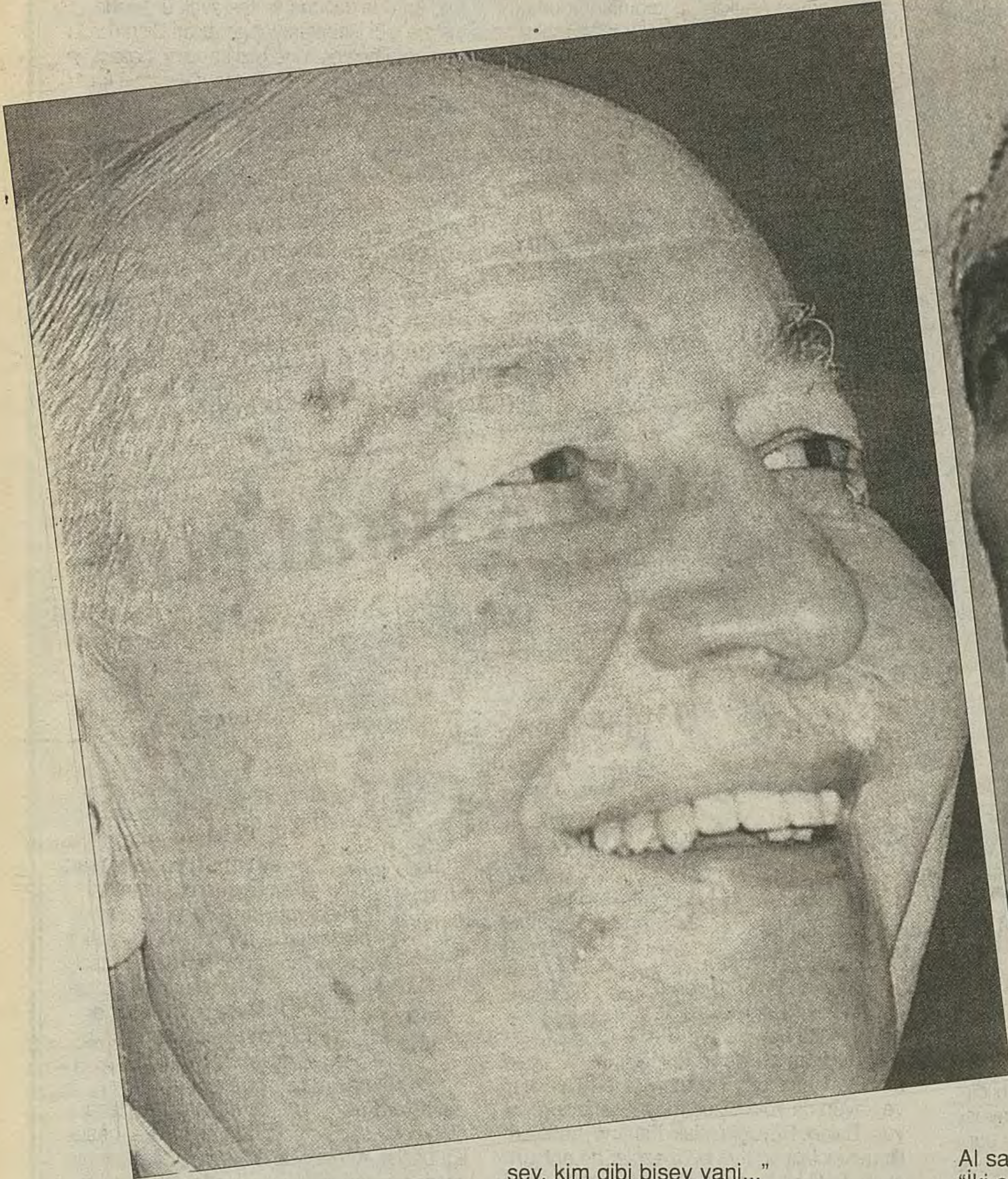
Telesekreterle konuşmayı sevmem. Çat diye kapadım telefonu. Erbakan Bey'le görüşememenin içimde yarattığı sıkıntıyla kendimi sokaklara attım. Yolda bi taraftan Bakara suresini okurken, diğer taraftan da vitrinleri seyrediyordum. Birden aklıma "ayda duyulan ezan sesi" geldi. Neil Armstrong Bey'in hayali gözümde canlandı. Sonra nedense Süleyman Mercümekliköfte Bey'in silueti belirdi. O da uzaydaydı. Astronot kıyafetiyle dolaşıyordu, amma velakin elinde bir bavul taşıyordu. Aydaki yüzeye, kraterlere bavuldan taşan birkaç mark saçılmıştı. Allah–u Teala'nın hikmeti işte. Birden "ayda para sesi"ni de duymaya başlamıştım. Bu durumu Recai Kutan Bey'e faks çekerek bildirdim. Ruhum huzur içindeydi. İslam sayesinde ay konusunu halletmiştik. Mars ve Jupiter'e kafayı taktım. NASA'yla temasa geçip Mars'a gitmeyi kararlaştırdım. Eğer orada takunya ya da tespih sesi olduğunu ıspatlayabilirsem tarihe geçerim. Ondan sonra gelsin gecekondudan oylar. Milletvekili bile seçilirim valla! Bu fikrimi mutlaka Süleyman Bey'e açmalıyım. O, beni en az Seyfi Bey kadar sever.

Dolaşmayı sürdürüyorum. Nedense Taksim'de bir eksik varmış gibi geliyor bana. Ulan buraya bi cami yapılsa fena mı olur? Her cuma 4 rekat farz, 4 rekat sünnet, 2 de son sünnet! Namazımı kılar, cemaatle birlikte İstiklal Caddesi'ne dökülürdüm. Sonra da tekbiiir! Allah–u Ekber! Tekbir, Allah–u Ekber! Milleti ne biçim korkuturdum be! Bizim o halimizi gören Anıtkabirci kadınların dudağı uçuklardı valla! Hatta ÖDP'liler de bundan etkilenir. Hergün iki toplantı yerine, en az beş toplantı yaparlardı. Panelist sayısı artar, nöbetçi panelistler bile olur, ülkemin tartışma ortamı artar, havan satışlarında ve su harcamalarında patlama olurdu. Neyse, bekleyelim görelim. Allah'tan umut kesilmez; tabii mimarlardan da!..

Aylak aylak tur atmaktan sıkılmıştım artık. Eve dönüp Erbakan Bey'in son beyanatları konusunda fikir jimnastiği yapmaya karar verdim. Ne demişti Erbakan Bey? "Bizde beyin yok." Doğru söze ne denir! Hatta ben daha da ileriye gidiyorum. Bizde haydari, çiroz, ezme, karides, beyaz peynir ve kavun da yok. Bizde meyhane kültürü yok. Bakın, Beyoğlu'ndaki tüm meyhaneleri Rumlar işletiyor; tüm bu mezeler de onların eseri. Peki bizde ne var? Bizde leblebi var, Atatürk mezesi! Rakıyı fondiple, at üç beş leblebi! Böyle içki içilmez ki birader. İnsan ülser olur, kanser olur. Verem, AIDS, kızamık, kabakulak olur. Kendisi olsa sadece iyi gider, ona buna da ulaştırır. Sağlık harcamaları artar. Endonezya'dan geri kalırız. Malezya bize bindirir. Singapur dalga geçer. Burkina Faso nanik yapar. Ekonomimiz ikinci lige düşer. UEFA ve FİFA bizi kınar. Ömrü billah ayda ezan sesi duyamayız. Mars'a uçak fabrikası kurma hayallerimiz suya düşer. Eskiden olduğu gibi Batılılara sonsuz sayıyı, 10 işaretle yazabilmeyi öğretemeyiz. Onlar da toplama, çıkarma, çarpma, bölme, tokatlama, amuda kalkma ve tek ayak üzerinde durma gibi işlemleri yapamazlar. Bize de patent veremezler. Yine bizi kandırır, patent yerine "paten" verirler. Milletçe hayatımız kayar. NASA merkezindeki alimler ulemalar Kur'an okuyamazlar. Nas, İhlas ve Fatiha surelerinden haberleri olmaz. Yokluk ve cehaletten inim inim inlerler. Ülkelerinin her tarafını gecekondular sarar. Seçim zamanı oradaki vatandaşlarına pirinç, un, sabun ya da çeyrek altın dağıtmak zorunda kalırlar. Dağa taşa uyduruk temeller atıp sözde fabrikalar kurarlar. Kaynak yaratamazlar. Dört bir yanı işsizlik sarar. Oralardaki insanlar ikide bir sokaklara fırlayıp aç fırlayıp aç karına tekbir getirirler. Uzaya uydu gönderemez duruma gelirler. Cezaevindeki mahkumlar Kur'anı ezberleyemez. Dolayısıyla üç ay hapse mahkum olan mahpuslar bile otomatikman müebbed yatarlar. Cezaevlerinde olay çıkar. Açlık grevi olur. Adalet bakanları kandil simidinin kutsallığı adına eylemcilerle pazarlığa girişir. Üstelik ağzına kadar erzak dolu dolap hayalleri görür. Halüsinasyonlar başlar. Sadece adalet bakanları tırlatsa neyse, Bakanlar Kurulu'nun her bir ferdi sürmenaj olur; çoğu sapıtır; çoğunda Alzheimer hastalığı başlar. Kimileri de Parkinson'a yakalanır, elleri, ayakları tir tir titrer. Hatta en önemlisi ülke bölünür. Çıt diye! Amanin! Ne feci!

Tüm bu nedenlerden dolayı Erbakan Bey'e katılıyorum. Ve yüksek sesle herkese bağırıyorum: "Bizde beyin yok!"

Şaka- maka derken...

Laik, kendini yerden yere atıyor, gözlerinden yaşlar aka aka "ilahi hoca, ilahi hoca" diye hıçkırıyor.

Ağlıyor mu?

Hayır!

Gülüyor...

Katılırcasına gülüyor...

Refahyol kurulduğundan beri içi kan ağlayan laik neden gülüyor dersiniz?

Gülmesini mi "denetleyemiyor"?

"Hayır" diye itiraz ediyor laik boğulurcasına...

"O denetleyemiyor..."

"Neresini denetleyemiyor?

Laik kahkahadan kırılıyor...

"Tüüh, Allah kahretsin seni, şeyini denetleyemiyor..."

"Söylesene be adam, o şey nasıl bi şey, kim gibi bişey yani..."

Laik nefesleniyor:

"Hoca diyor, Erbakan, Necmettin Erbakan'ın beyni dilini denetleyemiyor... Amma komik adam şu Erbakan, tövbe tövbe mübarek neler söylüyor neler, ailecek gülmekten kırılıp gideceğiz..."

Memlekette ne kadar laik köşe yazarı varsa, ciddiyetten her bir yeri buruşmuş ne kadar politikacı varsa, şu sıralar matruş ya da sakallı suratlarında gonca güller misali, bir mizahtır döktürüyor...

"Hoca cümle keferenin donunu toparlayacakmış... Hoca bir zamanların Madanoğlu paşası gibi 'bizde beyin yok ama şey var' diyesiymiş... Hoca yediden yetmişe tüm Malezyalılar'ı Bodrum'da ağırlayacakmış...

Hoca ile Rafsancani bebeler gibi el ele tutuşup, yürümüş..."

Hoca aşağı, hoca yukarı...

Derken, Diyanet İşleri'nden bir açıklama: AİDS'ten ölenler şehliklmükafatlandırılacak...

Artık tut, tutabilirsen bizim laiki...

Kah, kah, kih, kih...

"Eydsli fışkıracak toprağı sıksan eydsli..."

"Bir de her bir eydsli için türbe dikin de olsun hah hah hah..."Mübarek adamlar insanda hal takat mı bıraktılar...

Al sana bir tane daha...

"İki cüz ezberleyene ceza indirimi, yarım hatim indirene tahliye..."

Etme hocam...

"Tümünü ezberleyene yattığı kadar da tazminat yok mu? Ha ha ha, hi hi hi..." İşte böyle, laik gülüyor...

RP kurmayları ne yapıyor bu gülüp oynayan baylar, bayanlar karşısında...

Onlar sakallarını "ya sabır" diye sıvazlıyor ve "gülün, gülün", diye mırıldanıyorlar, "son gülen iyi güler..."

Adamlar haklı...

Türkiye'de laiklerin kahkahaları arasında çok ciddi ve o ölçüde tehlikeli bir model deneniyor... Muhalefet durumundaki Refah Partisi hakkında o kadar konuşuldu ki, bu konuşmaları yapanlar, şimdi derlenip toparlanıp "iktidardaki Refah"ın nasıl bir yola koyulduğunu kavrayamaz haldeler...

Gülüyorlar...

Hoca'yı ciddiye almazlarsa, Hoca'nın da ciddi hiçbir şey yapamayacağını sanıyorlar...

Bu tutumlarıyla toplumsal muhalefetin uyanıklığını köreltiyor, Türk kapitalizminin şu son on yıldır cuntayla, Özal'la, Demirel'le, Çiller'le, Yılmaz'la, İnönü'yle, Karayalçın'la, Baykal'la bir türlü erişemediği yayılmacı, hegemonyacı amacına, bir de islamcı yoldan erişmeyi denemek üzere olduğu gerçeği kahkaha tufanı arasında küllendiriliyor...

Siz TÜSİAD'a bakmayın...

Türk sermayesi suratında değil gülümseme, kıl bile kıpırdamadan pür dikkat Refah'ı izliyor...

Almanlar öyle... Amerikalılar öyle...

Hiç kimse ne son sözünü söyledi, ne kesin kararını verdi...

Hoca attığı her adımda arkasındaki halk desteğini güçlendiriyor. Kamuoyu yoklamaları Refah oylarının hızla yükseldiğine işaret ediyor.

Laikler alay ede dursunlar, Uzakdoğu gezisiyle yaratılan ilüzyon varoştaki insanın cennetle süslü rüyalarında yeni umutlar haline bürünüyor...

Şeyh Osman'ın islami fundamentalist Kürdistan partisine para, silah vererek PKK'yi tasfiye etmek planı müslüman korucuların başını döndürüyor, Kürtler arasında Refah etkisi artıyor...

Emperyalist devletler, yerli sermaye Refah'ın kitle desteğine, kadrolarının muazzam örgütlülüğüne ağızları sulanarak bakıyor... İçlerinden adeta "Verin bize bir devrimciler örgütü, Rusya'yı yerinden oynatalım" diyen Lenin gibi haykırmak geliyor: "Verin bize Refah Partisi gibi bir kaldıraç tüm Ortadoğu'yu yerinden oynatalım..."

DYP tel tel döküldükçe, ANAP kokup kokuştukça, CHP-MHP barajın altında tıknefes olup, DSP siyasi ömrünü ihtiyar Ecevit'in ömrüne kilitlemiş gün saydıkça Refah içleri kıpır kıpır kapitalistlerimizin iştihasını kabartıyor... Hoca mehter yürüyüşüyle bir o yana, bir bu yana salınıyor, düzenin sosyal sahiplerinin desteğini kazanmak için laikleri güldüre güldüre yolunu kurnazlık taşlarıyla döşüyor... Türkiye'nin değil, kendi alternatif yollarını her geçen gün artırıyor... Attığı her adımla gerçek anlamda iktidar olma hedefine yöneliyor... Eğer toplumsal muhalefet bir an önce derlenip toparlanmazsa, şimdi iktidara zayıf bağlarla tutunan Refah Partisi, Türk devletine egemen olan militarist, tekelci, mafyacı, tarikatçı, şovenist zirvenin ve emperyalizmin son derecede saldırgan, totaliter, gerici ve hegemonyacı diktatörlüğüne doğru yönelecektir...

Allah muhafaza...

Gözlerimizin önünde laikin ağzındaki zamansız kahkahanın donup kalışı ve bir imdada evrilişi canlanıyor...

SÖZ
HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

● **Sahibi:** Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK ● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
● **Yazı İşleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN,
● **İdare:** Ali KÜÇÜK, Muzaffer TUTKAN
● **Sorumlu Müdür:** Hüseyin AYIK
● **Ankara Temsilcisi:** Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

● **Almanya Temsilciliği** — **Tel :** 0049.69.7075714 **Fax:** 0049.69.625645
● **Fransa:** Y. Mustafa ÖZKAN — **Tel :** 0033148572114 **Fax:** 0033148571691
● **İsviçre:** Süleyman ÖZGÜR — **Tel :** 004113415213
● **İngiltere:** Ahmet SAYER — **Tel :** 00441814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim / İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay